POLIROM

Georges
SIMENON

Maigret se teme

Maigret

Georges Simenon

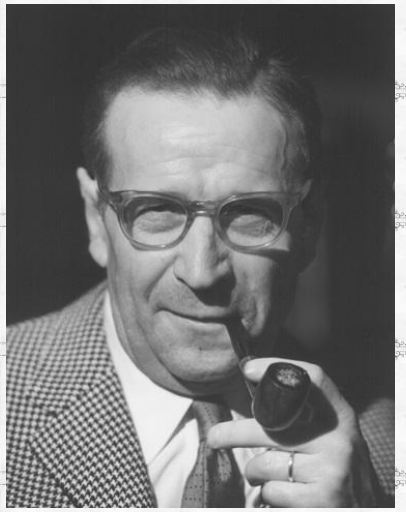

Maigret se teme

Seria MAIGRET

Georges Simenon, Maigret a peur, 1953

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2004

Capitolul 1

Cu trenul prin ploaie

Deodată, între două gări mici, necunoscute pentru el şi ascunse în întunericul ce lăsa să se vadă doar ploaia în faţa unui felinar şi siluetele unor oameni care împingeau cărucioare cu bagaje, Maigret se întrebă ce căuta acolo.

Poate că aţipise un moment în compartimentul supraîncălzit. Dar nu adormise de-a binelea, căci ştia că se află într-un tren - îi auzea zgomotul monoton - şi ar fi jurat că zărise în continuare, din loc în loc, în întinderea întunecată a câmpurilor, ferestrele luminate ale vreunei ferme izolate. Toate acestea, la care se adăuga mirosul de funingine, amestecat cu cel al hainelor sale ude, rămâneau cât se poate de reale, ca şi murmurul neîntrerupt de voci din compartimentul vecin. Dar totul îşi pierdea într-un fel actualitatea, nu se mai situa foarte bine în spaţiu şi, mai ales, în timp.

Ar fi putut foarte bine să se afle în altă parte, în oricare alt tren ce tăia câmpurile, şi să fie un Maigret de cincisprezece ani care se întorcea sâmbăta de la colegiu cu un tren ce oprea în toate staţiile, asemenea acestuia, format din vagoane vechi, cu pereţi ce trosneau la fiecare opintire a locomotivei. Şi parcă aceleaşi voci răsunau în noapte, la fiecare oprire, aceiaşi oameni se agitau în jurul vagoanelor de mesagerie şi auzeai acelaşi ţignal al şefului de gară.

Întredeschise ochii, trase din pipa stinsă şi privirea i se opri asupra bărbatului aşezat în celălalt colţ al comparti-

mentului. Acesta s-ar fi putut afla şi el, pe vremuri, în trenul care îl ducea la tatăl său. Ar fi putut să fie contele sau proprietarul castelului, personajul important al satului sau al cine ştie cărui orăşel.

Purta un costum de golf din tweed de culoare deschisă şi un impermeabil cum vezi doar în unele magazine foarte scumpe. Pe cap avea o pălărie de vânătoare verde, cu o pană mică de fazan prinsă sub panglică. Deşi era foarte cald, nu-şi scosese mănuşile de piele roşcată, căci oamenii ăştia nu-şi scot niciodată mănuşile în tren sau în automobil. Şi, în ciuda ploii, pe pantofii lui bine văcsuiți nu se vedea nici o pată de noroi.

Bărbatul avea probabil vreo şaizeci şi cinci de ani. Era deja un domn în vârstă. Oare nu e ciudat că oamenii de vârsta lui sunt preocupați în aşa măsură de felul cum arată, vrând încă să se deosebească de muritorii de rând?

Avea tenul de un roz specific genului şi o mustăcioară de un alb-argintiu, în care se contura cercul galben lăsat de țigara de foi.

Totuşi, privirea lui nu avea pe de-a-ntregul acea siguranță pe care ar fi trebuit să o aibă. Bărbatul se uita, din colțul său, la Maigret care, la rândul lui, îi arunca din când în când câte o privire scurtă şi, de două-trei ori, fusese gata să-i vorbească. Trenul porni din nou, murdar şi ud, printr-o lume a beznei presărată cu lumini rare şi, uneori, la câte o trecere de nivel, puteai ghici un biciclist care aştepta la barieră.

Maigret era oare trist? Nu, era o senzație mult mai vagă. Avea un fel de stinghereală. Întâi şi întâi, în ultimele trei zile, băuse prea mult, pentru că fusese necesar, fără să-i facă plăcere.

Se dusese la Congresul Internațional al Poliției care, în acel an, se ținuse la Bordeaux. Era luna aprilie. Când plecase din Paris, unde iarna fusese lungă şi monotonă, ai fi

crezut că primăvara era foarte aproape. Numai că, la Bordeaux, plouase preț de trei zile şi vântul rece bătea atât de tare, încât îți lipea hainele de corp.

Întâmplarea făcuse ca cei câțiva prieteni, precum domnul Pyke, pe care îi întâlnea de obicei la aceste congrese să nu fie prezenți. Ai fi zis că fiecare țară se silise să trimită doar tineri, bărbați de treizeci-patruzeci de ani pe care Maigret nu-i văzuse niciodată. Toți fuseseră foarte amabili cu el, foarte condescendenți, aşa cum eşti față de cineva mai în vârstă decât tine, pe care îl respecți, considerându-l puțin cam demodat.

Poate era doar o închipuire de-a lui. Poate că dispoziția asta proastă se datora ploii ce nu se mai oprea. Sau poate că de vină era vinul pe care fuseseră nevoiți să-l bea prin cramele unde îi invitaseră cei de la Camera de Comerț.

— Te distrezi ? îl întrebase soția lui la telefon.

Răspunsese cu un mormăit.

— Încearcă să te odihneşti puțin. La plecare, mi s-a părut că eşti obosit. Oricum, asta o să te mai înveselească. Ai grijă să nu răceşti!

Poate că se simțise deodată bătrân. Nici discuțiile lor nu-L interesaseră, căci aproape toate se refereau la noi procedee ştiințifice.

Masa de adio avusese loc seara trecută. Apoi, dimineață, primăria oferise o ultimă recepție, iar gustarea fusese stropită din belşug cu băuturi, îi promisese lui Chabot că va profita de faptul că trebuia să fie la Paris abia luni dimineață şi are să-L viziteze la Fontenay-le-Comte.

Nici Chabot nu mai era tânăr. Fuseseră prieteni pe vremuri, când făcuse doi ani de medicină, la Universitatea din Nantes. Chabot era pe atunci student la drept. Locuiau la aceeaşi pensiune. De vreo două-trei ori, duminica, îşi însoțise prietenul acasă la mama lui, la Fontenay.

Şi, de atunci, de-a lungul anilor, se revăzuseră cam de zece ori.

— Când vii să mă vizitezi în Vandeea ?

Doamna Maigret insistase şi ea.

— De ce n-ai trece pe la prietenul tău Chabot când te întorci de la Bordeaux?

Ar fi trebuit să fie de două ore la Fontenay. Dar greşise trenul. La Niort, unde aşteptase, nu glumă, bând câteva păhărele în sala de aşteptare, ezitase să-l sune pe Chabot ca să-l ia de acolo cu maşina. Şi nu-i mai dăduse telefon, pentru că Julien, dacă ar fi venit să-l ia, ar fi insistat să rămână la el peste noapte, iar lui Maigret nu-i plăcea deloc să doarmă în casa altuia.

Va trage la hotel. Abia după aceea va telefona. Greşise făcând acest ocol în loc să petreacă acasă la el, pe bulevardul Richard-Lenoir, cele două zile de vacanță. Cine ştie ? Poate că la Paris nu mai ploua şi venise, în sfârşit, primăvara!

— Aşadar, v-au chemat...

Tresări. Fără să-şi dea seama, probabil continuase să-şi privească distrat vecinul de compartiment şi acesta se hotărâse să-i vorbească. Ai fi zis că şi necunoscutul era stingherit. Crezuse de cuviință să dea vocii sale o notă de ironie.

— Poftim?

— Adică bănuiam că vor chema pe cineva ca dumneavoastră.

Apoi, văzând că Maigret tot nu părea să înțeleagă, întrebă:

— Sunteți comisarul Mairegt, nu-i aşa ?

Călătorul redevenea om de lume. Se ridică de pe banchetă ca să se prezinte:

— Vernoux de Courcon.

— Încântat.

— V-am recunoscut imediat, pentru că v-am văzut deseori fotografia în ziare.

După felul în care spunea asta, părea că se scuză pentru faptul că citea ziarele.

— Probabil că vi se întâmplă des.

— Ce?

— Să vă recunoască oamenii.

Maigret nu ştia ce să răspundă. încă nu revenise cu picioarele pe pământ. Iar pe fruntea bărbatului din faţa lui se puteau vedea picături mici de sudoare, ca şi cum s-ar fi pus într-o situaţie din care nu ştia cum să iasă în avantaj.

— V-a telefonat prietenul meu, Julien?

— Vă referiţi la Julien Chabot?

— Judecătorul de instrucţie. Mă miră totuşi că nu mi-a spus nimic dimineaţă, când ne-am întâlnit.

— Tot nu înţeleg.

Vernoux de Courcon îl privi mai cu atenţie, încruntând sprâncenele.

— Vreţi să spuneţi că venirea dumneavoastră la Fontenay-le-Comte e o pură întâmplare?

— Da

— Nu mergeţi la Julien Chabot?

— Ba da, dar...

Deodată, Maigret roşi, supărat pe el însuşi, pentru că răspunsese cu docilitate, aşa cum făcea pe vremuri în faţa oamenilor de genul interlocutorului său, „oamenii de la castel".

— Ciudat, nu-i aşa? zise celălalt cu ironie.

— Ce-i ciudat?

— Că vestitul comisar Maigret, care nu a pus probabil niciodată piciorul la Fontenay...

— Aşa vi s-a spus?

— Aşa presupun. în orice caz, nu aţi fost văzut prea des prin zonă şi nu am auzit niciodată pe cineva pomenind

despre asta. E ciudat, spuneam, că sosiți exact în momentul când autoritățile sunt tulburate de misterul cel mai neobişnuit care...

Maigret aprinse un chibrit şi trase, scurt, de câteva ori din pipă.

— Mi-am făcut o parte din studii împreună cu Julien Chabot, spuse el calm. Pe vremuri, am fost de câteva ori oaspete în casa lui de pe strada Clemenceau.

— Serios ?

Maigret repetă cu răceală:

— Serios.

— În acest caz, ne vom vedea probabil mâine seară, la mine, pe strada Rabelais, unde Chabot vine în fiecare sâmbătă la o partidă de bridge.

Trenul opri la ultima stație înainte de Fontenay. Vernoux de Courcon nu avea bagaje, doar o servietă de piele maro, aşezată alături de el pe banchetă.

— Sunt curios să văd dacă veți dezlega misterul, întâmplare sau nu, pentru Chabot este un adevărat noroc că vă aflați aici.

— Mama lui mai trăieşte?

— E mai vânjoasă ca niciodată!

Bărbatul se ridică în picioare ca să-şi încheie impermeabilul şi să-şi aranjeze mai bine mănuşile şi pălăria. Trenul reducea viteza, luminile care defilau prin fața ferestrei se înmulțeau, iar oamenii alergau pe peron.

— Încântat de cunoştință. Spuneți-i lui Chabot că sper să-mi fiți oaspeți mâine seară.

Maigret se mulțumi să răspundă cu o mişcare a capului, deschise uşa, apucă valiza, care era grea, şi se îndreptă spre ieşire, fără să se uite la oamenii din jur.

Chabot nu-l putea aştepta la acest tren, pe care îl luase întâmplător. Din uşa gării, Maigret văzu şirurile de case de pe strada Republicii, peste care ploua cu găleata.

— Doriți un taxi, domnule?

Făcu semn că da.

— Hotel de France?

Răspunse din nou afirmativ şi se cuibări într-un colț, morocănos. Nu era decât nouă seara, dar animația de pe străzi dispăruse şi în oraş mai erau deschise doar două-trei cafenele. Uşa hotelului era flancată de doi palmieri în hârdaie vopsite în verde.

— Aveți o cameră?

— Cu un pat ?

— Da. Şi, dacă se poate, aş mânca ceva.

În hotel se aşternuse deja calmul, ca într-o biserică după vecernie. Se aprinseră două-trei lămpi în sala de mese şi cineva se duse să se intereseze la bucătărie.

Ca să nu urce în cameră, Maigret se spălă pe mâini la robinetul unui recipient din porțelan.

— Vin alb?

Era scârbit de tot vinul alb pe care fusese nevoit să-l bea la Bordeaux.

— N-aveți bere?

— Doar la sticlă.

— Atunci, dați-mi un vin roşu fără pretenții.

I-au servit supă reîncălzită şi nişte jambon. De la masa lui, Maigret văzu pe cineva intrând, ud de ploaie, în holul hotelului; negăsind pe nimeni căruia să i se adreseze, omul aruncă o privire în sala de mese şi păru că se linişteşte când îl zări pe comisar. Era un roşcovan la vreo patruzeci de ani, cu obrajii mari şi rumeni. De-a curmezişul, peste impermeabilul bej, avea agățate nişte aparate fotografice.

Îşi scutură pălăria de ploaie şi se apropie.

— Îmi dați voie, mai înainte de orice, să fac o fotografie? Sunt corespondentul regional la Ouest-Eclair. V-am zărit

la gară, dar n-am putut să vă ajung la timp. Prin urmare, v-au chemat să elucidați cazul Courcon.

Un fulger. Un declic.

— Comisarul Feron n-a suflat o vorbă despre dumneavoastră. Nici judecătorul de instrucție.

— Nu mă aflu aici pentru cazul Courcon.

Roşcovanul răspunse cu acel zâmbet al omului de meserie la care chestiile astea nu țin.

— Evident!

— Ce, evident?

— Nu vă aflați aici oficial. înțeleg. Totuşi...

— Totuşi, nimic!

— Dovada e că Feron mi-a răspuns că vine imediat.

— Cine e Feron?

— Comisarul de poliție din Fontenay. Când v-am zărit, la gară, m-am repezit în cabina telefonică şi l-am sunat. Mi-a spus că ne întâlnim aici.

— Aici?

— Bineînțeles. Unde ați fi putut trage ?

Maigret îşi goli paharul, se şterse la gură şi mormăi:

— Cine este acest Vernoux de Courcon cu care am călătorit de la Niort?

— Într-adevăr, era şi el în tren. E cumnatul.

— Cumnatul cui ?

— Al acelui Courcon care a fost asasinat.

Un tip mic de statură şi brunet intră, şi el, în hotel şi îi zări imediat pe cei doi bărbați din sala de mese.

— Salut, Feron! zise jurnalistul.

— Bună! Scuzați-mă, domnule comisar. Nimeni nu mi-a anunțat sosirea dumneavoastră, aşa se explică absența mea de la gară. Tocmai băgăm ceva în gură, după o zi istovitoare, când...

Arătă spre roşcovan.

— Am dat fuga şi...

— Tocmai îi spuneam acestui tânăr, zise Maigret, împingând farfuria într-o parte şi luându-şi pipa, că nu am nici o legătură cu afacerea Courcon. Mă aflu la Fontenay-le-Comte, cu totul şi cu totul întâmplător, ca să-l salut pe vechiul meu prieten Chabot şi...

— Ştie că sunteţi aici ?

— Probabil că m-a aşteptat la trenul de patru. Apoi, când nu m-a văzut, şi-a spus, probabil, că voi veni mâine sau că nu voi mai veni deloc.

Maigret se ridică.

— Şi acum, dacă-mi daţi voie, m-aş duce să-l salut înainte de a merge la culcare. Comisarul de poliţie şi reporterul păreau la fel de descumpăniţi.

— Chiar nu ştiţi nimic ?

— Absolut nimic.

— N-aţi citit ziarele?

— De trei zile. Organizatorii congresului şi Camera de Comerţ din Bordeaux nu ne-au lăsat nici cel mai mic răgaz.

Cei doi se uitară unul la altul neîncrezători.

— Ştiţi unde locuieşte judecătorul ?

— Cum să nu! Doar dacă nu cumva oraşul s-a schimbat de la ultima vizită pe care i-am făcut-o.

Comisarul şi reporterul nu se puteau hotărî să-l părăsească. Îl însoţiră până afară, pe trotuar.

— Domnilor, am onoarea să vă salut.

Reporterul insistă:

— Nu aveţi nici o declaraţie pentru Ouest-Eclair?

— Nici una. Bună seara, domnilor.

Ajunse pe strada Republicii, trecu podul şi, până când ajunse la Chabot, întâlni cel mult un om în cale. Chabot locuia într-o casă veche care, pe vremuri, stârnise admiraţia lui Maigret. Era la fel cum o ştia, din piatră cenuşie, cu un peron din patru trepte şi ferestre înalte cu ochiuri mici de geam. Printre perdele se vedea o geană de lumină.

Sună şi auzi paşi mărunţi pe dalele albastre ale coridorului. O ferestruică se deschise în partea de sus a uşii.

— Domnul Chabot e acasă? întrebă el.

— Cine-i acolo?

— Comisarul Maigret.

— Dumneavoastră sunteţi, domnule Maigret ?

Recunoscuse vocea, era Rose, servitoarea pe care familia Chabot o avea şi în urmă cu treizeci de 3 ani.

— Vă deschid imediat. Staţi să scot lanţul.

În acelaşi timp, striga spre interior:

— Domnule Julien! E prietenul dumneavoastră, domnul Maigret... Intraţi, domnule Maigret... Domnul Julien v-a aşteptat după-amiază la gară... A fost foarte dezamăgit că n-aţi venit. Cum aţi ajuns ?

— Cu trenul.

— Vreţi să spuneţi că aţi luat personalul de seară ?

Se deschise o uşă. în fasciculul de lumină bătând în portocaliu stătea un bărbat înalt şi slab, puţin adus de spate, care purta o haină de interior din catifea maro.

— Tu eşti? zise el.

— Bineînţeles. Am pierdut trenul potrivit; aşa că l-am luat pe cel nepotrivit.

— Şi bagajele?

— Sunt la hotel.

— Eşti nebun? Trebuie să trimit după ele.

Eram înţeleşi că stai aici.

— Auzi, Julien...

Era ciudat! Trebuia să facă un efort ca să-i spună pe numele mic fostului său coleg, şi suna straniu. Parcă nici tutuiala nu venea de la sine.

— Intră! Sper că n-ai luat masa de seară ?

— Ba da. La Hotel de France.

— S-o anunţ pe doamna? întrebă Rose.

Maigret interveni:

— Presupun că s-a culcat...

— Abia a urcat. Dar nu se culcă înainte de unsprezece-douăsprezece noaptea. Am să...

— Nici vorbă. Vă interzic s-o deranjați. O voi saluta pe mama ta mâine dimineață.

— O să se cam supere.

După calculele lui Maigret, doamna Chabot avea cel puțin şaptezeci şi opt de ani. In fond, îi părea rău că venise. îşi agăță totuşi pardesiul, îmbibat de ploaie, în vechiul cuier şi îl urmă pe

Julien în biroul său, în timp ce Rose, care era şi ea trecută de şaizeci de ani, aştepta ordinele.

— Ce bei ? Un coniac vechi ?

— Dacă vrei.

Rose înțelese indicațiile date pe mutește de judecător şi plecă. Mireasma casei nu se schimbase, iar aceasta era încă un motiv pentru care Maigret o jinduise cândva: mireasma unei case bine întreținute, unde parchetul este bine cernit şi unde se gătesc mâncăruri bune.

Ar fi jurat că nici o mobilă nu fusese mişcată de la locul ei.

— Stai jos. îmi pare bine că te văd...

Ar fi fost tentat să spună că nici Chabot nu se schimbase. Îi recunoştea trăsăturile, expresia feței. Cum şi unul, şi celălalt îmbătrâniseră, Maigret nu-şi dădea foarte bine seama de acțiunea timpului. Totuşi, era frapat de ceva tern, ezitant, de un fel de lipsă de energie pe care nu o mai remarcase niciodată la prietenul său.

Aşa fusese şi pe vremuri? Şi el, Maigret, nu băgase de seamă?

— O țigară de foi?

Avea un teanc de cutii pe şemineu.

— Numai pipă.

— Adevărat. Uitasem. Eu nu mai fumez de doisprezece ani.

— Recomandarea medicului ?

— Nu. Într-o zi, mi-am spus că e o prostie să fac fum şi Rose tocmai intra cu o tavă pe care se aflau o sticlă acoperită de colb din pivniță şi un singur pahar de cristal.

— Nici de băut nu mai bei?

— Tot atunci m-am lăsat si de băut. Doar la masă mai beau puțin vin amestecat cu apă. Tu nu te-ai schimbat.

— Aşa ți se pare?

— Laşi impresia că eşti sănătos tun. îmi face mare plăcere că ai venit!

De ce nu părea cu totul sincer?

— Mi-ai promis de atâtea ori că treci pe la mine şi, în ultimul moment, te-ai scuzat, încât îți mărturisesc că nu prea speram să te revăd.

— Nimic nu e imposibil, după cum vezi!

— Ce mai face soția ta?

— E bine

— Nu te-a însoțit?

— Nu-i plac congresele.

— A fost bine?

— S-a băut mult, s-a vorbit mult, s-a mâncat mult.

— Eu călătoresc din ce în ce mai puțin.

Apoi continuă cu glas scăzut, căci se auzeau paşi la etajul de sus:

— Cu mama, e cam greu. Pe de altă parte, nu mai pot s-o las singură.

— Dar e la fel de viguroasă ?

— Nu s-a schimbat. Doar vederea i-a slăbit puțin. E cam supărată că nu mai poate să tricoteze, dar se încăpățânează să nu poarte ochelari. Se simțea că se gândeşte la altceva în timp ce-l privea pe Maigret cam aşa cum îl privise şi

Vernoux de Courcon în tren.

— Ai aflat?

— Ce?

— Ce se întâmplă aici ?

— N-am mai citit ziarele de aproape o săptămână. Dar am venit, în tren, cu un anume Vernoux de Courcon, care mi-a spus că ar fi prieten cu tine.

— Hubert ?

— Nu ştiu. Un bărbat cam la şaizeci şi cinci de ani.

— Da, Hubert.

Dinspre oraş nu răzbătea nici un zgomot. Se auzea doar ploaia care bătea în geamuri şi, din când în când, trosnetul buştenilor în cămin. Tatăl lui Julien Chabot fusese tot judecător de instrucție la Fontenay-le-Comte, iar biroul nu se schimbase când fiul îl ocupase, la rândul său.

— În acest caz, probabil că ți s-a spus...

— Aproape nimic. Un jurnalist s-a repezit la mine cu aparatul lui fotografic, în sala de mese de la hotel.

— Unul roşcat?

— Da.

— E Lomel. Ce ți-a spus ?

— Era sigur că am venit ca să mă ocup de nu ştiu ce caz. N-am avut timp să-l conving că nu-i adevărat, pentru că a sosit şi comisarul de poliție.

— În concluzie, la ora asta, tot oraşul ştie că eşti aici !

— Şi asta te supără ?

Chabot abia reuşi să-şi ascundă ezitarea.

— Nu..., numai că...

— Numai că, ce?

— Nimic. E ceva tare complicat. N-ai trăit niciodată într-un oraş subprefectură ca Fontenay-le-Comte.

— Ştii bine că am locuit la Luçon mai bine de un an!

— Dar acolo nu a existat nici un caz asemănător cu cel căzut acum pe capul meu.

— Îmi amintesc de un asasinat, la Aiguillon...

— Adevărat. Uitasem.

Era vorba de un caz în care Maigret fusese obligat să aresteze ca asasin un fost magistrat, considerat de toată lumea un om cât se poate de respectabil.

— Totuşi, nu e chiar atât de grav. Ai să vezi mâine dimineaţă. Aş fi surprins dacă jurnaliştii de la Paris nu vor da buzna peste noi cu primul tren.

— E vorba de un asasinat?

— Două

— Cumnatul lui Vernoux de Courcon ?

— Vezi că ştii?

— Atât mi s-a spus.

— Da, cumnatul lui, Robert de Courcon, care a fost asasinat acum patru zile. Atât, şi ar fi fost de ajuns ca să facă vâlvă. Alaltăieri însă, a venit rândul văduvei Gibon.

— Cine e?

— Nu-i o persoană importantă. Dimpotrivă. O bătrână care trăia singură tocmai în capătul străzii Loges.

— Ce legătură e între cele două crime?

— Amândouă au fost săvârşite în acelaşi fel, probabil cu aceeaşi armă.

— Cu revolverul?

— Nu. Cu un obiect contondent, cum spunem în rapoartele noastre. O bucată de ţeava de plumb sau o unealtă de genul unei chei franceze.

— Atât?

— Nu-i destul?... Sst!

Uşa se deschise fără zgomot şi o femeie mică de statură, slabă şi îmbrăcată în negru se apropie de Maigret cu mâna întinsă.

— Tu eşti, Jules! De câţi ani nu-i mai spunea nimeni aşa?

— Fiul meu te-a aşteptat la gară. La întoarcere, mi-a spus că nu mai vii şi am urcat la mine. Nu ți s-a servit cina?

— A luat masa de seară la hotel, mamă.

— Cum, la hotel ?

— Şi-a luat o cameră la Hotel de France. Nu vrea să...

— În ruptul capului! N-am să-ți permit...

— Nu, doamnă. E mai bine să stau la hotel, căci ziariştii au început deja să se țină după mine. Dacă v-aş accepta invitația, mâine dimineață, dacă nu chiar în seara asta, ar face coadă la uşa dumneavoastră. De altfel, e mai bine să nu se spună că mă aflu aici chemat de Julien...

De fapt, exact asta îl deranja pe judecător. Şi Maigret vedea confirmarea acestui adevăr pe fața sa.

— Tot se va spune!

— Voi nega. Cazul sau, mai curând, cazurile de-aici nu mă privesc. N-am nici cea mai mică intenție să mă ocup de ele.

Lui Chabot îi fusese oare teamă că are să-şi bage nasul unde nu-i fierbe oala? Sau îşi zisese că Maigret, cu metodele sale uneori cam personale, ar fi putut să-l pună într-o situație delicată?

Comisarul nimerise într-un moment nepotrivit.

— E posibil, mamă, ca Maigret să aibă dreptate.

Apoi se întoarse spre prietenul său şi continuă:

— Ştii, nu-i vorba de o anchetă obişnuită.

Robert de Courcon, cel care a fost asasinat, era un om cunoscut, mai mult sau mai puțin înrudit cu toate marile familii din regiune. Cumnatul său, Vernoux, este şi el un personaj important.

După prima crimă, au început să se zvonească tot felul de lucruri. Apoi a fost asasinată văduva Gibon, iar acest fapt a schimbat puțin zvonurile. Dar...

— Dar?

— Nu-i uşor de explicat. Comisarul de poliție se ocupă de anchetă. E un om de treabă şi cunoaşte oraşul, deşi este din sud, parcă din Arles. A sosit aici şi Brigada Mobilă de la Poitiers. În sfârşit, la rândul meu...

Bătrâna, aflată parcă în vizită, se aşezase pe marginea unui scaun şi îşi asculta fiul ca şi cum ar fi ascultat predica de după slujbă.

— Două asasinate în trei zile înseamnă mult într-un oraş cu opt mii de locuitori. Unora a început să le fie frică. Nu numai ploaia e de vină că nu mai vezi pe nimeni pe străzi în seara asta.

— Ce crede populația?

— Unii spun că ar fi vorba de un nebun.

— Victimele au fost jefuite?

— În nici unul dintre cele două cazuri. Şi, de fiecare dată, victimele i-au deschis uşa asasinului fără să le fie teamă de el. Este un indiciu. Aproape singurul pe care îl avem.

— Amprente ?

— Nici una. Dacă este vorba de un nebun, cu siguranță că va comite şi alte crime.

— înțeleg. Tu ce crezi ?

— Nimic. Caut şi sunt tulburat.

— De ce anume?

— E ceva încă prea confuz ca să pot explica.

Pe umerii mei apasă o responsabilitate enormă. Spunea asta ca un funcționar copleşit de răspunderi. Şi chiar un funcționar avea Maigret în fața lui în acel moment, un funcționar dintr-un orăşel, care trăieşte cu spaima în suflet să nu facă un pas greşit.

Oare, cu vârsta, comisarul devenise şi el aşa? Din cauza prietenului său, Maigret se simțea îmbătrânit.

— Mă întreb dacă n-ar fi mai bine să iau primul tren spre Paris. în definitiv, am trecut prin Fontenay doar să te

salut. Ceea ce am şi făcut. Prezența mea aici ar putea să-ți creeze complicații.

— Ce vrei să spui?

Primul impuls al lui Chabot nu fusese să protesteze.

— Roşcovanul şi comisarul de poliție sunt convinşi că tu m-ai chemat în ajutor. Se va spune că ți-e frică, că nu ştii cum să te descurci, că...

— Ba nu.

Judecătorul respingea fără energie această idee.

— N-am să-ți dau voie să pleci. Cred că am dreptul să-mi primesc prietenii când vreau eu!

— Fiul meu are dreptate, Jules. Iar eu cred că ar trebui să stai la noi.

— Maigret preferă să se mişte liber. Am dreptate ?

— Am obiceiurile mele.

— Nu insist.

— Ar fi, totuşi, preferabil să plec mâine dimineață.

Oare Chabot avea să accepte ? În acel moment se auzi soneria telefonului, şi nu era aceeaşi sonerie pe care o auzeai peste tot, ci avea un sunet învechit.

— Scuză-mă.

Chabot ridică receptorul.

— Judecătorul de instrucție Chabot la telefon.

Felul cum spunea asta era încă un semn, iar Maigret se abținu să nu zâmbească.

— Cine?... A, da!... Te ascult, Feron... Cum?... Gobillard?... Unde?... Câmpul lui Marte, colț cu strada... vin imediat... da... E aici... Nu ştiu... Să nu atingeți nimic până nu vin...

Mama sa îl privea țintă, cu o mână pe piept.

— Iar? bâigui ea.

El dădu din cap în semn că da şi pronunță un nume:

— Gobillard.

Apoi îi explică lui Maigret:

— Un bătrân beţiv, cunoscut de toţi la Fontenay, întrucât cea mai mare parte a timpului şi-l petrece pescuind cu undiţa lângă pod. A fost găsit mort pe trotuar.

— Asasinat?

— Cu ţeasta zdrobită, ca şi ceilalţi doi; după toate aparenţele, cu acelaşi instrument.

Se ridicase, deschisese uşa, iar acum îşi lua din cuier un trenci vechi şi o pălărie deformată pe care o purta probabil doar atunci când ploua.

— Vii?

— Crezi că trebuie să te însoţesc?

— Acum, când s-a aflat că eşti aici, oamenii se vor întreba de ce nu te-am luat cu mine. Două crime, era deja mult. După a treia, populaţia va fi de-a dreptul terorizată.

În momentul în care ieşeau, o mână mică şi nervoasă îl apucă de mânecă pe Maigret şi bătrâna mamă îi şopti la ureche:

— Ai grijă de el, Jules! E atât de conştiincios, încât nu-şi dă seama de primejdie.

Capitolul 2
Negustorul de piei de iepure

La acest nivel de încăpățânare, de violență, ploaia nu mai era doar ploaie, vântul nu mai era vânt rece, ci totul devenea o răutate a elementelor. Puțin mai devreme, aflat pe peronul prost adăpostit al gării din Niort, extenuat de iarna ale cărei ultime convulsii nu se mai sfârşeau, Maigret se dusese cu gândul la un animal care nu vrea să moară şi se îndârjeşte să muşte, până la capăt.

Nu mai avea nici un rost să te protejezi. Nu era doar ploaia care cădea din cer, ci şi cea care cădea din streşini, sub forma unor picături mari şi reci ca gheața care se scurgeau pe uşile caselor, de-a lungul trotuarelor, unde un fel de râulețe făceau un zgomot de torent. Aveai apă peste tot: pe față, pe gât, în pantofi şi chiar în buzunarele hainelor, care nu se mai puteau usca între două ieşiri din casă.

Mergeau fără să vorbească, aplecați în față, în bătaia vântului; judecătorul purta vechiul său impermeabil, cu pulpanele fluturând în vânt ca un drapel, iar Maigret, pardesiul care cântărea o sută de kilograme. După câțiva paşi, tutunul se stinse sfârâind în pipa comisarului.

Ici-colo, puteai să vezi câte o fereastră luminată, dar nu prea multe. După pod, au trecut pe lângă Cafeneaua Poştei şi şi-au dat seama că oamenii îi priveau din spatele perdelelor; apoi, după ce au depăşit-o, uşa s-a deschis şi au auzit paşi şi voci în urma lor.

Asasinatul avusese loc în apropiere. La Fontenay, nimic nu era foarte departe, aşa încât, de cele mai multe ori, era inutil să-ţi scoţi maşina din garaj. La dreapta se deschidea o stradă scurtă, care lega strada Republicii de Câmpul lui Marte. După a treia sau a patra casă, zăriră pe trotuar un grup de oameni, lângă farurile unei ambulanţe, unii cu lanterne în mâini.

Din grup se desprinse un bărbat mic de statură, comisarul Feron, care fu cât pe ce să facă o gafă, vrând în prima clipă să se adreseze lui Maigret, nu lui Chabot.

— V-am telefonat imediat, de la Cafeneaua Poştei. L-am sunat şi pe procuror.

Corpul unui om zăcea de-a latul trotuarului, cu o mână atârnând în rigolă, şi puteai zări albul pielii între pantofii negri şi manşeta pantalonilor : Gobillard, mortul, nu purta şosete. Pălăria se rostogolise la un metru de el. Comisarul îndreptă lanterna spre faţa omului şi, în momentul în care Maigret se apleca o dată cu judecătorul, se produse un fulger scurt, un declic, apoi se auzi vocea jurnalistului roşcovan:

— Încă una, vă rog. Apropiaţi-vă, domnule Maigret.

Comisarul se trase înapoi, bombănind. Alături de cadavru, două-trei persoane îl priveau cu atenţie, apoi, mai într-o parte, la cinci-şase metri, se afla un al doilea grup, mai numeros, în care oamenii vorbeau cu jumătate de glas.

Chabot punea întrebări, pe un ton oficial şi exasperat.

— Cine l-a găsit?

Iar Feron răspundea, arătând spre una dintre siluetele cele mai apropiate:

— Doctorul Vernoux.

Oare şi el făcea parte din familia bărbatului din tren? Pe cât putea să-şi dea seama în întuneric, respectivul era mult mai tânăr. Să fi avut vreo treizeci şi cinci de ani. Era

înalt, cu o față lungă şi nervoasă, şi purta ochelari pe care alunecau picături de ploaie.

Chabot şi medicul îşi dădeau mâna cu gesturile de automat ale unor oameni care se întâlnesc zilnic, ba chiar de câteva ori pe zi.

Doctorul zise cu voce scăzută:

— Mă duceam la un prieten, în partea cealaltă a pieței. Am zărit ceva pe trotuar şi m-am aplecat. Era deja mort. Ca să câştig timp, am dat fuga la Cafeneaua Poştei, de unde i-am telefonat comisarului.

Alte fețe intrau, una după alta, în raza lanternelor, voalate de aceleaşi şiroaie de apă.

— Eşti aici, Jussieux?

Strângere de mână. Oamenii ăştia se cunoşteau ca elevii din aceeaşi clasă.

— Eram la cafenea. Făceam o partidă de bridge şi am venit cu toții...

Judecătorul îşi aminti de Maigret, care stătea deoparte, şi făcu prezentările:

— Doctorul Jussieux, un prieten. Comisarul Maigret...

Jussieux dădu explicații:

— Acelaşi procedeu ca şi în cazul celorlalți doi. O lovitură violentă în creştetul capului. Arma a alunecat uşor spre stânga de data asta. Gobillard a fost atacat tot din față, fără să fi încercat să se apere.

— Era beat?

— E destul să te apleci spre el şi să-l miroşi! De altfel, la ora asta, după cum îl cunoşti...

Maigret asculta distrat. Lomel, jurnalistul roşcovan, care tocmai făcuse o a doua fotografie, încerca să-L atragă deoparte. Comisarul era frapat însă de ceva destul de greu de definit.

Cel mai mic dintre cele două grupuri, cel aflat lângă cadavru, părea că este format doar din oameni care se cu-

noşteau, care făceau parte dintr-un anumit mediu: judecătorul, cei doi medici, apoi oameni care, aproape sigur, jucau mai adineauri bridge cu doctorul Jussieux, toți, probabil, persoane importante din zonă.

Celălalt grup, puțin mai în umbră, nu păstra aceeaşi tăcere. Deşi nu se manifesta propriu-zis, lăsa să transpară o anumită ostilitate. Ba chiar se observară câteva rânjete.

Un automobil închis la culoare opri în spatele ambulanței şi din el coborî un bărbat, care se opri brusc când îl recunoscu pe comisarul Maigret.

— Sunteți aici, şefule!

Nu părea prea încântat. Era Chabiron, un inspector de la Brigada Mobilă, ataşat de câțiva ani.

— Asta înseamnă să pici la țanc, nu?

Şi el rânjea.

— Patrulam prin oraş cu maşina, de-asta a luat ceva timp până să fiu anunțat. Cine e?

Feron, comisarul de poliție, îi răspunse:

— Un anume Gobillard, un tip care făcea turul oraşului, o dată sau de două ori pe săptămână, ca să strângă pieile de iepuri. Tot el cumpăra şi pieile de vită şi de oaie de la abatorul municipal. Avea o şaretă şi un cal bătrân şi locuia într-o magherniță în afara oraşului. Mai mereu pescuia la pod, folosind momeala cea mai scârboasă, măduvă, mațe de pui, sânge coagulat...

Probabil că Chabiron era şi el pescar.

— Şi prindea ceva?

— Era aproape singurul care prindea. Seara, lua bistrourile la rând şi bea în fiecare o stacană de vin roşu până când se făcea praf.

— Nu făcea scandal ?

— Niciodată.

— Era căsătorit?

— Trăia singur, cu un cal şi o droaie de pisici.

Chabiron se întoarse spre Maigret.

— Ce credeți, şefule?

— Nu cred nimic.

— Trei într-o săptămână! Nu-i deloc puțin pentru un târg ca ăsta!

— Ce facem cu el? îl întrebă Feron pe judecător.

— Nu cred că e necesar să-l aşteptăm pe procuror. Nu-i acasă?

— Nu. Soția lui încearcă să-l prindă la telefon.

— Cred că putem transporta cadavrul la morgă.

Se întoarse spre doctorul Vernoux.

— N-ai auzit, n-ai văzut nimic altceva?

— Nimic. Mergeam repede, cu mâinile în buzunare. Aproape că m-am împiedicat de el.

— Tatăl tău e acasă?

— S-a întors în seara asta de la Niort; era la masă când am plecat.

Pe cât putea să înțeleagă Maigret, medicul era fiul lui Vernoux de Courcon, bărbatul întâlnit în tren.

— Voi, de colo! Puteți să-l luați.

Jurnalistul se ținea scai de Maigret.

— De data asta o să preluați cazul?

— Nici vorbă.

— Nici măcar în particular?

— Nici.

— Nu sunteți curios ?

— Nu.

— Credeți, ca şi ceilalți, că autorul crimelor este un nebun?

Chabot şi doctorul Vernoux, care auziseră, se uitară unul la altul, cu aerul unora care fac parte din acelaşi clan şi se cunosc atât de bine, încât nu mai au nevoie de cuvinte.

Era ceva normal, ceva care există peste tot. Totuşi, Maigret avusese rareori, atât de acut, impresia că se află în faţa unei găşti. Într-un asemenea orăşel, există, evident, notabili, puţini la număr, care, prin forţa lucrurilor, se întâlnesc, măcar pe stradă, de câteva ori pe zi.

Apoi erau ceilalţi, cei care, de exemplu, stăteau grupaţi deoparte şi păreau nemulţumiţi.

Fără ca Maigret să fi întrebat ceva, inspectorul Chabiron îi spuse:

— Veniserăm doi. Dar Levras, care mă însoţea, a fost nevoit să plece azi-dimineaţă, pentru că soţia lui trebuie să nască dintr-un moment în altul. Fac tot ce pot. Abordez cazul din toate părţile în acelaşi timp. Dar când e vorba să-i faci pe oamenii ăştia să vorbească...

Inspectorul arăta cu bărbia spre primul grup, cel al notabililor. Era clar că el îi simpatiza pe ceilalţi.

— Comisarul de poliţie face, şi el, tot ce-i stă în putinţă. Are la dispoziţie doar patru agenţi. Au lucrat toată ziua. Câţi sunt acum plecaţi în patrulare, Feron?

— Trei.

Vrând parcă să-i confirme spusele, un biciclist în uniformă se opri la marginea trotuarului, scuturându-se de ploaie.

— Nimic ?

— Am verificat identitatea celor şase persoane pe care leam întâlnit. Vă voi da lista. Toate aveau un motiv valabil să se afle în stradă.

— Mai vii un moment până la mine ? îl întrebă Chabot pe Maigret.

Acesta ezită. O făcu pentru că simţea nevoia să bea ceva ca să se încălzească şi se aştepta să nu mai găsească nimic la hotel.

— Vă însoţesc, spuse doctorul Vernoux. Doar dacă nu cumva vă deranjez?

— Deloc.

Vântul îi bătea acum din spate, aşa că puteau vorbi. Ambulanța plecase, ducând cadavrul lui Gobillard, şi luminile ei roşii se pierdeau spre piața Viate.

— Nu v-am prezentat. Vernoux este fiul lui Hubert Vernoux, pe care l-ai întâlnit în tren. A făcut medicina, dar nu practică, şi este interesat

mai ales de cercetare.

— Cercetare!... protestă vag medicul.

— A fost doi ani intern la Sainte-Anne, e pasionat de psihiatrie şi, de două-trei ori pe săptămână, se duce la azilul de alienați din Niort.

— Credeți că aceste trei crime au fost săvârşite de un nebun? întrebă Maigret mai mult din politețe.

Ceea ce tocmai aflase despre el nu avea darul să i-l facă pe Vernoux simpatic, pentru că lui

Maigret nu-i prea plăceau amatorii.

— E mai mult decât probabil, dacă nu sigur.

— Cunoaşteți oameni nebuni la Fontenay?

— Nebuni există peste tot, dar, de cele mai multe ori, nu sunt descoperiți decât în momentul crizei.

— Presupun că n-ar putea să fie o femeie?

— De ce?

— Din cauza forței cu care au fost aplicate loviturile. Probabil că nu-i uşor să ucizi, în trei rânduri, în acest fel, fără să fii silit să iei treaba de la capăt.

— În primul rând, multe femei sunt la fel de viguroase ca bărbații. Apoi, când este vorba de nebuni...

Ajunseseră.

— N-ai nimic de spus, Vernoux?

— Deocamdată, nimic.

— Ne vedem mâine?

— Aproape sigur.

Chabot căută cheia în buzunar. înăuntru se scuturară de ploaie şi lăsară imediat dâre pe dalele coridorului. Cele două femei, mama şi servitoarea, aşteptau într-un salonaş slab luminat, ale cărui ferestre dădeau spre stradă.

— Poți să te duci la culcare, mamă. Nu mai e nimic de făcut în noaptea asta, doar să cerem jandarmeriei să-şi pună toți oamenii disponibili să patruleze.

Bătrâna se hotărî în cele din urmă să urce în camera ei.

— Mă simt cu adevărat umilită că nu dormi la noi, Jules!

— Vă promit că, dacă voi sta mai mult de douăzeci şi patru de ore, lucru de care mă îndoiesc, voi apela la ospitalitatea dumneavoastră.

Se întoarseră în aerul încremenit din birou, iar sticla de coniac îi aştepta în acelaşi loc. Maigret îşi turnă în pahar şi se aşeză cu spatele la foc.

Simțea că prietenul său era stingherit, că acesta era motivul pentru care îi ceruse să-l însoțească. înainte de orice, judecătorul telefona la jandarmerie.

— Dumneata eşti, locotenente ? Te culcaseşi ? Îmi pare rău că te deranjez la ora asta...

Un ceas de perete, cu cadran de culoare castaniu-aurie, căruia abia i se distingeau limbile, arăta ora unsprezece şi jumătate.

— Da, încă unul... Gobillard... De data asta, pe stradă... Din față, da... L-au dus deja la morgă... Jussieux probabil că face acum autopsia, dar nu există motive să aflăm ceva interesant de la el... Ai oameni disponibili?... Cred că ar fi bine să patruleze prin oraş, nu atât în noaptea asta, cât mâine de la prima oră, pentru sentimentul de liniște al locuitorilor... înțelegi?... Da... Am simțit şi eu adineauri... Mulțumesc, locotenente.

Închise şi murmură:

— Un băiat încântător, instruit la Saumur...

Probabil că pricepu ce însemna asta - tot o chestie de clan! - şi roşi uşor.

— Vezi! Fac ce pot. Probabil că ţi se pare ceva copilăresc. Probabil că îţi facem impresia că luptăm cu puşti de lemn! Dar noi nu dispunem de o organizare ca aceea cu care eşti obişnuit la Paris.

De exemplu, pentru amprentele digitale, de fiecare dată sunt obligat să chem un expert de la Poitiers. Şi pentru orice altceva. Poliţia locală e obişnuită mai mult cu micile contravenţii decât cu crimele. însă inspectorii de la Poitiers nu-i cunosc pe oamenii din Fontenay...

Şi adăugă, după o scurtă tăcere:

— Mi-ar fi plăcut să nu am de-a face cu un astfel de caz cu trei ani înainte de pensionare. De fapt, avem aproape aceeaşi vârstă. Peste trei ani, şi tu...

— Şi eu.

— Ţi-ai făcut planuri?

— Mi-am şi cumpărat o căsuţă la ţară, pe malul Loarei.

— O să te plictiseşti.

— Tu te plictiseşti aici?

— Nu-i acelaşi lucru. Eu aici m-am născut. Aici s-a născut şi tatăl meu. Îi cunosc pe toţi.

— Populaţia nu pare mulţumită.

— Abia ai ajuns şi ai şi înţeles asta? Adevărat. Cred că e inevitabil. O crimă, treacă-meargă. Mai ales prima.

— De ce?

— Pentru că era vorba de Robert de Courcon.

— Nu era simpatizat?

Judecătorul nu răspunse imediat. Părea că mai întâi îşi alege cuvintele.

— În realitate, oamenii de pe stradă îl cunoşteau prea puţin, poate doar din vedere.

— Era căsătorit, avea copii?

— Era un bătrân celibatar. Un original, dar un tip valabil. Dacă ar fi fost numai moartea lui, populația ar fi rămas indiferentă. Doar acea mică agitație stârnită totdeauna de o crimă. Dar, una după alta, au urmat asasinarea bătrânei Gibon şi, acum, cea a lui Gobillard. Mâine, mă aştept...

— A şi-nceput.

— Ce ?

— Grupul care stătea deoparte, oameni de pe stradă, presupun, plus cei care au ieşit din Cafeneaua Poştei, mi s-a părut cam ostil.

— Lucrurile nu merg aşa de departe. Totuşi...

— Oraşul e foarte de stânga ?

— Da şi nu. Dar nu e numai asta.

— Nu-i e pe plac familia Vernoux ?

— Ai aflat?

Ca să câştige timp, Chabot îl întrebă:

— Nu stai jos? Nu mai vrei un pahar? Voi încerca să-ți explic. Nu-i uşor. Cunoşti Vandeea, măcar după reputația pe care o are. Multă vreme, cei care dădeau prilej de discuții au fost proprietarii de castele, conți, viconți, mici nobili care trăiau ei între ei şi formau o societate închisă. Încă mai există, dar aproape toți sunt ruinați şi nu mai înseamnă mare lucru. Unii continuă totuşi să se țină bățoşi şi sunt priviți cu un fel de milă. Înțelegi?

— Aşa e peste tot la țară.

— Acum, locul lor a fost luat de ceilalți.

— Vernoux ?

— Tu, care l-ai văzut, ghiceşte cu ce se ocupa tatăl lui!

— Habar n-am! De unde să ştiu?...

— Negustor de vite. Bunicul era argat la fermă. Taica Vernoux cumpăra vite din regiune şi le ducea la Paris, cu cireada, pe drumul mare.

A câştigat mulți bani. Era o brută, totdeauna pe jumătate beat, de altfel a şi murit de delirium tremens. Fiul său...

— Hubert? Cel din tren?

— Da. L-au trimis la colegiu. Cred că a făcut un an de universitate. în ultimii ani de viață, pe lângă vite, tatăl s-a apucat să cumpere ferme şi pământuri, şi asta a fost meseria pe care a continuat-o Hubert.

— În concluzie, e un agent imobiliar.

— Da. Are sediul lângă gară, o casă mare din piatră; acolo trăia înainte de a se căsători.

— S-a căsătorit cu o castelană?

— Da, într-un fel. Dar nu pe de-a-ntregul. Era o Courcon. Te interesează?

— Bineînțeles!

— În felul ăsta, vei înțelege mai bine oraşul. Familia Courcon se numea, în realitate, Courcon-Lagrange. La origine, erau doar Lagrange, dar au adăugat Courcon la numele lor atunci când au cumpărat castelul Courcon. Asta s-a întâmplat cu trei-patru generații în urmă. Nu mai ştiu ce vindea fondatorul dinastiei. Probabil că, şi el, tot vite sau fier vechi. Dar toate astea erau uitate atunci când a intrat în scenă Hubert Vernoux.

Copiii şi nepoții nu mai munceau. Robert de Courcon, cel care a fost asasinat, era acceptat de aristocrație şi era omul cel mai instruit din ținut în materie de blazoane. A scris câteva cărți pe tema asta. Avea două surori, Isabelle şi Lucile. Isabelle s-a căsătorit cu Vernoux care, în consecință, a semnat Vernoux de Courcon. M-ai urmărit?

— Nu-i prea greu! Presupun că, în momentul acelei căsătorii, alde Courcon scăpătaseră şi nu mai aveau un ban?

— Cam aşa ceva. Mai aveau totuşi un castel ipotecat în pădurea Mervent şi reşedința particulară de pe strada Rabelais, care este cea mai frumoasă locuință din oraş şi, de câteva ori, a fost cât pe ce să fie trecută în rândul monumentelor istorice. O vei vedea.

— Hubert Vernoux a rămas agent imobiliar ?

— Are multe pe umerii lui. Emilie, sora cea mare a soției sale, trăieşte cu ei. Fiul lor, Alain, doctor, l-ai întâlnit mai adineauri, refuză să practice şi se ocupă de cercetări care nu-i aduc nici un ban.

— E căsătorit?

— A luat de soție o domnişoară de Cadeuil, din nobilimea adevărată, care i-a dăruit deja trei copii. Cel mai mic are opt luni.

— Trăiesc împreună cu tatăl?

— Casa, după cum îți dai seama, este destul de mare. Dar asta nu-i tot. În afară de Alain, Hubert mai are şi o fată, Adeline, care s-a căsătorit cu un anume Paillet, întâlnit în timpul unei vacanțe la Royan. Nu ştiu cu ce se ocupă, dar cred că sunt întreținuți de Hubert Vernoux. Trăiesc mai mult la Paris. Din când în când, îşi fac apariția pentru câteva zile sau câteva săptămâni, şi presupun că asta înseamnă că sunt lefteri. Acum înțelegi?

— Ce trebuie să înțeleg?

Chabot zâmbi morocănos şi, o clipă, zâmbetul acela îi aminti lui Maigret de colegul său de altădată.

— Ai dreptate. îți vorbesc ca şi cum ai fi de-aici. L-ai văzut pe Vernoux. Se dă mai nobil decât toți nobilii din ținut. Iar soția şi sora soției lui par că îşi dau toată silința să se facă detestate de muritorii de rând. Cam ăsta e un clan.

— Şi acest clan întreține relații doar cu un mic număr de oameni.

Chabot roşi pentru a doua oară în seara aceea.

— Fatalmente, murmură el, parcă puțin vinovat.

— Astfel încât familiile Vernoux, Courcon şi prietenii lor devin, în oraş, o lume aparte.

— Ai ghicit. În virtutea situației mele, sunt obligat să-i întâlnesc. Şi, în fond, nu sunt chiar atât de odioşi pe cât par. Hubert Vernoux, de exemplu, este în realitate - aş fi în stare să jur - copleşit de griji. A fost foarte bogat. Acum nu

mai este chiar atât de bogat, ba chiar mă întreb dacă mai este, căci, de când cei mai mulți dintre fermieri au devenit proprietari, afacerile cu pământ nu mai sunt ce erau odată. Hubert e strivit de cheltuieli, trebuie să-i întrețină pe toți ai săi. Iar Alain, pe care îl cunosc mai bine, e un băiat obsedat de o idee fixă.

— Care anume?

— E mai bine să ştii. Vei înțelege imediat de ce, adineauri, pe stradă, am schimbat cu el o privire îngrijorată. Ți-am spus că tatăl lui Hubert Vernoux a murit de delirium tremens. Antecedentele nu sunt mai bune nici dinspre mamă, adică din partea familiei Courcon.

Bătrânul Courcon s-a sinucis în împrejurări destul de misterioase, care au fost ținute secrete. Hubert avea un frate, Basile, despre care nu se vorbeşte niciodată şi care s-a sinucis la vârsta de şaptesprezece ani. Se pare că, pe măsură ce ne întoarcem în timp, găsim în familie nebuni şi excentrici.

Maigret asculta trăgând leneş din pipă şi, din când în când, îşi înmuia buzele în pahar.

— Acesta este motivul pentru care Alain a studiat medicina şi a intrat intern la Sainte-Anne. Se spune, şi e plauzibil, că cei mai mulți medici se specializează în bolile de care se cred amenințați. Alain e obsedat de ideea că face parte dintr-o familie de nebuni. După părerea sa, Lucile, mătuşa lui, este pe jumătate nebună. Nu mi-a mărturisit-o, dar sunt convins că e cu ochii nu numai pe tatăl şi pe mama sa, ci şi pe propriii săi copii

— Lumea de pe-aici ştie?

— Unii vorbesc despre asta. In oraşele mici se vorbeşte totdeauna mult şi cu circumspecție despre oamenii ce nu trăiesc ca toți ceilalți.

— S-a vorbit în mod deosebit după prima crimă?

Chabot ezită doar o secundă, apoi dădu afirmativ din cap.

— De ce?

— Pentru că oamenii ştiau sau credeau că ştiu că Hubert Vernoux şi cumnatul său Courcon nu se înțelegeau. Poate şi pentru faptul că locuiau unul peste drum de celălalt.

— Se vizitau?

Chabot râse silit.

— Mă întreb ce vei crede despre noi. Am impresia că la Paris nu pot exista astfel de situații.

În fond, judecătorului de instrucție îi era ruşine de un mediu care era oarecum al lui, pentru că trăia acolo trei sute şaizeci şi cinci de zile pe an.

— Ți-am spus că familia Courcon era ruinată când Isabelle s-a căsătorit cu Hubert Vernoux. Hubert i-a stabilit o pensie cumnatului său, Robert. Iar Robert nu i-a iertat niciodată asta.

Când vorbea despre el, spunea cu ironie: „Cumnatul meu, milionarul" sau „îl voi întreba pe Bogătan". Nu punea piciorul în casa mare de pe strada Rabelais, dar de la ferestrele lui putea să vadă pe oricine intra sau ieşea. Locuia exact în față, într-o casă mai mică, dar decentă, unde o femeie venea în fiecare dimineață să-i facă menajul, îşi văcsuia cizmele şi îşi pregătea masa singur, făcea piața cu ostentație, îmbrăcat ca un castelan aflat în inspecție pe pământurile sale, şi părea că poartă ca pe un trofeu legăturile de praz sau de sparanghel. îşi imagina, probabil, că aşa îl înfurie pe Hubert.

— Şi Hubert se înfuria?

— Nu ştiu. Posibil. Dar continua să-l întrețină. Au fost văzuți, de câteva ori, întâlnindu-se pe stradă şi schimbând cuvinte binevoitoare, dar pline de ironie. Un detaliu care e sigur adevărat: Robert de Courcon nu trăgea niciodată perdelele de la ferestre, astfel încât familia din față îl putea ve-

dea cum trăieşte din zori şi până-n seară. Unii spun că i se mai întâmpla şi să scoată limba la ei. De aici şi până la a pretinde că Vernoux s-a debarasat de el sau că l-a lovit într-un moment de furie...

— Aşa s-a spus?

— Da.

— Te-ai gândit şi tu la asta?

— Profesional vorbind, nu resping din capul locului nici o ipoteză.

Maigret nu se putu abține să nu zâmbească la această frază pompoasă.

— L-ai interogat pe Vernoux?

— Nu l-am convocat în biroul meu, dacă la asta te referi. Nu existau elemente suficiente pentru a suspecta un om ca el. Spusese „un om ca el”!

Şi îşi dădea seama că se trăda, că recunoştea că face parte mai mult sau mai puțin din clan. Vizita lui Maigret din seara aceea probabil că era pentru el un adevărat supliciu. Nici pentru comisar nu era o plăcere, deşi acum nu mai avea aceeaşi dorință de a pleca.

— L-am întâlnit pe stradă, ca în fiecare dimineață, şi i-am pus câteva întrebări, fără să-i dau impresia că îl chestionez.

— Şi ce-a spus?

— Că nu-şi părăsise apartamentul în seara aceea.

— La ce oră a fost comisă crima ?

— Prima? Aproape ca şi cea de astăzi, în jur de zece seara.

— Ce fac, în acest moment, cei din casa Vernoux ?

— În afara partidei de bridge de sâmbătă, care îi adună pe toți în salon, fiecare îşi trăieşte viața fără să se ocupe de ceilalți.

— Adică Vernoux nu doarme în aceeaşi cameră cu soția?

— I s-ar părea o chestie mic-burgheză. Fiecare are apartamentul lui, la alt etaj decât ceilalți. Isabelle la primul etaj, iar Hubert la parter, în aripa cu ferestrele spre curte. Familia lui Alain ocupă etajul doi, iar mătuşa, Lucile, două camere la etajul trei, care sunt mansardate. Când fata şi bărbatul ei vin acasă...

— Acum sunt aici?

— Nu. Sunt aşteptați să sosească peste câteva zile.

— Câți servitori au?

— Doi, soț şi soție, care sunt la ei de douăzeci-treizeci de ani, plus încă două servitoare destul de tinere.

— Ei unde dorm?

— În cealaltă aripă a parterului. Ai să vezi casa. E aproape un castel.

— Are şi o ieşire prin spate?

— Există o uşă, în zidul curții, care dă într-o fundătură.

— Astfel încât oricine poate să intre sau să iasă fără să fie văzut!

— Probabil.

— N-ai verificat?

Chabot îndura o adevărată tortură şi, pentru că se simțea vinovat, ridică glasul, aproape furios pe prietenul său.

— Vorbeşti ca unii dintre oamenii din popor de pe la noi. Dacă m-aş fi dus să le pun întrebări servitorilor, fără să am nici o probă, nici cel mai mic indiciu, întreg oraşul ar fi fost convins că Hubert Vernoux şi fiul său sunt vinovați.

— Fiul sau?

— Exact, şi el! Pentru că, din moment ce nu munceşte şi se ocupă de psihiatrie, există destui care să-l considere nebun. Nu frecventează cele două cafenele ale oraşului, nu joacă nici biliard, nici belotă, nu aleargă după femei şi i se mai şi întâmplă, pe stradă, să se oprească brusc ca să pri-

vească pe cineva, cu ochii măriți de lentilele ochelarilor. Sunt destul de detestați ca să...

— Îi aperi ?

— Nu. Vreau să-mi păstrez calmul şi, într-o subprefectură, nu-i totdeauna uşor. Încerc să țin balanța dreaptă. Şi eu am crezut că prima crimă era, poate, o problemă de familie. Am studiat cazul sub toate aspectele. Faptul că asasinatul nu a fost însoțit de jaf şi că Robert de Courcon nu a încercat să se apere m-a tulburat. Şi cu siguranță că aş fi luat unele măsuri dacă...

— O clipă! N-ai cerut poliției să-i urmărească pe Hubert Vernoux şi pe fiul său?

— Asta se poate face la Paris. Aici, nu. Toată lumea îi cunoaşte pe cei patru nefericiți agenți de poliție. Iar inspectorii de la Poitiers ar fi fost reperați mai înainte de a fi coborât din maşină!

Rareori se întâmplă să fie mai mult de zece persoane în acelaşi timp pe stradă. Şi, în condițiile astea, vrei ca cineva să fie urmărit fără să bănuiască nimic?

Se linişti brusc.

— Scuză-mă. Vorbesc atât de tare, încât s-ar putea s-o trezesc pe mama. Dar vreau să te fac să înțelegi poziția mea. Până la proba contrară, cei din familia Vernoux sunt nevinovați. Aş putea să jur că aşa şi sunt. A doua crimă, comisă la două zile după prima, aproape că a dovedit acest lucru. Hubert Vernoux ar fi putut fi adus în stare să-şi ucidă cumnatul, să-l lovească într-un moment de furie. Dar nu avea nici un motiv să se ducă la capătul străzii Loges ca să o asasineze pe văduva Gibon, pe care probabil că nici nu o cunoştea.

— Cine era ?

— O fostă moaşă, al cărei soț, mort de mult timp, fusese agent de poliție. Trăia singură, pe jumătate neputincioasă, într-o casă cu trei camere. Dar nu a fost doar asasinarea

bătrânei Gibon, pentru că, în seara asta, a urmat Gobillard. Cei din familia Vernoux îl cunoşteau, dar aşa cum îl cunoştea toată lumea din Fontenay. În fiecare oraş al Franţei există cel puţin un beţiv de felul lui, care devine un fel de personaj popular. Dacă poţi să-mi spui un singur motiv pentru asasinarea unui individ de felul ăsta...

— Să presupunem că a văzut ceva!

— Şi văduva Gibon, care nu mai ieşea din casă, şi ea să fi văzut ceva ? Să fi venit pe strada Rabelais, după zece seara, ca să asiste prin fereastră la crimă? Nici vorbă! Cunosc metodele de investigaţie criminală. Nu am luat parte la congresul de la Bordeaux şi poate că încă nu mi-am însuşit ultimele descoperiri ştiinţifice, dar am impresia că-mi cunosc meseria şi că o exercit în mod cinstit. Cele trei victime fac parte din medii complet diferite şi nu aveau nici o legătură între ele.

Toate trei au fost ucise în acelaşi fel şi, după răni, cu aceeaşi armă, iar toate au fost atacate din faţă, ceea ce presupune că nu se temeau de agresor. Dacă este vorba de un nebun, atunci nu-i un nebun care îşi agită mâinile sau are accese de furie, căci nimeni nu s-ar fi apropiat de el. Este deci ceea ce aş numi un nebun lucid, care urmează o linie de conduită determinată şi este destul de priceput ca să-şi ia măsuri de precauţie.

— Alain Vernoux nu şi-a explicat satisfăcător prezenţa în oraş, în seara asta, pe o ploaie torenţială.

— A spus că se ducea la un prieten, de cealaltă parte a Câmpului lui Marte.

— Nu a pomenit nici un nume.

— Pentru că e inutil. Ştiu că se duce deseori la un anume Georges Vassal, care e celibatar şi pe care l-a cunoscut la colegiu. Chiar dacă n-aş fi cunoscut acest amănunt, tot n-aş fi fost surprins.

— De ce?

— Pentru că cele întâmplate îl pasionează mai mult decât pe mine, din motive mai personale. Nu pretind că-şi bănuieşte tatăl, dar cred că e pe-aproape. Acum câteva săptămâni, mi-a vorbit de el şi de tarele familiei sale...

— Aşa, direct?

— Nu. Se întorcea de la Roche-sur-Yon şi îmi vorbea despre un caz pe care îl studiase acolo. Era vorba de un bărbat trecut de şaizeci de ani care, până atunci, se comportase normal, ca apoi, în ziua când trebuia să verse dota promisă dintotdeauna fiicei sale, a fost cuprins de demenţă.

Ceilalţi nu şi-au dat imediat seama.

— Cu alte cuvinte, Alain Vernoux ar fi rătăcit noaptea prin Fontenay în căutarea asasinului?

Judecătorul de instrucţie se revoltă din nou.

— Presupun că e mai în măsură să recunoască un dement pe stradă decât bravii noştri agenţi care cutreieră oraşul, sau ca mine şi ca tine!

Maigret nu răspunse. Era trecut de miezul nopţii.

— Eşti sigur că nu vrei să dormi aici ?

— Bagajele mele sunt la hotel.

— Ne vedem mâine dimineaţă?

— Bineînţeles.

— Voi fi la Palatul de Justiţie. Ştii unde e?

— Pe strada Rabelais, nu?

— Puţin mai sus de casa familiei Vernoux. Vei vedea mai întâi porţile de fier ale închisorii, apoi o clădire nu prea arătoasă. Biroul meu se află la capătul culoarului, după cel al procurorului.

— Noapte bună, bătrâne!

— Nu te-am primit cum se cuvine.

— Ei, asta-i bună!

— Trebuie să-mi înţelegi starea de spirit. Este exact genul de caz care să-mi ridice oraşul în cap!

— Chiar aşa!

— Râzi de mine?

— Jur că nu.

Era adevărat. Maigret era mai curând trist, ca de fiecare dată când vezi ceva din trecut pierzându-se pe firul timpului. Pe coridor, în timp ce-şi îmbrăca pardesiul ud, trase pe nas mireasma casei, pe care o considerase dintotdeauna savuroasă, dar care acum i se păru fadă.

Chabot îşi pierduse aproape tot părul, astfel încât i se vedea țeasta ascuțită, ca la unele păsări.

— Te conduc...

Nu avea chef s-o facă. Spunea aşa doar din politețe.

— Nici vorbă!

Maigret adăugă o glumă, care nu era prea subtilă, doar ca să spună ceva, ca să încheie întrevederea pe o notă optimistă:

— Ştiu să înot!

După care îşi ridică gulerul şi porni voinicește prin rafalele de ploaie. Julien Chabot rămase un timp în prag, în dreptunghiul de lumină gălbuie, apoi uşa se închise, iar Maigret avu impresia că era singurul trecător de pe străzile oraşului.

Capitolul 3
Învățătorul care nu dormea

Spectacolul străzilor era mai deprimant în lumina dimineții decât noaptea, căci ploaia murdărise totul, lăsând dâre întunecate pe fațadele caselor, ale căror culori se urâțiseră. Picături mari cădeau încă de pe cornişe şi de pe firele electrice, uneori şi din cerul care, cu o înfățişare încă dramatică, părea că se scutură puțin, dându-ți impresia că îşi adună forțele pentru noi convulsii.

Maigret se sculase târziu şi nu avusese curajul să coboare pentru micul dejun. Era morocănos, nu-i era foame şi ar fi dorit doar două-trei ceşti de cafea. Deşi băuse din coniacul lui Chabot, i se părea că încă mai are în gură gustul vinului alb, prea dulce, ingurgitat la Bordeaux.

Apăsă pe mica pară ce atârna la căpătâiul patului. Camerista, în rochie neagră şi şorț alb, care răspunse la apel se uită la comisar atât de ciudat,
încât acesta se privi ca să se convingă că nu avea o ținută neglijentă.

— Chiar nu vreți cornuri calde ? Un bărbat ca dumneavoastră trebuie să mănânce dimineața!

— Doar cafea, micuțo. O cană mare de cafea.

Zări costumul pe care comisarul îl pusese la uscat pe radiator şi îl luă de acolo.

— Ce faci?

— Vreau să-l calc puțin.

— Nu, mulțumesc, nu-i nevoie.

Dar ea tot îl luă! După fizic, Maigret ar fi jurat că, de obicei, era o acriturâ.

În timp ce-şi făcea toaleta, camerista veni să-l deranjeze de două ori, o dată ca să se asigure că avea săpun şi a doua oară ca să aducă altă cană de cafea, pe care el nu i-o ceruse. Apoi îi aduse costumul, uscat şi călcat. Era slabă, cu pieptul plat, părând că o duce rău cu sănătatea, dar era, probabil, tare ca fierul!

Îşi zise că poate îi citise numele pe fişă, la recepție, şi că era pasionată de faptul divers. Era nouă şi jumătate dimineața. Trase de timp, ca un protest fără o țintă prea clară, îndreptat împotriva a ceea ce considera în mod vag că ar fi un fel de conspirație a sorții.

În timp ce cobora scara cu covor roşu, un hamal, care urca, îl salută cu un respectuos:

— Bună ziua, domnule Maigret. Înțelese imediat când ajunse în hol, unde Ouest-Eclair era etalat pe un gheridon, cu fotografia sa pe prima pagină.

Era fotografia făcută în momentul când se apleca spre cadavrul lui Gobillard. Un titlu dublu anunța pe trei coloane:

Comisarul Maigret se ocupă de Crimele de la Fontenay.

A treia victimă este un negustor de piei de iepure.

Mai înainte de a fi avut timp să citească articolul, directorul hotelului se apropie de el cu aceeaşi solicitudine ca şi camerista.

— Sper că ați dormit bine şi că cel de la 17 nu v-a deranjat.

— Cine e la 17?

— Un comis-voiajor care a băut prea mult ieri seară şi s-a comportat cam zgomotos. Până la urmă, l-am mutat în altă cameră, ca să nu vă trezească.

Nu auzise nimic.

— De fapt, voiam să vă spun că Lomel, corespondentul de la Ouest-Eclair, a trecut în dimineața asta să vă vadă. Când i-am spus că încă mai dormiți, a zis că nu e nimic urgent şi că o să vă întâlnească puțin mai târziu la Palatul de Justiție. Aveți şi o scrisoare.

Un plic ieftin, din cele care se vând în topuri de şase, în şase nuanțe diferite, pe la băcănii. Cel din mâna lui era verzui. Când să-l deschidă, Maigret constată că, afară, vreo şase persoane stăteau cu fețele lipite de uşile de sticlă, între palmierii din hârdaie.

„Nu vă lăsat empresionat de oamini din nalta socetate", scria in scrisoare.

Cei care aşteptau pe trotuar, printre care şi două femei îmbrăcate ca pentru mers la piață, se traseră într-o parte ca să-l lase să treacă, iar Maigret percepu un sentiment de încredere, de prietenie în felul cum era privit, nu atât din curiozitate, nu atât pentru că era celebru, ci ca şi cum oamenii ar fi contat pe el. Una dintre femei zise, fără să îndrăznească să se apropie:

— Dumneavoastră o să-l găsiți, domnule Maigret!

Iar un tânăr care arăta ca un comisionar mergea în pas cu el, pe celălalt trotuar, ca să-l privească mai bine.

Femeile discutau în pragul uşilor despre ultima crimă şi se întrerupeau ca să-l urmărească cu privirea. Un grup ieşi din Cafeneaua Poştei, iar Maigret citi simpatie şi în privirile acelor oameni. Păreau că vor să-l încurajeze.

Trecu prin fața casei judecătorului Chabot, unde Rose scutura nişte cârpe pe fereastra de la primul etaj; nu se opri, traversă piața Viete şi intră pe strada Rabelais unde, pe stânga, se înălța o mare reşedință particulară, cu blazon

pe fronton, probabil casa familiei Vernoux. Nu se zărea nici un semn de viață în spatele ferestrelor închise.

În față, o casă mică, veche şi ea, cu obloanele închise, probabil cea în care Robert de Courcon îşi încheiase viața singuratica.

Din când în când, sufla o rafală de vânt umed. Nori negri alergau foarte jos pe cerul de culoarea sticlei mate şi picături de apă se desprindeau de marginile lor. Porțile de fier ale închisorii păreau şi mai negre din cauza umezelii. Vreo zece persoane stăteau în fața Palatului de Justiție, care nu arăta deloc impresionant, fiind mai mic, într-adevăr, decât casa familiei Vernoux, dar avea totuşi un peristil şi un peron format din câteva trepte.

Lomel, cu cele două aparate fotografice în bandulieră, se repezi primul înaintea lui, iar Maigret nu zări nici urmă de remuşcare pe fața lui cu obraji rumeni, şi nici în ochii de un albastru foarte deschis.

— Îmi veți încredința impresiile dumneavoastră, înainte de a le oferi confraților mei de la Paris?

Şi, văzând că Maigret, încruntat, îi arăta ziarul care îi ieşea din buzunar, Lomel îl întrebă, zâmbind:

— Sunteți supărat?

— Parcă ți-am zis...

— Să vă spun ceva, domnule comisar. Sunt obligat să-mi fac meseria de jurnalist. Ştiam că, până la urmă, vă veți ocupa de caz. N-am făcut decât să anticipez cu câteva ceasuri...

— Altădată să nu mai anticipezi.

— Mergeți la judecătorul Chabot?

În grup se aflau deja doi-trei reporteri de la Paris, iar Maigret scăpă cu greu de ei. Mai erau acolo şi câțiva indivizi curioşi care păreau hotărâți să-şi petreacă ziua făcând de gardă în fața Palatului de Justiție.

Culoarele erau întunecoase. Lomel, care se transformase în ghid, mergea înainte, arătându-i drumul.

— Pe-aici. E mult mai important pentru noi decât pentru ziarele din capitală! Cred că înțelegeți ! E în biroul lui de la opt dimineața. Procurorul e şi el aici. Ieri seară, când era căutat peste tot, se afla în La Rochelle, unde dăduse o fugă cu maşina. Îl cunoaşteți pe procuror?

Maigret, care bătuse şi primise răspuns să intre, deschise uşa şi o închise în urma lui, lăsându-l pe reporterul roşcovan pe culoar.

Julien Chabot nu era singur. Doctorul Alain Vernoux, care stătea în fața lui, aşezat într-un fotoliu, se ridică să-l salute pe comisar.

— Ai dormit bine ? îl întrebă judecătorul.

— Destul de bine.

— Mi-am făcut reproşuri pentru felul jalnic în care te-am primit ieri. Îl cunoşti pe Alain Vernoux. E în trecere.

Nu era adevărat. Maigret ar fi jurat că pe el îl aştepta psihiatrul, ba poate că această întrevedere chiar fusese pusă la cale de cei doi. Alain îşi scosese pardesiul. Purta un costum din lână aspră, cu linii vagi, care ar fi avut nevoie de fierul de călcat. Nodul la cravată era prost făcut. De sub haină ieşea un jerseu galben. Pantofii nu fuseseră văcsuiți. Chiar şi aşa, făcea parte din aceeaşi categorie ca şi tatăl său, a cărui ținută era deosebit de îngrijită.

De ce îl mira asta pe Maigret ? Unul era prea îngrijit, pus la patru ace. Celălalt, dimpotrivă, manifesta o neglijență cum nu şi-ar fi putut permite un angajat la o bancă, un profesor de liceu sau un comis-voiaj or, dar costume din acel material erau de găsit, probabil, doar la vreun croitor select din Paris sau poate din Bordeaux.

Urmă o tăcere destul de jenantă. Maigret, care nu făcea nimic ca să-i ajute pe cei doi, se propti în fața focului ce abia pâlpâia în cămin, deasupra căruia se afla un orolo-

giu din marmură neagră, la fel cu cel din biroul său de pe Quai

des Orfèvres. Probabil că administrația le comandase cândva cu sutele, dacă nu cu miile. Poate că toate rămâneau în urmă cu douăsprezece minute, precum al lui Maigret!

— Alain îmi spunea adineauri nişte lucruri interesante, murmură în sfârşit Chabot, sprijinindu-şi bărbia cu o mână, într-o atitudine tipică pentru un judecător de instrucție. Vorbeam despre nebunia criminală...

Alain Vernoux îl întrerupse :

— Nu am spus că cele trei crime sunt comise de un nebun. Am spus că, dacă ar fi fost comise de un nebun...

— E totuna.

— Nu chiar.

— Să zicem că eu am spus că totul pare să indice că avem de-a face cu un nebun.

Şi, întorcând capul spre Maigret, adăugă :

— Noi doi am vorbit despre asta, ieri seară. Absența motivului, în toate cele trei cazuri... Asemănarea mijloacelor...

Apoi, către Vernoux :

— Te rog să repeți pentru comisar ceea ce mi-ai spus adineauri!

— Nu sunt expert. Sunt doar un amator în domeniu. Dezvoltam o idee generală. Cei mai mulți oameni îşi închipuie că nebunii acționează doar ca nişte nebuni. Adică fără logică şi continuitate în idei. Numai că, în realitate, de cele mai multe ori se întâmplă invers. Nebunii au logica lor. Cel mai greu este să descoperi însă această logică.

Maigret îl privea fără să spună nimic, cu ochii lui mari de un verde-albăstrui, cum îi avea dimineața. Regreta că nu se oprise în drum să bea un păhărel, care i-ar fi revigorat stomacul.

Biroul mic, unde fumul pipei sale începea să plutească şi flăcări mici dansau deasupra butucilor din cămin, abia dacă i se părea real, iar cei doi oameni care discutau despre nebunie, urmărindu-l cu coada ochiului, îi apăreau ca nişte figuri de ceară. Nici ei nu erau reali. Făceau gesturile pe care le învățaseră şi vorbeau aşa cum fuseseră învățați.

Ce putea să ştie cineva ca Chabot despre ce se întâmplă în stradă? Şi, cu atât mai mult, în mintea unui om care ucide!

— Încerc să descopăr această logică încă de la prima crimă.

— De la prima crimă ?

— Să spunem că de la a doua. Şi totuşi, de la prima, pentru că m-am gândit la fapta unui dement încă de la asasinarea unchiului meu.

— Şi ai găsit-o ?

— Nu încă. Am notat doar câteva elemente ale problemei, care ar putea furniza indicii.

— De exemplu?

— De exemplu, că el loveşte din față. Nu-i uşor să exprim simplu ceea ce gândesc. Un om care ar vrea să ucidă alt om doar ca să ucidă, adică să suprime alte ființe vii, şi care, în acelaşi timp, nu ar dori să fie prins ar alege mijlocul cel mai puțin periculos. Iar acesta e mai mult ca sigur că nu vrea să fie prins, pentru că are grijă să nu lase urme. înțelegeți?

— Până aici, nu-i nimic complicat.

Vernoux se încruntă, simțind ironia din vocea lui Maigret. În fond, era posibil să fie un timid. Nu privea oamenii în ochi. La adăpostul lentilelor groase ale ochelarilor, se mulțumea cu priviri scurte, aruncate pe furiş, după care fixa un punct oarecare in spațiu.

— Admiteți că face imposibilul ca să nu fie prins?

— Aşa pare.

— Totuşi, atacă trei persoane în aceeaşi săptămână şi reuşeşte de fiecare dată.

— Exact

— În toate trei cazurile, ar fi putut să lovească pe la spate, ceea ce reducea riscul ca vreuna dintre victime să înceapă să ţipe.

Maigret îl privea fix.

— Pentru că nici măcar un nebun nu face nimic fără motiv, deduc de aici că asasinul simte nevoia să sfideze soarta sau pe cei atacaţi de el. Unele fiinţe simt nevoia să se afirme, chiar printr-o crimă sau o serie de crime. Unii fac asta ca să-şi dovedească lor înşişi cât sunt de puternici, importanţi sau curajoşi. Alţii sunt convinşi că trebuie să-şi ia o revanşă faţă de semenii lor.

— Până în prezent, acesta a atacat doar oameni slabi. Robert de Courcon era un bătrân de şaptezeci şi trei de ani. Văduva Gibon era neputincioasă şi Gobillard, în momentul când a fost atacat, era mort de beat.

De data aceasta vorbise judecătorul, tot cu bărbia în mână, după toate aparenţele mulţumit de el.

— M-am gândit şi eu la asta. Poate că e un semn, poate că e o întâmplare. Vreau să aflu ce logică determină acţiunile acestui necunoscut. După ce o vom descoperi, vom fi la un pas de a pune mâna pe el.

Vorbea la plural, ca şi cum ar fi participat în mod natural la anchetă, iar Chabot nu-l contrazicea.

— De aceea te aflai pe stradă ieri seară ? întrebă comisarul.

Alain Vernoux tresări şi roşi uşor.

— În parte. Mă duceam, într-adevăr, la un prieten, dar vă mărturisesc că, de trei zile, bat străzile cât pot de des, studiind comportamentul trecătorilor. Oraşul nu-i mare. E probabil ca asasinul să nu trăiască ascuns în casă. Merge

pe trotuare, ca toată lumea, poate că bea şi un păhărel prin cafenele...

— Crezi că l-ai recunoaşte, dacă l-ai întâlni ?

— E posibil.

— Cred că Alain poate să ne fie un ajutor preţios, murmură Chabot, cu oarecare jenă. Ceea ce ne-a spus în dimineaţa asta mi se pare plin de bun-simţ.

Doctorul se ridică din fotoliu şi, în acelaşi moment, pe culoar se auzi zgomot, o bătaie în uşă, apoi inspectorul Chabiron băgă capul în cameră.

— Nu sunteţi singur? zise el, privind nu la Maigret, ci la Alain Vernoux, a cărui prezenţă nu părea să-i fie pe plac.

— Ce s-a întâmplat, inspectore ?

— Am adus pe cineva pe care aş dori să-l interogaţi.

Doctorul spuse imediat:

— Plec.

Nu-l reţinură. în timp ce ieşea, Chabiron îi zise lui Maigret, nu fără amărăciune:

— Aşadar, şefule, vă ocupaţi de toată povestea asta?

— Aşa scrie în ziar.

— Poate că ancheta nu va fi lungă. E posibil să se termine în câteva minute. Să intre martorul adus de mine, domnule judecător?

Se întoarse spre semiobscuritatea de pe culoar şi strigă:

— Vino! Nu-ţi fie teamă!

O voce îi răspunse:

— Nu mi-e teamă.

În încăpere intră un bărbat slab şi mic de statură, îmbrăcat în bleumarin, cu faţa palidă şi ochi scăpărători.

Chabiron îl prezentă:

— Emile Chalus, învăţător la şcoala de băieţi. Stai jos, Chalus.

Chabiron era unul dintre poliţiştii care îi tutuiesc şi pe vinovaţi, şi pe martori, fără deosebire, cu convingerea că asta îi impresionează.

— Noaptea trecută, le explică el, am început să-i interoghez pe locuitorii de pe strada unde a fost ucis Gobillard. Poate se va spune că e simplă

rutină... îi aruncă o privire lui Maigret, ca şi cum comisarul ar fi fost un adversar personal al rutinei.

— ... Dar se mai întâmplă ca rutina să aibă şi ea ceva bun. Strada nu-i lungă. în dimineaţa asta, devreme, am continuat să o inspectez cu mare atenţie. Emile Chalus locuieşte la treizeci de metri de locul unde a fost comisă crima, la etajul doi al unei case care are birouri la parter şi la primul etaj. Povesteşte, Chalus.

Acesta nici nu voia mai mult, deşi, vădit lucru, nu avea nici o simpatie faţă de judecător. Omul se întoarse spre Maigret.

— Am auzit zgomot pe trotuar, ca un tropăit.

— La ce oră?

— Puţin după zece seara.

— pe urmă?

— Paşi care se depărtau.

— În ce direcţie?

Judecătorul de instrucţie punea întrebările, uitându-se de fiecare dată la Maigret, ca şi cum l-ar fi invitat să preia interogatoriul.

— În direcţia străzii Republicii.

— Paşi grăbiţi?

— Nu, paşi normali.

— De bărbat?

— Cu siguranţa.

Chabot părea să considere că nu era o descoperire nemaipomenită, dar inspectorul interveni:

— Aşteptaţi urmarea. Spune-le ce s-a întâmplat după aceea, Chalus !

— Au trecut câteva minute şi un grup de oameni a intrat pe stradă, venind tot dinspre strada Republicii. S-au strâns pe trotuar, vorbind cu glas tare. Am auzit cuvântul „doctor", apoi cineva a spus „comisar de poliţie", şi atunci m-am ridicat ca să mă uit pe fereastră.

Chabiron jubila.

— Înţelegeţi, domnule judecător? Chalus a auzit tropăituri. Adineauri, mi-a spus că a auzit şi un zgomot înfundat, ca al unui corp care cade pe trotuar. Repetă, Chalus!

— Exact aşa a fost.

— Imediat după aceea, cineva s-a îndreptat spre strada Republicii, unde se află Cafeneaua Poştei. Am şi alţi martori în anticameră, consumatori care se aflau în acel moment la cafenea. Era zece şi zece când doctorul Vernoux a intrat acolo şi, fără să spună nimic, s-a îndreptat spre cabina telefonică. După ce a vorbit la aparat, l-a zărit pe doctorul Jussieux, care juca cărţi, şi i-a şoptit ceva la ureche. Jussieux le-a spus celorlalţi că fusese comisă o crimă şi toţi s-au repezit afară.

Maigret se uita ţintă la prietenul său Chabot, care avea trăsăturile încremenite.

— Înţelegeţi ce înseamnă asta? continuă inspectorul, cu un fel de veselie agresivă, ca şi cum ar fi săvârşit o răzbunare personală. După spusele doctorului Vernoux, acesta a dat peste un corp pe trotuar, un corp deja aproape rece, şi s-a îndreptat spre Cafeneaua Poştei ca să telefoneze la poliţie. Dacă ar fi adevărat, ar fi răsunat de două ori paşi pe stradă, iar Chalus, care nu dormea, i-ar fi auzit.

Încă nu îndrăznea să triumfe, dar puteai simţi cum îi creşte înflăcărarea.

— Chalus nu are cazier. Este un învăţător eminent. Nu are nici un motiv să inventeze tot ce-a spus.

Maigret refuză încă o dată invitația de a vorbi pe care prietenul său i-o adresa din privire. Urmă o tăcere destul de lungă. Judecătorul, ca să facă probabil ceva, scrise câteva cuvinte pe dosarul din fața lui şi, când ridică din nou capul, se văzu bine că era încordat.

— Sunteți căsătorit, domnule Chalus ? întrebă el cu o voce surdă.

— Da, domnule.

Ostilitatea dintre cei doi era uşor perceptibilă. Chalus, şi el încordat, avea un mod de a răspunde agresiv. Părea că sfidează capacitatea magistratului de a-i distruge depoziția.

— Aveți copii?

— Nu.

— Soția era cu dumneavoastră noaptea trecută?

— în acelaşi pat.

— Dormea?

— Da.

— V-ați culcat amândoi o dată?

— Ca de obicei, când nu am prea multe lucrări de corectat. Ieri, fiind vineri, nu am avut deloc.

— La ce oră v-ați urcat în pat?

— La nouă şi jumătate, poate câteva minute mai târziu.

— Vă culcați totdeauna atât de devreme?

— Ne sculăm la cinci şi jumătate dimineața.

— De ce?

— Pentru că profităm de libertatea acordată tuturor francezilor de a se scula la ora la care le place!

Maigret, care îl observa cu interes, ar fi pus prinsoare că făcea politică şi că era înscris într-un partid de stânga, fiind, probabil, ceea ce se numeşte un militant. Era omul care participă la defilări, ia cuvântul la mitinguri, strecoară pamflete în cutiile de scrisori şi refuză să circule, în ciuda ordinelor poliției.

— Aşadar, v-aţi culcat amândoi la nouă şi jumătate şi aţi adormit, presupun.

— Am mai stat de vorbă preţ de zece minute.

— Asta ne duce la zece fără douăzeci. Aţi adormit amândoi?

— Numai soţia mea a adormit.

— Şi dumneata?

— Nu. Adorm greu.

— Astfel încât, când ai auzit zgomot pe trotuar, la treizeci de metri de casa dumitale, nu dormeai ?

— Întocmai.

— N-ai dormit deloc?

— Nu.

— Erai complet treaz ?

— Îndeajuns ca să aud tropăiturile şi zgomotul de corp care cade.

— Ploua?

— Deasupra dumitale mai este vreun etaj?

— Nu. Stau la doi.

— Probabil că se aude ploaia pe acoperiş ?

— Te obişnuieşti cu ea şi nu-i mai dai atenţie.

— Se aude şi apa curgând în jgheabul de la streaşină?

— Bineînţeles.

— Astfel încât zgomotele pe care le-ai auzit erau doar nişte zgomote printre alte zgomote?

— Există o mare diferenţă între apa care curge şi nişte oameni care tropăie sau un corp care cade.

Judecătorul încă nu ceda.

— Nu ai avut curiozitatea să te scoli?

— Pentru că suntem destul de aproape de Cafeneaua Poştei.

— Se întâmplă des ca, seara, unii, care au băut prea mult, să treacă prin faţa casei noastre şi să cadă laţi pe trotuar.

— Şi să rămână acolo ?

Chalus nu ştiu ce să răspundă imediat.

— De vreme ce ai vorbit de tropăituri, presupun că ai avut impresia că sunt mai mulți oameni pe stradă, cel puțin doi?

— Se înțelege de la sine.

— Dar un singur om s-a depărtat în direcția străzii Republicii. Corect?

— Nu. De ce?

— Nu înțeleg.

— Presupun.

— De vreme ce s-a comis o crimă, cel puțin doi oameni se aflau la treizeci de metri de casa dumitale în momentul tropăielilor. Mă urmăreşti?

— Cu uşurință.

— L-ai auzit pe unul cum se îndepărta.

— Am mai spus asta.

— Când i-ai auzit sosind ? Au sosit împreună ? Veneau dinspre strada Republicii sau dinspre Câmpul lui Marte?

Chabiron dădu din umeri, nedumerit. Emile Chalus, cu privirea severă, se gândi înainte să răspundă:

— Nu i-am auzit venind.

— Totuşi, nu presupui că stăteau în ploaie, de mult timp, unul aşteptând momentul potrivit ca să-l ucidă pe celălalt?

Învățătorul strânse din pumni.

— Asta e tot ce-ați găsit? mormăi el printre dinți.

— Nu înțeleg

— Vă stingherește că unul din lumea voastră poate fi învinuit. Dar întrebarea dumneavoastră nu are nici o bază. Nu aud neapărat când cineva trece pe trotuar sau, mai exact, nu sunt atent la aşa ceva.

— Totuşi

— Mai bine lăsați-mă să termin decât să încercați să mă duceți cu preşul! Până în momentul în care s-au auzit tropăiturile, nu aveam nici un motiv să fiu atent la ce se petrecea pe stradă. Apoi am fost atent însă.

— Şi declari că, din momentul în care un corp a căzut pe trotuar şi până în momentul când mai multe persoane au sosit de la Cafeneaua Poştei, nimeni nu a trecut pe stradă?

— Nu s-a auzit nici un pas.

— Eşti conştient de importanța acestei declarații ?

— Nu a fost inițiativa mea. Domnul inspector a venit să-mi pună întrebări.

— Mai înainte ca inspectorul să-ți pună întrebări, habar n-aveai de semnificația mărturiei dumitale ?

— Nu cunoşteam declarația doctorului Vernoux.

— Cine ți-a vorbit de declarație? Doctorul Vernoux nu a fost chemat să facă nici o declarație.

— Să spunem că nu ştiam ce a povestit.

— Inspectorul ți-a spus?

— Da.

— Ai înțeles?

— Da.

— Şi presupun că ai fost încântat de efectul pe care aveai să-l produci! Îi urăşti pe cei din familia Vernoux?

— Pe ei şi pe toți cei care le seamănă.

— În discursurile dumitale, pe ei i-ai atacat în mod special?

— Mi s-a mai întâmplat.

Judecătorul, foarte rece, se întoarse spre inspectorul Chabiron.

— Soția i-a confirmat spusele?

— în parte. Nu am adus-o, pentru că era ocupată cu treburile casei, dar pot să mă duc după ea. S-au culcat, într-adevăr, la nouă şi jumătate. E sigură de asta, pentru că ea a întors ceasul deşteptător, ca în fiecare seară. Au stat

puțin de vorbă. Ea a adormit şi a trezit-o faptul că nu l-a mai simțit pe soțul ei alături. L-a văzut în picioare la fereastră. în acel moment, era zece şi un sfert şi un grup de oameni se adunase în jurul cadavrului.

— Nu a coborât nici unul dintre ei?

— Nu.

— N-au fost curioşi să vadă ce se întâmpla?

— Au întredeschis fereastra şi au auzit că Gobillard fusese doborât cu o lovitură în cap.

Chabot, care evita să se uite la Maigret, părea descurajat. Mai puse câteva întrebări, fără convingere :

— Alți locuitori, de pe aceeaşi stradă, îi susțin mărturia ?

— Nu, până în acest moment.

— I-ai interogat pe toți?

— Pe cei care se aflau acasă azi-dimineață. Unii plecaseră deja la lucru. Alții, doi-trei, care se aflau ieri seară la cinematograf, nu ştiu nimic.

Chabot se întoarse spre învățător.

— Îl cunoşti personal pe doctorul Vernoux ?

— Nu am vorbit cu el niciodată, dacă la asta vă referiți. L-am întâlnit deseori pe stradă, ca toată lumea. Ştiu cine e.

— Nu ai nimic personal cu el?

— V-am răspuns deja.

— Ai mai avut de-a face cu justiția ?

— Am fost arestat de vreo douăsprezece ori, cu ocazia unor manifestații politice, dar am fost totdeauna eliberat după o noapte petrecută la răcoare şi, natural, după ce am fost bătut măr.

— Nu mă refer la asta.

— Înțeleg că asta nu vă interesează.

— Îți menții declarația?

— Da, chiar dacă vă supără.

— Nu e vorba de mine.

— E vorba de prietenii dumneavoastră.

— Eşti destul de sigur de ceea ce ai auzit ieri seară ca să trimiți fără ezitare pe cineva la ocnă sau la eşafod?

— Nu eu am ucis. Asasinul n-a ezitat să-i suprime pe văduva Gibon şi pe bietul Gobillard.

— Îl uiți pe Robert de Courcon.

— De ăsta, mă doare undeva!

— Atunci, îl voi chema pe grefier să-ți consemneze declarația în scris.

— Cum doriți.

— Apoi o vom audia pe soția dumitale.

— Nu-mi va contrazice spusele.

Chabot întindea deja mâna spre o sonerie electrică aflată pe biroul său, când, deodată, se auzi vocea lui Maigret, care aproape că fusese uitat, întrebând cu blândețe:

— Suferiți de insomnie, domnule Chalus?

Acesta întoarse brusc capul.

— Ce vreți să insinuați ?

— Nimic. Parcă ați zis adineauri că adormiți greu, ceea ce explică faptul că, deşi v-ați culcat la nouă şi jumătate, ați fi fost încă treaz la ora zece.

— De ani de zile am insomnii.

— Ați consultat un medic?

— Nu-mi plac medicii.

— Nu ați încercat nici un leac?

— Iau nişte pastile.

— Zilnic ?

— E o crimă?

— Ați luat şi ieri, înainte de culcare?

— Am luat două, ca de obicei.

Maigret fu gata să zâmbească văzând că prietenul său Chabot prindea iarăşi viață, ca o plantă care, lipsită de apă, este, în sfârşit, udată. Judecătorul nu se putu abține să nu reia el conducerea operațiunilor.

— De ce nu ne-ai spus că ai luat un somnifer ?

— Pentru că nu m-ați întrebat şi pentru că asta mă priveşte pe mine. Trebuie să vă anunț şi când soția mea ia un purgativ?

— Ai luat două pastile la nouă şi jumătate ?

— Da.

— Şi încă nu dormeai la zece şi zece ?

— Nu. Dacă ați fi luat astfel de medicamente, ați şti că, pe termen lung, aproape că nu-şi mai fac efectul. La început, o pastilă era de ajuns. Acum iau două şi am nevoie de mai mult de o jumătate de oră ca să ațipesc.

— Este deci posibil ca, atunci când ai auzit zgomot pe stradă, să fi fost deja ațipit?

— Nu dormeam. Dacă aş fi dormit, n-aş fi auzit nimic.

— Dar puteai să moțăi. La ce te gândeai ?

— Nu-mi amintesc.

— Juri că nu te aflai într-o stare între veghe şi somn? Gândeşte-te bine la întrebarea mea! O declarație falsă constituie un delict grav.

— Nu dormeam.

În fond, omul era cinstit. Desigur, fusese încântat că putea să doboare pe unul dintre membrii clanului Vernoux şi o făcuse cu mare satisfacție. Acum, simțind că triumful îi fuge printre degete, încerca să reziste, fără să îndrăznească totuşi să mintă.

Se uită la Maigret cu o privire tristă, în care se putea citi un reproş, nu şi mânie. Părea că spune: „De ce m-ai trădat, tu, care nu faci parte din tabăra lor?"

Judecătorul nu pierdea timpul.

— Presupunând că pastilele au început să-şi facă efectul, fără să te adoarmă totuşi de-a binelea, e posibil să fi auzit zgomote pe stradă şi somnolența ar putea să explice faptul că nu ai auzit paşi înainte de asasinat. A fost nevoie de un tropăit şi de căderea corpului ca să-ți atragă atenția.

Oare nu se poate admite că, pe urmă, după ce paşii s-au depărtat, ai recăzut în somnolență? Nu te-ai sculat din pat. Nu ți-ai trezit soția. Nu te-ai neliniştit, după cum ne-ai spus, ca şi cum toate acestea s-ar fi petrecut într-o lume fără consistență. Abia după ce un grup de oameni care vorbeau cu glas tare s-a oprit pe trotuar, te-ai trezit complet.

Chalus dădu din umeri cu lehamite.

— Ar fi trebuit să mă aştept la asta, zise el.

Apoi adăugă ceva de genul:

— Voi şi cei asemenea vouă...

Chabot, care nu-l mai asculta, se adresă inspectorului Chabiron:

— Fă totuşi un proces-verbal al declarației. După-amiază o voi audia şi pe soția lui.

După ce rămaseră singuri, el şi Maigret, judecătorul se prefăcu că notează ceva. Apoi trecură cinci minute până când murmură, fără să se uite la comisar:

— Îți mulțumesc.

Iar Maigret trase din pipă şi mormăi:

— N-ai de ce!

Capitolul 4
O italiancă plină de vânătăi

Tot timpul cât durase masa, la care felul principal de mâncare fusese o spată de oaie umplută cum Maigret nu-şi amintea să mai fi mâncat vreodată, Julien Chabot arătase ca un om chinuit de remuşcări.

Când să intre pe uşa casei sale, considerase necesar să murmure:

— Să nu vorbim despre asta de faţă cu mama.

Maigret nici nu avea această intenţie. Observă că prietenul său se apleacă deasupra cutiei de scrisori şi, dând deoparte câteva pliante, ia un plic asemănător cu cel ce-i fusese înmânat dimineaţă la hotel, doar că acesta nu era verzui, ci rozaliu.

Poate că proveneau din acelaşi set! Dar nu putu să-şi dea seama pe moment, pentru că judecătorul îl puse în buzunar cu o mişcare indiferentă.

Nu prea vorbiseră pe drumul de întoarcere de la Palatul de Justiţie. Înainte de plecare, avuseseră o scurtă întrevedere cu procurorul, iar Maigret fusese destul de surprins să vadă că acesta era un bărbat de cel mult treizeci de ani, abia ieşit de pe băncile facultăţii, un tip arătos, care nu părea că îşi ia funcţia în tragic.

— Îmi cer scuze pentru ieri seară, Chabot. Există un motiv întemeiat pentru care n-am fost de găsit. Eram în La Rochelle, iar soția mea nu știa.

Şi adăugase, făcând cu ochiul:

— Fericire!

Apoi, ca şi cum pentru el nu ar fi existat nici o îndoială:

— Acum, când comisarul Maigret vă dă o mână de ajutor, îl veți prinde repede pe asasin. Şi dumneavoastră credeți că e vorba de un nebun, domnule comisar? Ce rost aveau discuțiile ? Se simțea că relațiile dintre judecător şi procuror nu erau foarte amicale.

Urmase, pe culoar, asaltul jurnaliştilor, care aflaseră deja de declarația lui Chalus. Probabil că acesta vorbise cu ei. Maigret ar fi putut pune prinsoare că şi în oraş se ştia. Era o atmosferă greu de explicat. De la Palatul de Justiție şi până la locuința judecătorului întâlniseră doar vreo cincizeci de persoane, dar fusese de ajuns ca să poată lua pulsul străzii. Erau priviți cu neîncredere. Oamenii simpli, mai ales femeile care se întorceau de la piață, aveau o atitudine aproape ostilă. în capătul de sus al pieței Viete era o cafenea mică, unde un grup destul de numeros venise să bea un păhărel, şi, când trecuseră pe alături, auziseră o rumoare nu prea liniştitoare şi râsete batjocoritoare.

Probabil că unii începuseră să intre în panică, iar prezența jandarmilor, care străbăteau oraşul pe biciclete, nu era de ajuns ca să-i liniştească; dimpotrivă, aceştia adăugau chiar un element dramatic aspectului străzilor, amintind faptul că, undeva, exista un ucigaş în libertate.

Doamna Chabot nu încercase să pună întrebări. Se îngrijea cât putea de bine de fiul ei, ca şi de Maigret, căruia părea că îi cere din priviri să-l protejeze, şi se străduia să propună subiecte de conversație cât se poate de liniştitoare.

— Îți aminteşti de fata aceea saşie cu care ai cinat aici într-o duminică?

Avea o memorie înspăimântătoare, îi amintea lui Maigret de oameni pe care îi întâlnise cu mai bine de treizeci de ani în urmă, cu ocazia unor scurte şederi la Fontenay.

— A făcut o căsătorie foarte bună, cu un tânăr din Marans, care a deschis o brânzărie mare. Au avut trei copii, unul mai frumos ca altul, apoi, brusc, ca şi cum ar fi fost prea fericiți până atunci, ea s-a îmbolnăvit de tuberculoză.

A mai pomenit şi de alții, care se îmbolnăviseră sau muriseră ori avuseseră alte necazuri.

La desert, Rose aduse o farfurie enormă cu profiterol şi bătrâna se uită la comisar cu o privire malițioasă. Maigret se întrebă mai întâi de ce, simțind că aştepta ceva de la el. Nu-i prea plăcea profiterolul şi îşi puse doar unul în farfurie.

— Haide, serveşte-te! Nu-ți fie ruşine !...

Văzând-o dezamăgită, Maigret îşi luă trei.

— Doar n-o să-mi spui că ți-ai pierdut apetitul ? îmi amintesc de seara aceea când ai mâncat douăsprezece. De fiecare dată când veneai, îți făceam profiterol şi spuneai că nicăieri n-ai mâncat unul mai bun. (Ceea ce, între paranteze fie spus, era adevărat: nu mânca nicăieri, niciodată!)

Uitase. Ba chiar era surprins că îi plăcuseră odată prăjiturile. Probabil că spusese asta demult, din politețe.

Aşa că făcuse ce trebuia făcut, lăudase profiterolul, mâncase tot ce avea în farfurie şi mai luase.

— Dar potârnichile cu varză! Îți aminteşti? Îmi pare rău că nu e sezonul lor, pentru că...

După servirea cafelei, bătrâna se retrase discret şi Chabot, din obişnuință, aşează o cutie de trabucuri pe masă, în acelaşi timp cu sticla de coniac. Sufrageria era la fel de neschimbată ca şi biroul, şi era aproape angoasant să re-

găseşti lucrurile la fel şi pe Chabot care, dintr-un anumit punct de vedere, nu se schimbase nici el cine ştie ce.

Ca să-i facă plăcere prietenului său, Maigret luă o ţigară de foi şi îşi întinse picioarele spre cămin. Ştia că celălalt voia să abordeze un anume subiect, că se gândea la asta de când părăsiseră

Palatul de Justiţie. Dar trebui să treacă ceva timp. Vocea judecătorului, care privea în altă parte, era şovăitoare.

— Crezi că ar fi trebuit să-l arestez ?

— Pe cine?

— Pe Alain.

— Nu văd nici un motiv pentru arestarea doctorului.

— Totuşi, Chalus părea sincer.

— Chiar este.

— Crezi şi tu că n-a mințit ?

În fond, Chabot se întreba de ce intervenise Maigret, căci, fără el, fără întrebarea despre somnifere, depoziția învățătorului ar fi fost mult mai împovărătoare pentru Alain Vernoux. Judecătorul era intrigat, descumpănit.

— Mai întâi, zise Maigret, fumându-şi cu stângăcie trabucul, e posibil ca, într-adevăr, să fi aţipit. Sunt totdeauna circumspect când e vorba de mărturia unor oameni care au auzit ceva din pat, poate din cauza soţiei mele. Mi-a spus de nu stiu câte ori că a adormit abia la două dimineaţa. Şi e de bună-credinţă, poate să jure. Numai că s-a întâmplat adesea să mă trezesc în timpul aşa-zisei sale insomnii şi s-o văd adormită.

Chabot nu era convins. Poate îşi imagina că prietenul său vrusese doar să-l salveze dintr-o situaţie neplăcută.

— Adaug, continuă comisarul, că nu ar fi bine ca doctorul să fie arestat, chiar dacă el este ucigaşul. Nu-i omul căruia să-i poţi smulge mărturisiri într-un interogatoriu încrucişat, cu atât mai puţin dacă e băgat în viteză.

Judecătorul respinse imediat această idee cu un gest indignat.

— În stadiul actual al anchetei, nu există nici măcar o frântură de probă împotriva lui. Arestându-l, ai da satisfacție unei părți a populației, care ar veni să manifesteze sub ferestrele închisorii strigând: „La moarte!" O dată provocată, această agitație ar fi greu de calmat.

— Chiar crezi asta?

— Da.

— Nu spui aşa doar pentru liniştea mea?

— Asta-i adevărul. Cum se întâmplă totdeauna într-un caz de felul ăsta, opinia publică indică mai mult sau mai puțin fățiș un suspect, şi deseori m-am întrebat cum îl alege. E un fenomen misterios, oarecum înspăimântător. Încă din prima zi, dacă înțeleg bine, oamenii au arătat cu degetul spre clanul Vernoux, fără să se întrebe dacă era vorba de tată sau de fiu.

— Ai dreptate.

— Acum, furia lor se îndreaptă împotriva fiului.

— Şi dacă el este asasinul?

— Te-am auzit, înainte de plecare, dând ordine să fie supravegheat.

— Ar putea să scape de sub supraveghere.

— N-ar fi prudent din partea lui, pentru că, dacă se arată prea mult în oraş, riscă să fie linşat. Dacă el este asasinul, va face ceva, mai devreme sau mai târziu, care va furniza un indiciu.

— Poate că ai dreptate. în fond, îmi pare bine că eşti aici. Mărturisesc că, ieri, chestia asta m-a cam enervat. Îmi spuneam că vei fi cu ochii pe mine şi vei considera că sunt stângaci, neîndemânatic, depăşit sau mai ştiu eu ce. în provincie, aproape toți suferim de un complex de inferioritate, mai ales față de cei care vin de la Paris. Şi cu atât mai

îndreptățit când e vorba de un om ca tine! Eşti supărat pe mine ?

— Pentru ce ?

— Pentru prostiile pe care ți le-am spus.

— Mi-ai spus nişte lucruri de bun-simț. Şi noi, la Paris, trebuie să ținem seama de situații şi să umblăm cu mănuşi cu oamenii din posturile importante.

Chabot se simțea deja mai bine.

— După-amiază voi interoga martorii descoperiți de Chabiron. Cei mai mulți dintre ei n-au văzut şi n-au auzit nimic, dar nu vreau să neglijez nici o posibilitate.

— Fii amabil cu soția lui Chalus.

— Mărturiseşte că oamenii ăştia îți sunt simpatici.

— Da, bineînțeles!

— Vii cu mine?

— Nu. Prefer să adulmec aerul oraşului şi să beau un pahar de bere ici şi colo.

— Stai că n-am deschis scrisoarea! N-am vrut s-o fac de față cu mama.

Scoase din buzunar plicul rozaliu şi Maigret recunoscu imediat scrisul. Hârtia provenea din acelaşi set ca şi biletul primit de el dimineață:

„Cearcă să afli cei făcea doctoru fetii de-i zice Sabati."

— O cunoşti?

— N-am auzit în viața mea numele ăsta.

— Parcă mi-ai spus că doctorul Vernoux nu aleargă după fuste?

— Are această reputație. O să înceapă să plouă cu scrisori anonime. Aceasta este trimisă de o femeie.

— Ca majoritatea scrisorilor anonime. N-ai vrea să telefonezi la comisariat?

— În legătură cu această Sabati?

— Da.

— Chiar acum?

Maigret dădu afirmativ din cap.

— Să mergem la mine în birou.

Ridică receptorul şi ceru comisariatul de poliție.

— Tu eşti, Feron? Aici judecătorul de instrucție. Cunoşti o anume Sabati?

Aşteptă câteva momente. Feron se dusese să-şi întrebe agenții, poate chiar să examineze registrele. Reveni la telefon, iar Chabot, în timp ce îl asculta, scrise câteva cuvinte pe sugativă.

— Nu. Probabil că nici o legătură. Cum? Nici vorbă. Nu vă ocupați deocamdată de ea. Şi, pronunțând aceste cuvinte, căuta privirea aprobatoare a lui Maigret, care îi susținu dispoziția dând din cap.

— Voi fi la birou într-o jumătate de oră. Da. Mulțumesc.

Închise.

— Există, într-adevăr, o anume Louise Sabati la Fontenay-le-Comte. Este fiica unui zidar italian care probabil că lucrează la Nantes sau în împrejurimi. A fost un timp chelneriță la Hotel de France, apoi la Cafeneaua Poştei. Nu mai lucrează de câteva luni. Dacă nu s-a mutat recent, locuieşte la cotitura drumului ce duce spre La Rochelle, în cartierul cazărmilor, într-o casă mare şi dărăpănată unde trăiesc şase-şapte familii.

Maigret, care se săturase de trabuc, strivi vârful incandescent în scrumieră şi îşi umplu pipa.

— Ai de gând să te duci la ea?

— Poate.

— Crezi că doctorul...?

Se întrerupse, încruntat.

— De fapt, ce facem diseară ? în mod normal, ar trebui să merg la familia Vernoux pentru partida de bridge. După

câte mi-ai spus, Hubert Vernoux se aşteaptă să mă însoţeşti.

— Şi?

— Mă întreb dacă, având în vedere pornirea opiniei publice...

— Obişnuieşti să te duci acolo în fiecare sâmbătă?

— Da.

— Păi, dacă n-ai să te duci, se va trage concluzia că sunt suspecți.

— Şi dacă mă duc, oamenii vor spune...

— Vor spune că îi protejezi, atâta tot. Dar asta se spune şi acum. Mai mult sau mai puțin...

— Intenționezi să mă însoțești ?

— Mai mult ca sigur!

— Cum vrei...

Bietul Chabot nu se mai împotrivea, se lăsa în voia inițiativelor lui Maigret.

— E timpul să plec la Palatul de Justiție.

Ieşiră împreună. Văzduhul avea aceeaşi nuanță de alb, luminoasă şi verzuie, asemenea cerului reflectat în apa unei bălți. Vântul bătea la fel de tare. La colțul străzilor, rochiile se lipeau de corpul femeilor, iar câte un bărbat îşi pierdea pălăria şi se pornea să alerge după ea, cu gesturi groteşti. Aveau de mers în direcții opus

— Când ne revedem ?

— Poate trec pe la tine pe la birou. Dacă nu, vin la cină. La ce oră e partida de bridge de la familia Vernoux?

— La opt şi jumătate.

— Te previn ca nu ştiu sa joc.

— Nu-i nimic.

Perdelele se mişcau la trecerea lui Maigret, care mergea pe trotuar, cu pipa între dinți şi mâinile în buzunare, ținând capul plecat ca să nu-i zboare pălăria. Rămas singur, parcă nu mai era atât de liniştit. Tot ce-i spusese prietenu-

lui său Chabot era adevărat. Dar, când intervenise, dimineață, la sfârşitul interogatoriului lui Chalus, o făcuse totuşi în urma unui impuls, iar în spatele acestuia se aflase dorința de a-l scoate pe judecător dintr-o situație stingheritoare.

Atmosfera oraşului rămânea tensionată. Oamenii îşi vedeau de ocupațiile lor obişnuite, însă o anumită nelinişte se putea citi în privirea trecătorilor, care păreau că merg mai repede, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l vadă pe asasin ivindu-se brusc în fața lor. Maigret ar fi putut să jure că, în celelalte zile, menajerele nu se adunau în uşa caselor ca în ziua aceea, vorbind cu glas scăzut.

Îl urmăreau cu privirea, iar lui i se părea că citeşte pe fețele lor o întrebare mută. Va face ceva? Sau necunoscutul va putea continua să ucidă nepedepsit?

Unii îi adresau un salut timid, ca şi cum i-ar fi spus: „Ştim cine eşti. Am auzit că duci la bun sfârşit anchetele cele mai dificile. Tu n-ai să te laşi impresionat de unele personalități".

Vru să intre la Cafeneaua Poştei, ca să bea o jumătate de vin. Din păcate, în interior erau cel puțin douăsprezece persoane, care întoarseră capul spre el când se apropie de uşă, şi Maigret nu avea chef să fie nevoit să răspundă la întrebările care aveau să i se pună.

În definitiv, ca să ajungă în cartierul cazărmilor, trebuia să traverseze Câmpul lui Marte, un spațiu mare, descoperit, încadrat de copaci plantați recent care tremurau în bătaia vântului.

Intră pe aceeaşi străduță pe care apucase doctorul seara trecută, cea unde fusese ucis Gobillard. Trecu prin fața unei case şi auzi zvon de glasuri la etajul doi. Probabil că acolo locuia Emile Chalus, învățătorul. Câteva persoane discutau aprins: poate nişte prieteni care veniseră să afle noutăți.

Traversă Câmpul lui Marte, dădu ocol cazărmii, apucă pe strada din dreapta şi căută clădirea mare şi dărăpănată descrisă de prietenul său. Exista doar una singură de acest fel, pe o stradă pustie, între două terenuri virane. Era greu de ghicit ce fusese pe vremuri: un depozit sau o moară, poate chiar o făbricuță. Afară se jucau câțiva copii. Alții, mai mici şi în fundul gol, umblau târâş-grăpiş pe coridor. O femeie grasă, cu părul care îi cădea pe spate, scoase capul pe o uşă întredeschisă; era limpede că nu auzise niciodată de comisarul Maigret.

— Cred că aşa o cheamă.

— Dați ocol casei şi intrați pe uşa din spate. Urcați scara. O să dați de o uşă. Acolo e.

Maigret făcu exact cum i se spusese, trecu pe lângă pubele şi peste gunoaie, în timp ce trompetele sunau în curtea cazărmii. Uşa exterioară indicată de femeie era deschisă. O scară foarte abruptă, fără balustradă, îl duse la un etaj care nu se afla la nivelul celorlalte. Bătu la o uşă vopsită în albastru.

La început, nu răspunse nimeni. Bătu mai tare, auzi paşii unei femei în papuci, dar se văzu nevoit să mai bată o dată ca să fie întrebat:

— Ce este?

— Domnişoara Sabati?

— Pe cine căutați?

— Pe domnişoara Sabati.

— Louise?

— Ce doriți?

— Să stăm de vorbă.

Şi adăugă, la noroc:

— Din partea doctorului.

— O clipă.

Femeia plecă de la uşă, probabil ca să îmbrace ceva decent. Când deschise, în sfârşit, purta un halat de casă ief-

tin, din bumbac, cu un desen format din ramuri, sub care probabil că avea doar o cămaşă de noapte. Era cu picioarele goale în papuci şi avea părul negru, nearanjat.

— Dormeai ?

Femeia îl examina din cap până-n picioare cu neîncredere. În spatele ei, dincolo de un palier mic de tot, se putea vedea o cameră în dezordine, unde nu-l pofti să intre.

— Ce-mi transmite ?

Femeia întoarse puțin capul într-o parte şi Maigret remarcă o vânătaie în jurul ochiului stâng. Nu era chiar recentă. Culoarea ei începea să bată în galben.

— Nu-ți fie teamă. Sunt un prieten. Nu vreau decât să stăm de vorbă câteva clipe.

Îl lăsă, în sfârşit, să intre, probabil din cauza celor doi-trei puştani care se adunaseră la capătul de jos al scărilor ca să se uite la ei.

Erau numai două încăperi, dormitorul, pe care Maigret doar îl întrezări, cu patul în dezordine, şi o bucătărie. Pe masă, un roman deschis stătea alături de un bol în care se afla un rest de cafea cu lapte, iar o bucată de unt rămăsese pe o farfurie.

Louise Sabati nu era frumoasă. în rochie neagră şi şorț alb, probabil că avea acel aer obosit ce poate fi remarcat la cameristele din hotelurile de provincie. Totuşi, chipul ei palid, cu ochii negri plini de o trăire intensă, avea ceva care te atrăgea, ceva aproape patetic.

Tânăra femeie eliberă un scaun pentru Maigret.

— Chiar v-a trimis Alain ?

— Nu.

— Nu ştie că sunteți aici ?

Întrebarea fu însoțită de o privire speriată spre uşă. Rămăsese în picioare, gata să se apere.

— Nu-ți fie teamă.

— Sunteți de la poliție ?

— Da şi nu.

— Ce s-a întâmplat? Unde e Alain?

— Probabil că la el acasă.

— Sunteți sigur?

— De ce ar fi în altă parte ?

Ea îşi muşcă buza de jos, care se înroşi. Era foarte nervoasă, de o nervozitate maladivă. Maigret se întrebă, o clipă, dacă nu cumva se droga.

— Cine v-a zis de mine?

— Eşti de mult timp amanta doctorului ?

— Vi s-a spus?

Comisarul se străduia să pară cât mai cumsecade, deşi nu era nevoie să facă nici un efort ca să-şi arate simpatia.

— Te-ai sculat mai adineauri, nu-i aşa? întrebă el, în loc să răspundă.

— Şi ce dacă?

Păstrase o fărâmă de accent italian. Probabil că nu avea mai mult de douăzeci de ani, şi corpul ei, sub halatul de casă prost croit, avea contururi atrăgătoare; doar sânii, care probabil că fuseseră provocatori, erau puțin cam obosiți.

— N-ai vrea să te aşezi lângă mine?

Ea nu putea să stea locului. Luă o țigară şi o aprinse cu mişcări febrile.

— Sunteți sigur că Alain nu va veni ?

— Ți-e teamă de asta? De ce?

— E gelos.

— N-are nici un motiv să fie gelos pe mine.

— E gelos pe toți bărbații.

Şi adăugă cu o voce ciudată:

— Şi are dreptate.

— Ce vrei să spui ?

— Că e dreptul lui.

— Te iubeşte?

— Cred că da. Ştiu că nu merit, dar...

— Chiar nu vrei să stai jos ?

— Cine sunteți?

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară din Paris.

— Am auzit de dumneavoastră. Ce căutați aici ?

De ce să nu-i vorbească deschis?

— Am venit întâmplător, ca să întâlnesc un prieten pe care nu l-am mai văzut de ani de zile.

— El v-a vorbit de mine ?

— Nu. L-am întâlnit şi pe prietenul dumitale, Alain. De fapt, diseară sunt invitat la el acasă.

Tânăra femeie simțea că Maigret nu minte, dar încă nu era cu totul liniştită. Totuşi, trase un scaun spre ea, fără să se aşeze imediat.

— Deşi în acest moment nu este în încurcătură, ar putea să fie de la o oră la alta.

— De ce ?

După ton, comisarul trase concluzia că ea ştia deja.

— Unii cred că el ar fi omul căutat de poliție.

— Din cauza crimelor? Nu-i adevărat. Nu-i el. Nu avea nici un motiv să...

Maigret o întrerupse întinzându-i scrisoarea anonimă lăsată de judecător. Ea o citi, cu trăsăturile marcate de încordare şi sprâncenele încruntate.

— Mă întreb cine a scris asta.

— O femeie.

— Da. Şi, cu siguranță, o femeie care locuieşte aici în casă.

— De ce ?

— Pentru că nimeni altcineva nu are habar.

Chiar şi în casă, aş fi jurat că nimeni nu ştia cine e. E o răzbunare, o mizerie... Niciodată Alain...

— Stai jos.

Ea se hotărî, în sfârşit, având grijă să-şi acopere bine picioarele goale cu poalele halatului.

— Eşti de mult amanta lui?

Ea nu ezită.

— De opt luni şi o săptămână.

Precizia fu cât pe ce să-l facă să zâmbească.

— Cum a început?

— Eram chelneriță la Cafeneaua Poştei. El venea acolo din când în când, după-amiaza, şi se aşeza în acelaşi loc, lângă fereastră, de unde privea oamenii care treceau pe stradă. Toată lumea îl cunoştea şi îl saluta, dar era greu să intri cu el în vorbă. După un timp, am băgat de seamă că mă urmărea cu privirea.

Brusc, tânăra femeie îi aruncă o privire provocatoare.

— Chiar vreți să ştiți cum a început? Ei bine, am să vă spun, şi o să vedeți că nu este omul pe care îl credeți! Până la urmă, i s-a întâmplat să vină să bea un păhărel seara. O dată, a stat până la ora închiderii. Eram înclinată mai mult să-l iau peste picior, din cauza ochilor săi mari care mă urmăreau peste tot. în seara aceea, aveam întâlnire cu negustorul de vin, pe care o să-l întâlniți mai mult ca sigur. Am făcut la dreapta pe străduță şi...

— Şi ce ?

— Ei bine, ne-am aşezat, ca de obicei, pe o bancă de pe Câmpul lui Marte. Ați înțeles? Nu dura niciodată prea mult. La sfârşit, am plecat singură, ca să traversez piața şi să mă întorc acasă. Am auzit paşi în urma mea. Era doctorul. Mi-a fost puțin frică. M-am întors şi l-am întrebat ce voia de la mine. Era tare ruşinat şi nu ştia ce să răspundă. Ştiți ce-a murmurat în cele din urmă ? „De ce-ai făcut asta ?" Iar eu am izbucnit în râs. „Te supără?" „Mă întristează foarte mult." „De ce ?" Şi uite-aşa a ajuns să-mi mărturisească atunci că mă iubea, că nu îndrăznise niciodată să mi-o spună şi că era tare nefericit. Zîmbiți ?

— Nu.

Era adevărat. Maigret nu zâmbea. îl vedea foarte bine pe Alain Vernoux în această situație.

— Am mers pe drumul de remorcare până pe la unu-două dimineața şi, la sfârşit, eu eram cea care plângea.

— Te-a însoțit aici?

— Nu în seara aceea. A fost nevoie de o săptămână întreagă. în zilele acelea, îşi petrecea aproape tot timpul la cafenea, supraveghindu-mă. Ba chiar era gelos când mă vedea că spun mulțumesc clientului care îmi dădea bacşiş. Şi aşa a rămas. Nu vrea să ies nicăieri.

— Te bate?

Ea duse instinctiv mâna la vânătaia de pe obraz şi, când mâneca halatului se ridică, Maigret văzu că avea vânătăi şi pe brațe, ca şi cum acestea ar fi fost strânse tare de nişte degete puternice.

— E dreptul lui, răspunse ea, nu fără mândrie.

— Se întâmplă des ?

— Aproape de fiecare dată.

— De ce?

— Dacă nu înțelegeți, nu pot să vă explic. Mă iubeşte. Este obligat să trăiască acolo, cu nevasta şi copiii lui. Şi nu numai că nu-şi iubeşte nevasta, dar nu ține nici la copii.

— Ți-a spus el asta?

— Ştiu eu.

— ÎI înşeli?

Ea tăcu şi se uită țintă la el cu o expresie cruntă. Apoi:

— Vi s-a spus?

După care adăugă, cu o voce mai înăbuşită:

— Mi s-a întâmplat, la început, când nu înțelesesem. Credeam că e la fel cum era şi cu ceilalți. Când începi, ca mine, la paisprezece ani, nu mai acorzi chestiei ăsteia nici o importanță. Când a aflat, am crezut că o să mă omoare. Nu zic asta aiurea. N-am mai văzut în viața mea un om atât de înspăimântător. Timp de o oră, a stat întins în pat, cu ochii

în tavan, cu pumnii strânşi, fără să spună o vorbă, şi simțeam că suferea cumplit.

— Ai mai repetat figura?

— De două-trei ori. Am fost destul de proastă.

— Şi de atunci?

— Nu!

— Vine la tine în fiecare seară?

— Aproape în fiecare seară.

— Ieri trebuia să vină ?

Ea ezită, întrebându-se unde puteau să-l ducă răspunsurile ei, vrând să-l protejeze pe Alain cu orice preț.

— Ce importanță are ?

— Trebuie să ieşi din casă ca să faci piața.

— Nu mă duc până în oraş. în colțul străzii, e o mică băcănie.

— Şi restul timpului stai închisă aici ?

— Nu sunt închisă. Dovadă că v-am deschis uşa.

— Nu ți-a spus niciodată că ar vrea să te încuie în casă?

— Cum ați ghicit?

— A făcut-o ?

— Timp de o săptămână.

— Şi vecinele şi-au dat seama?

— Da.

— De aceea ți-a dat înapoi cheia ?

— Nu ştiu. Nu înțeleg unde vreți să ajungeți.

— Vă închipuiți că aş trăi aşa dacă nu l-aş iubi ?

— Credeam că e bogat.

— Toată lumea crede asta, în timp ce el este exact în situația unui tânăr care trebuie să ceară săptămânal bani de la tatăl lui. Trăiesc toți în aceeaşi casă.

— De ce?

— De unde să ştiu! ?

— Ar putea lucra.

— Asta îl priveşte, nu ? Tatăl lui îl lasă fără bani săptămâni întregi.

Maigret se uită pe masă: numai pâine şi unt.

— Cum se întâmplă acum?

Ea dădu din umeri.

— Şi ce dacă? Şi eu, pe vremuri, îmi făceam tot felul de idei despre cei pe care lumea îi crede bogaţi. E doar o faţadă! O casă mare cu nimic înăuntru! Tot timpul se dondănesc ca să scoată ceva bani de la bătrân, iar furnizorii aşteaptă uneori luni de zile achitarea notelor de plată.

— Credeam că soţia lui Alain e bogată.

— Dacă ar fi fost bogată, nu l-ar fi luat de bărbat. îşi închipuia că era el bogat. Când şi-a dat seama că nu-i, a început să-l urască.

— Îl iubeşti? Îţi dă bani?

— Când poate.

A urmat o tăcere destul de lungă. Maigret îşi umplea pipa încetişor, căzut pe gânduri.

— La ce vă gândiţi ? întrebă ea.

— Cred că îl iubeşti cu adevărat.

— Chiar aşa şi e!

Tonul, deşi ironic, era plin de amărăciune.

— Mă întreb, continuă ea, ce le-a căşunat oamenilor dintr-o dată pe el? Am citit ziarul. Nu se spune nimic precis, dar simt că e bănuit. Mai adineauri, am auzit, pe fereastră, nişte femei vorbind în curte. Şi înadins vorbeau foarte tare, ca să aud tot ce spuneau.

— Şi ce spuneau?

— Că, din moment ce era căutat un nebun, ar fi fost destul de uşor de găsit.

— Presupun că au auzit scenele care aveau loc aici în casă!

Brusc, deveni aproape furioasă şi se ridică de pe scaun.

— Pentru că iubeşte o fată ca mine şi e gelos, o să vă închipuiți şi dumneavoastră că e nebun ?

Maigret se ridică şi el şi încercă, pentru a o linişti, să-i pună mâna pe umăr, dar ea îl respinse, înfuriată.

— Spuneți, dacă la asta vă gândiți!

— Nu mă gândesc la asta.

— Credeți că e nebun ?

— Nu pentru că te iubeşte, te asigur.

— Totuşi, este?

— Până la proba contrară, nu am nici un motiv să ajung la o asemenea concluzie.

— Adică, ce înseamnă asta?

— Înseamnă că eşti o fată bună şi că...

— Nu sunt o fată bună. Sunt o târâtură, o ticăloasă, şi nu merit ca...

— Eşti o fată bună şi îți promit că voi face tot posibilul să fie descoperit adevăratul vinovat.

— Sunteți convins că nu-i el ?

Răsuflă, stingherit, şi, ca să facă ceva, se apucă sa-şi aprindă pipa.

— Vedeți că nu aveți curajul să spuneți asta ?

— Eşti o fată bună, Louise. Sunt sigur că mă voi întoarce ca să stăm de vorbă...

Dar ea îşi pierduse încrederea şi, închizând uşa în urma lui, bombăni:

— Voi şi promisiunile voastre!...

De pe scară, în timp ce puştanii îl pândeau de jos, i se păru că o aude adăugind pentru ea:

— Până la urmă, nu eşti decât un ticălos de poliţai!

Capitolul 5
Partida de bridge

Pe la opt şi un sfert, când au ieşit din casa de pe strada Clemenceau, au simțit impulsul să facă un pas înapoi, surprinşi de calmul şi tăcerea care îi învăluiseră brusc.

Pe la cinci după-amiază, cerul devenise negru precum cerul Răstignirii şi felinarele fuseseră aprinse peste tot în oraş. După două tunete scurte, dar asurzitoare, norii se scuturaseră brusc. Nu căzuse ploaie, ci grindină, iar trecătorii dispăruseră, parcă măturați de vijelie, în timp ce biluțe albe săreau pe pavaj asemenea unor mingi de ping-pong.

Maigret, care în acel moment se afla la Cafeneaua Poştei, se ridicase, ca şi ceilalți, şi toată lumea rămăsese în picioare lângă geamuri, privind strada, la fel cum ar fi privit un foc de artificii.

Acum se terminase şi oamenii se simțeau derutați că nu mai auzeau nici zgomotul ploii, nici vântul, că aerul din jur era nemişcat, iar dacă ridicau capul, vedeau stelele între acoperişurile caselor.

Poate că din cauza acelei linişti, tulburată doar de paşii lor, Maigret şi Chabot mergeau fără să vorbească, îndreptându-se spre piața Viete. Chiar în colțul acesteia, trecură pe lângă un bărbat ce stătea în întuneric, fără să se mişte, cu o brasardă albă peste pardesiu şi un retevei în mână. Omul îi urmări cu privirea fără să rostească nici un cuvânt.

Puțin mai departe, Maigret deschise gura ca să pună o întrebare, iar prietenul său, care o ghicise, îl lămuri cu voce resemnată:

— Comisarul m-a sunat cu puțin înainte să plec de la birou. Treaba asta se clocea de ieri. Azi-dimineață, nişte puşti au pus înştiinţări în cutiile de scrisori. La ora şase a avut loc o reuniune şi au format un comitet de vigilență.

Nu se referea, evident, la puştani, ci la elementele ostile din oraş.

Chabot adăugă:

— Nu-i putem împiedica.

Exact în fața casei familiei Vernoux, pe strada Rabelais, alți trei oameni cu brasardă stăteau pe trotuar şi îi priveau cum se apropie. Nu patrulau, stăteau acolo, de pază, şi s-ar fi putut crede că îi aşteptau sau chiar că îi vor împiedica să intre. Maigret avu impresia că unul dintre cei trei, mai mărunțel şi mai slab, era învățătorul Chalus.

Era destul de impresionant. Chabot ezită să înainteze spre uşă şi fu probabil tentat să treacă mai departe. Nu se putea vorbi încă de răzmeriță, nici măcar de tulburări, dar era pentru prima dată când întâlneau un semn atât de concret al nemulțumirii populare.

Calm în aparență, foarte demn, nu fără o oarecare solemnitate, judecătorul de instrucție urcă, până la urmă, treptele şi apucă ciocănelul ca să bată în uşă.

În spatele lui nu se auzi nici un murmur, nici o glumă. Cei trei oameni îl urmăreau cu privirea, fără să facă nici o mişcare.

Zgomotul ciocănelului răsună în interiorul casei ca într-o biserică. Imediat, ca şi cum ar fi stat lângă uşă să-i aştepte, un majordom scoase lanțurile, trase zăvoarele şi îi primi cu o plecăciune tăcută.

Probabil că lucrurile nu se petreceau aşa de obicei, pentru că Julien Chabot se opri un moment în pragul salonului, regretând poate că venise.

Într-o încăpere de mărimea unei săli de dans, lustra cea mare de cristal fusese aprinsă, alte lumini ardeau pe mese şi, grupate în diferite colţuri şi în jurul căminului, se aflau acolo fotolii cât să ajungă pentru patruzeci de persoane.

Doar că în salon era un singur om, care stătea în capătul cel mai depărtat al încăperii. Hubert Vernoux, cu părul alb şi mătăsos, se ridică dintr-un imens fotoliu Louis XIII şi veni în întâmpinarea lor, cu mâna întinsă.

— V-am spus eu ieri, în tren, că mă veţi vizita, domnule Maigret. De altfel, i-am telefonat astăzi prietenului meu Chabot, ca să fiu sigur că veţi veni cu el.

Era îmbrăcat în negru, haina lui semăna oarecum cu un smoching şi un monoclu îi atârna, prins de o panglică, pe piept.

— Familia mea va veni într-o clipă. Nu înţeleg de ce nu a coborât toată lumea.

În compartimentul slab luminat, Maigret nu-l văzuse prea bine. Aici, omul i se părea mai bătrân. Când traversase salonul, mersul său avea acea rigiditate mecanică a artriticilor, ale căror mişcări par comandate de resorturi. Faţa, buhăită, era de un roz aproape artificial.

Comisarul se gândi la un actor îmbătrânit care se străduia să-şi joace rolul în continuare şi trăia cu spaima ca nu cumva publicul să-şi dea seama că era deja pe jumătate mort!

— Trebuie să-i anunţ că sunteţi aici.

Sună şi se adresă majordomului:

— Vezi dacă doamna este gata. Anunţă-i şi pe domnişoara Lucile, pe doctor şi pe doamna...

Ceva nu mergea. Îi era necaz pe familia sa că nu se afla acolo. Ca să-i alunge stingherea la,

Chabot zise, privind la cele trei mese de bridge deja pregătite:

— Va veni şi Henri de Vergennes?

— Mi-a telefonat să se scuze. Furtuna a desfundat aleea castelului şi nu poate să-şi scoată maşina.

— Aumale ?

— Notarul a contractat o gripă în dimineața asta şi la amiază a fost nevoit să se întindă în pat.

Pe scurt, nimeni nu avea să vină. Şi parcă şi familia ezita să coboare. Majordomul nu se mai întorcea. Hubert Vernoux arătă spre băuturile de pe masă.

— Serviți-vă şi, vă rog, scuzați-mă o clipă.

Se ducea el însuşi după ei, urca scara mare cu trepte de piatră şi balustradă din fier forjat.

— De obicei, câte persoane asistă la aceste partide de bridge? întrebă Maigret cu glas scăzut.

— Nu prea multe. Cinci sau şase, în afară de membrii familiei.

— Care se află, în general, în salon atunci când soseşti?

Chabot încuviință, cu regret. Cineva intră fără zgomot. Era doctorul Alain Vernoux, care nu se schimbase şi purta acelaşi costum prost călcat ca şi dimineață.

— Sunteți singuri ?

— Tatăl tău a urcat adineauri.

— M-am întâlnit cu el pe scară. Dar doamnele ?

— Probabil că s-a dus să le cheme.

— Cred că altcineva nu mai vine!

Alain făcu o mişcare din cap spre ferestrele acoperite de perdele grele.

— Ați văzut?

Şi, ştiind că se înțelesese despre ce vorbea, continuă:

— Supraveghează casa. Probabil că stau de pază şi în fața uşii din străduță. E un lucru foarte bun.

— De ce?

— Pentru că, dacă va fi comisă o nouă crimă, nu va putea fi pusă în seama cuiva din această casă.

— Prevezi comiterea unei noi crime?

— Dacă e vorba de un nebun, nu există nici un motiv ca seria asasinatelor să se oprească aici.

Doamna Vernoux, mama doctorului, îşi făcu în sfârşit apariţia, urmată de soţul ei, care era roşu la faţă, ca şi cum ar fi fost nevoit să poarte discuţii ca să o convingă să coboare. Era o femeie de vreo şaizeci de ani, cu părul încă negru şi cearcăne mari la ochi.

— Comisarul Maigret, de la Poliţia Judiciară din Paris.

Ea înclină foarte puţin capul şi se aşeză într-un fotoliu care probabil că era al ei. În trecere, îi murmură judecătorului:

— Bună seara, Julien.

— Cumnata mea coboară imediat, îi anunţă Hubert Vernoux. Puţin mai devreme, am avut o pană de electricitate, care a întârziat cina. Presupun că nu a fost curent în tot oraşul.

Vorbea ca să spună şi el ceva. Cuvintele nu trebuiau neapărat să aibă un sens. Se străduia sa umple golul din salon.

— O ţigară de foi, domnule comisar ?

Maigret trebui să accepte, pentru a doua oară de când se afla la Fontenay, fiindcă nu îndrăznea să scoată pipa din buzunar.

— Soţia ta nu coboară?

— Probabil că o reţin copiii.

Era deja evident că Isabelle Vernoux, mama, acceptase să facă act de prezenţă, după Dumnezeu ştie ce târguieli, dar că era hotărâtă să nu participe în mod activ la reuniune. Lucra la o tapiserie şi nu asculta ce se vorbea.

— Jucaţi bridge, domnule comisar?

— Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar nu joc niciodată. Mă grăbesc însă să adaug că îmi face mare plăcere să urmăresc o partidă.

Hubert Vernoux se uită la judecător.

— Cum o să jucăm? Lucile va juca în mod sigur. Tu şi eu. Presupun că şi Alain...

— Nu. Nu contaţi pe mine.

— Mai rămâne soţia ta. Vrei să te duci să vezi dacă e pregătită să coboare?

Situaţia devenea penibilă. În afară de stăpâna casei, nimeni nu se hotăra să ia loc. Maigret îşi făcea de lucru cu ţigara de foi. Hubert Vernoux aprinsese şi el una, iar acum umplea din nou paharele cu coniac.

Oare cei trei bărbaţi care făceau de pază afară puteau să-şi imagineze ce se petrecea în interior?

Lucile coborî până la urmă. Semăna leit cu sora ei, doar că era puţin mai slabă şi mai colţuroasă. Şi ea se mulţumi să-i arunce o privire scurtă comisarului, apoi se îndreptă direct spre una dintre mesele de joc.

— Începem? întrebă ea.

Apoi, arătând vag spre Maigret:

—El joacă?

— Nu.

— Atunci, cine joacă ? De ce m-aţi pus să cobor ?

— Alain s-a dus după soţia lui.

— N-are să vină.

— De ce?

— Din cauza nevralgiilor ei. Copiii au fost insuportabili toată seara. Guvernanta şi-a luat liber şi a plecat. Jeanne se ocupă de bebeluş...

Hubert Vernoux îşi şterse fruntea de sudoare.

— Alain o va convinge.

Apoi se întoarse spre Maigret.

— Nu ştiu dacă aveți copii. Probabil că aşa se întâmplă totdeauna în marile familii. Fiecare trage în partea lui. Fiecare are ocupațiile, preferințele sale...

Avusese dreptate: Alain îşi aduse soția, o femeie banală, cam durdulie, cu ochii roşii de plâns.

— Scuzați-mă, îi spuse ea socrului ei. Copiii m-au necăjit tare mult.

— Se pare că guvernanta...

— Vorbim mâine despre asta.

— Comisarul Maigret...

— Încântată.

Ea întinse mâna, dar era o mână inertă, fără căldură.

— Jucăm ?

— Jucăm.

— Cine ?

— Sunteți sigur, domnule comisar, că nu vreți să jucați ?

— Sigur.

Julien Chabot, care se aşezase deja, ca un obişnuit al casei, bătea cărțile şi le etala în mijlocul mesei.

— Trage tu, Lucile.

Ea întoarse un crai şi cumnatul ei, un valet.

Judecătorul si soția lui Alain traseră un trei si un şapte.

— Suntem împreună.

Durase aproape o jumătate de oră, dar acum începuseră să joace. Din colțul ei, Isabelle Vernoux, mama, nu se uita la nimeni. Maigret se aşezase puțin mai retras, în spatele lui Hubert Vernoux, căruia îi vedea cărțile, ca şi pe cele ale nurorii sale.

— Pas.

— Treflă.

— Pas.

— Inimă.

Doctorul rămăsese în picioare, părând că nu ştia unde să se aşeze. Toată lumea ascultase ordinul. Hubert Verno-

ux îi adunase, aproape cu forța, ca să lase impresia - poate pentru comisar - că în casa lui se ducea o viață normală.

— Ei bine! Hubert?

Cumnata acestuia, care îi era şi parteneră, îl aducea la realitate.

— Pardon!... Două trefle...

— Eşti sigur că n-ar trebui să spui trei ? Am anunțat o inimă la trefla ta, ceea ce înseamnă că am cel puțin două onoruri şi jumătate...

Din acel moment, Maigret începu să fie pasionat de partidă. Nu de joc ca atare, ci de ceea ce îi dezvăluia despre caracterul jucătorilor.

De exemplu, prietenul său Chabot era de o regularitate de metronom, anunțurile sale erau exact cum trebuiau să fie, fără îndrăzneală, dar şi fără timiditate. Juca liniştit şi nu-i adresa nici o observație partenerei sale. Abia dacă schița o încruntare de nemulțumire când tânăra femeie nu-i dădea replica aşa cum ar fi trebuit.

— Îmi cer scuze. Trebuia să răspund cu trei cărți de pică.

— N-are importanță. Nu puteați şti ce aveam în mână.

De la al treilea tur, anunțase şi reuşise un mic şlem, apoi se scuzase.

— A fost prea uşor. îl aveam în cărți.

Tânăra femeie avea momente când gândul îi zbura în altă parte, încerca să se concentreze şi, când venea rândul ei, se uita în jur ca şi cum ar fi cerut ajutor. I se întâmplă şi să întoarcă uşor capul spre Maigret, cu degetele pe o carte, ca să-i ceară sfatul.

Nu-i plăcea jocul de bridge, se afla acolo doar pentru că aşa trebuia, ca să fie al patrulea jucător.

Lucile însă domina masa cu personalitatea ei. Ea era cea care, după fiecare finalizare, comenta partida şi făcea observații mai curând dezagreabile.

— De vreme ce Jeanne a anunțat două inimi, trebuia să ştiți unde să faceți impasul. Trebuia neapărat să aibă dama de inimă.

De altfel, avea dreptate. Totdeauna avea dreptate. Ochii ei mici şi negri păreau că văd prin cărți.

— Ce-ai astăzi, Hubert?

— Păi...

— Joci ca un începător. Abia dacă auzi anunțurile. Am fi putut câştiga manşa cu trei fără atu şi tu ceri patru trefle pe care nu le reuşeşti.

— Aşteptam să spui...

— Nu trebuia să-ți vorbesc de cărțile mele de caro. Tu trebuia...

Hubert Vernoux încercă să se concentreze. Se comportă ca acei jucători la ruletă care, după ce au pierdut, se agață de speranța că şansa va trece de partea lor dintr-un moment în altul şi încearcă toate numerele, văzând cu disperare cum iese exact numărul la care au renunțat mai înainte.

Aproape de fiecare dată, anunța mai mult decât avea în mână, contând pe cărțile partenerei sale şi, când nu le găsea, muşca nervos capătul trabucului.

— Te asigur, Lucile, că eram perfect îndreptățit să anunț din start două pici.

— Numai că nu aveai nici asul de pică, şi nici pe cel de caro.

— Dar aveam...

Îşi enumera cărțile, se înroşea la față, în timp ce ea îl privea cu o răceală cruntă.

Ca să-şi revină, făcea anunțuri tot mai riscante, încât nu mai era bridge, ci pocher.

Alain se dusese să-i țină puțin tovărăşie mamei sale. Apoi se întoarse şi se opri în spatele jucătorilor, privind cărțile fără interes, cu ochii lui mari, încețoşați de ochelari.

— Înțelegeți ceva, domnule comisar?

— Cunosc regulile. Sunt în stare să urmăresc partida, dar nu să joc.

— Vă interesează?

— Mult.

Alain îl examina pe comisar mai atent, păru să înțeleagă că interesul lui Maigret se îndrepta mai curând spre comportamentul jucătorilor decât spre cărți şi îşi privi mătuşa şi tatăl cu un aer Chabot şi soția lui Alain câştigară primul rober.

— Schimbăm? propuse Lucile.

— Dacă nu vrem să ne luăm revanşa în aceeaşi

— Prefer să schimb partenerul.

Se dovedi a fi o greşeală din partea ei. Căci ajunse să joace cu Chabot, care nu făcea greşeli şi căruia nu-i putea adresa reproşuri. Jeanne juca prost. Dar, poate pentru că anunța tot timpul prea puțin, Hubert Vernoux câştigă cele două manşe una după alta.

— E doar noroc, nimic altceva. Plictisit, formație.

Nu era chiar adevărat. Avusese cărți, dar, dacă ar fi anunțat cu aceeaşi îndrăzneală, nu ar fi câştigat, căci nimic nu-l îndreptățea să spere că partenera lui are asemenea cărți.

— Continuăm ?

— Să sfârşim turul.

De data aceasta, Vernoux juca în echipă cu judecătorul, iar cele două femei, împreună. Şi bărbații câştigară, astfel încât Hubert Vernoux câştigase două partide din trei.

Ai fi zis că asta îl făcea să se simtă uşurat, ca şi cum partida ar fi avut pentru el o importanță considerabilă. Îşi şterse fruntea de sudoare, îşi turnă ceva de băut şi aduse un pahar şi pentru Maigret.

— Vedeți bine că, oricât ar zice cumnată-mea, nu sunt chiar atât de imprudent. Nu înțelege că, dacă reuşeşti să

sesizezi mecanismul de gândire al adversarului, partida este pe jumătate câştigată, indiferent de cărți. La fel se întâmplă şi atunci când vinzi o fermă sau un teren. Trebuie să ştii ce are cumpărătorul în cap...

— Te rog, Hubert!

— Ce?

— Să nu vorbeşti de afaceri aici.

— Îmi cer iertare. Uitasem că femeile vor să câştigăm bani, dar preferă să nu ştie cum se câştigă.

Şi aceasta era o imprudență. Soția sa, de pe fotoliu, îl chemă la ordine.

— Ai băut?

Maigret îl văzuse bând trei-patru pahare de coniac. Fusese frapat de felul în care Vernoux îşi umplea paharul, pe furiş, în mare grabă, în speranța că soția şi cumnata nu-l vor vedea. Golea paharul pe nerăsuflate, apoi, ca să facă ceva, umplea paharul comisarului.

— Doar două pahare.

— Ți s-au urcat la cap.

— Cred, zise Chabot, ridicându-se şi scoțând ceasul din buzunar, că e timpul să plecăm.

— Abia e zece şi jumătate.

— Uitați că am mult de lucru. Probabil că şi prietenul meu Maigret a început să simtă oboseala.

Alain părea dezamăgit. Maigret ar fi putut să jure că, toată seara, doctorul îi dăduse târcoale cu speranța să-l atragă într-un colț.

Ceilalți nu-i reținură. Hubert Vernoux nu îndrăzni să insiste. Ce se va întâmpla după plecarea jucătorilor, când va rămâne singur în fața celor trei femei ? Căci Alain nu conta, lucru foarte vizibil. Nimeni nu se ocupase de el. Se va duce în camera lui sau în laborator. Soția sa făcea parte din familie mai mult decât el.

Maigret descoperi brusc că era, la urma urmei, o familie de femei. Îi dăduseră voie lui Hubert Vernoux să joace bridge, cu condiția să se comporte bine, şi îl supravegheaseră tot timpul ca pe un copil.

Oare acesta era motivul pentru care, în afara casei, se agăța atât de disperat de personajul pe care şi-l crease, fiind atent la cele mai mici detalii vestimentare?

Cine ştie ? Poate că, puțin mai devreme, când se dusese sus după ele, le implorase să fie amabile cu el, să-L lase să-şi joace rolul de stăpân al casei, fără să-l umilească cu remarcile lor.

Hubert trăgea cu ochiul spre carafa cu coniac.

— Un ultim pahar, domnule comisar? Un night cap, cum zic englezii?

Maigret, care nu mai avea nici un chef de băut, dădu afirmativ din cap, ca să-i dea ocazia şi lui să bea. în timp ce Vernoux ducea paharul la gură, Maigret surprinse privirea fixă a soției acestuia, văzu cum mâna lui ezită, iar apoi, cu regret, lasă paharul jos.

În timp ce judecătorul şi comisarul ajungeau la uşă, unde majordomul îi aştepta cu hainele, Alain murmură:

— Cred că v-aş însoți o parte din drum.

Doctorul nu arăta îngrijorat de reacția femeilor, care păreau surprinse. Soția sa nu protestă. Probabil că îi era indiferent dacă ieşea sau nu din casă, având în vedere că ocupa un loc neînsemnat în viața ei. Se apropiase de soacra ei şi îi admira lucrul, dând din cap.

— V-ar deranja, domnule comisar?

— Deloc.

Aerul nopții era răcoros, dar avea o altă răcoare decât în nopțile dinainte, încât parcă îți venea să-ți umpli plămânii şi să saluți stelele, pe care le regăseai la locul lor după atâta timp.

Cei trei bărbaţi cu brasardă erau tot pe trotuar şi, de data aceasta, se traseră un pas înapoi ca să-i lase să treacă. Alain nu-şi îmbrăcase pardesiul. Când trecuse pe lângă cuier, îşi luase doar o pălărie de fetru, deformată de ploile din ultima vreme.

Văzut astfel, cu corpul aplecat înainte şi mâinile în buzunare, semăna mai mult cu un student în ultimul an decât cu un bărbat căsătorit şi tată de familie.

Pe strada Rabelais, nu au putut să vorbească, pentru că vocile răsunau până departe, iar ei erau conştienţi de prezenţa celor trei supraveghetori în spatele lor. Alain tresări când trecu foarte aproape de cel ce stătea de pază în colţul pieţei Viete şi pe care nu-l văzuse.

— Presupun că au pus oameni în tot oraşul, murmură el.

— Bineînţeles. Şi fac cu schimbul.

Puţine ferestre mai erau luminate. Oamenii se culcau devreme. în depărtare, pe strada Republicii, putea fi zărită lumina de la Cafeneaua Poştei, încă deschisă, şi doi-trei trecători izolaţi, care dispărură unul după altul.

Când ajunseră la casa judecătorului, încă nu avuseseră timp să schimbe nici zece fraze. Chabot murmură pe un ton de regret:

— Intraţi ?

Maigret răspunse că nu.

— N-are nici un rost s-o trezim pe mama ta.

— Nu doarme. Nu se culcă niciodată până nu mă întorc acasă.

— Ne vedem mâine dimineaţă.

— Aici?

— Voi trece pe la Palat.

— Trebuie să dau câteva telefoane înainte de culcare. Poate a apărut ceva nou!

— Bună seara, Chabot.

— Bună seara, Maigret. Bună seara, Alain.

Dădură mâna. Chabot descuie şi, în momentul următor, uşa se închise în urma lui.

— Vă însoţesc până la hotel?

Acum nu mai erau decât ei pe stradă. O fracţiune de secundă, lui Maigret îi trecu prin minte imaginea doctorului scoţând o mână din buzunar şi lovindu-l în cap cu ceva tare, o bucată de ţeava de plumb sau o cheie franceză.

Răspunse:

— Mi-ar face plăcere.

Mergeau unul lângă celălalt. Alain încă nu se hotărâse să vorbească. în cele din urmă, întrebă:

— Ce părere aveţi ?

— Despre ce ?

— Despre tatăl meu.

Ce-ar fi putut să răspundă Maigret? Interesant era faptul că întrebarea fusese pusă, că tânărul doctor ieşise din casă doar ca să-i pună această întrebare.

— Nu cred că a avut o viaţă fericită, murmură totuşi comisarul, fără prea multă convingere.

— Există oameni care au o viaţă fericită ?

— Cel puţin pentru un anumit timp. Eşti nefericit, domnule Vernoux?

— Eu nu contez.

— încerci, totuşi, să beneficiezi de partea dumitale de fericire.

Ochii mari ai doctorului îl priviră fix.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nimic. Sau, dacă preferi, că nu există oameni complet nefericiţi. Fiecare se agaţă de ceva, îşi creează un fel de fericire.

— Vă daţi seama ce înseamnă asta?

Şi, pentru că Maigret nu răspundea, continuă:

— Ştiți că din cauza acestei căutări a ceea ce eu aş numi compensații, a acestei căutări a fericirii cu orice preț, apar maniile şi, deseori, dezechilibrele ? Oamenii care, în acest moment, beau şi joacă pocher la Cafeneaua Poştei, încearcă să se convingă că asta le face plăcere.

— Şi dumneata?

— Nu înțeleg întrebarea.

— Nu cauți compensații?

De data aceasta, Alain deveni neliniştit şi îl bănui pe Maigret că ştia mai multe, dar nu zise nimic.

— Ai avea curajul să te duci în noaptea asta în cartierul cazărmilor?

Comisarul îl întrebase mai mult de milă, ca să-l despovăreze de chinul îndoielilor.

— Ştiți ?

— Da.

— Ați vorbit cu ea?

— Multe.

— Ce v-a spus?

— Tot.

— Greşesc ?

— Nu te judec. Dumneata ai adus vorba despre căutarea instinctivă de compensații. Care sunt compensațiile tatălui dumitale?

Vorbeau mai încet acum, căci ajunseseră în fața uşii deschise a hotelului, în holul căruia rămăsese aprinsă o singură lampă.

— De ce nu răspunzi?

— Pentru că nu cunosc răspunsul.

— N-are aventuri?

— Bineînțeles că nu la Fontenay. E prea cunoscut şi s-ar afla.

— Despre dumneata se ştie?

— Nu. Cazul meu e diferit. Când tata se duce la Paris sau la Bordeaux, presupun că se duce să se distreze.

Apoi pentru sine:

— Bietul tata!

Maigret îl privi surprins.

— Ții la tatăl dumitale?

Alain răspunse, pudic:

— În orice caz, îl plâng.

— Aşa a fost întotdeauna?

— A fost şi mai rău. Mama şi mătuşa mea s-au mai calmat puțin.

— Ce-i reproşează ?

— Că e un om de rând, fiul unui negustor de vite care se îmbăta în hanurile de prin sate. Familia Courcon nu i-a iertat niciodată faptul că a avut nevoie de el. Înțelegeți ? Iar pe când trăia bătrânul Courcon, situația era şi mai cruntă pentru că bătrânul era şi mai neîndurător decât fiicele şi fiul lui, Robert. Tatăl meu va fi duşmănit până la moarte de toți aceşti Courcon, pentru că trăiesc din banii lui.

— Pe dumneata cum te tratează?

— Ca pe un Vernoux. Iar soția mea, al cărei tată era vi-conte de Cadeuil, face front comun cu mama şi cu mătuşa mea.

— Intenționai să-mi spui toate astea acum, în această seară?

— Nu ştiu.

— Voiai să-mi vorbeşti de tatăl dumitale?

— Aş fi vrut să ştiu ce credeți despre el.

— Nu erai mai curând curios să ştii dacă am descoperit existența lui Louise Sabati?

— Cum ați aflat?

— Dintr-o scrisoare anonimă.

— Judecătorul ştie? Poliția ştie?

— Nu sunt preocupați de asta.

— Dar vor fi?

— Nu şi dacă asasinul este descoperit într-un timp destul de scurt. Am scrisoarea în buzunar. Nu i-am spus nimic lui Chabot de discuția mea cu Louise.

— De ce?

— Pentru că nu cred că prezintă interes, în stadiul actual al anchetei.

— Ea nu are nici un amestec.

— Spune-mi, domnule Vernoux...

— Da.

— Ce vârstă ai?

— Treizeci şi şase de ani.

— La ce vârstă ai terminat studiile ?

— Am părăsit Facultatea de Medicină la douăzeci şi cinci de ani şi am fost apoi intern doi ani la Sainte-Anne.

— Nu ai fost niciodată tentat să trăieşti din munca dumitale?

Doctorul păru brusc descurajat.

— Nu răspunzi?

— N-am nimic de răspuns. Nu ați înțelege.

— Lipsă de curaj?

— Ştiam că aşa veți spune.

— Doar nu te-ai întors la Fontenay-le-Comte ca să-ți protejezi tatăl?

— Vedeți, este mai simplu şi totodată mai complicat decât atât. Am venit într-o zi ca să petrec aici câteva săptămâni de vacanță.

— Şi ai rămas ?

— Da.

— Din slăbiciune?

— Dacă vreți. Deşi nu-i asta.

— Aveai impresia că nu puteai să faci altceva ?

Alain schimbă subiectul.

— Cum se simte Louise?

— Ca întotdeauna, presupun.

— Nu-i îngrijorată?

— N-ai mai văzut-o de mult timp ?

— De două zile. La ea mă duceam ieri seară. Pe urmă, n-am mai îndrăznit. Nici azi. în seara asta e şi mai rău, cu toți oamenii care patrulează prin oraş. Înțelegeți de ce, de la primul asasinat, oamenii ne-au învinuit pe noi?

— E un fenomen pe care l-am constatat deseori.

— De ce ne-au ales pe noi?

— Pe cine crezi că bănuiesc? Pe tatăl dumitale sau pe dumneata?

— Le este indiferent, numai să fie cineva din familie. Nu le-ar displăcea nici mama sau mătuşa mea.

Se văzură nevoiți să tacă, pentru că se auzea un zgomot de paşi care se apropiau. Erau doi oameni cu brasardă şi reteveie, care îi priviră insistent în timp ce treceau pe lângă ei. Unul dintre cei doi îndreptă spre ei lumina unei lanterne şi, îndepărtându-se, zise cu glas tare către însoțitorul său:

— E Maigret.

— Celălalt era Alain Vernoux.

— L-am recunoscut.

Comisarul îl sfătui pe doctor:

— Ar fi mai bine dacă te-ai întoarce acasă.

— Da.

— Şi nu ai discuta cu ei.

— Vă mulțumesc.

— Pentru ce?

— Aşa.

Nu întinse mâna. Cu pălăria strâmbă, tânărul se depărta, aplecat în față, în direcția podului, iar patrula, care se oprise, îl privi în tăcere cum trecea.

Maigret ridică din umeri, intră în hotel şi aşteptă să i se dea cheia. Mai primise două scrisori, probabil tot anonime, dar hârtia nu mai era aceeaşi, şi nici scrisul.

Capitolul 6

Slujba de la zece şi jumătate

Când îşi dădu seama că era duminică, îl apucă lenea. Chiar mai înainte, jucase un joc secret din primii ani ai copilăriei. I se întâmpla şi acum să-l mai joace, culcat alături de soţia lui, având grijă să nu lase să se ghicească nimic. Iar ea se înşela şi, aducându-i cafeaua, îi spunea:

— Ce-ai visat ?

— De ce ?

— Zâmbeai în somn.

În dimineaţa aceea, la Fontenay, înainte de a deschide ochii, simţi pe pleoape o rază de soare. Dar nu numai atât. Avea impresia că o şi vede prin pielea fină care îl furnica şi, probabil din cauza sângelui care circula prin ea, soarele era mai roşu decât cel de pe cer, triumfător, ca în poze.

Putea să creeze o întreagă lume cu soarele acela, jerbe scânteietoare, vulcani, cascade de aur în fuziune. Era de ajuns să mişte uşor pleoapele, asemenea unui caleidoscop, folosindu-se de gene ca de nişte gratii.

Auzi porumbeii care gângureau pe o cornişă, deasupra ferestrei, apoi clopotele răsunară în două locuri o dată, şi ghicea clopotniţele înălţându-se spre cerul care era, probabil, de un albastru uniform. Îşi continuă jocul ascultând zgomotele străzii şi, după ecoul paşilor şi după o anumită calitate a liniştii, înţelese că era duminică.

Ezită îndelung înainte de a întinde brațul ca să-şi ia ceasul de pe noptieră. Era nouă şi jumătate. La Paris, la el acasă, pe bulevardul Richard-Lenoir, dacă primăvara se hotărâse să vină, doamna Maigret probabil că deschisese ferestrele şi făcea ordine prin dormitor, în capot şi papuci, în timp ce tocana fierbea înăbuşit pe foc.

Îşi puse în gând să-i telefoneze. în cameră nu avea telefon, aşa că trebuia să aştepte până ce avea să coboare ca să o sune din cabină.

Apăsă pe sonerie. Camerista i se păru mai îngrijită şi mai veselă decât în ajun.

— Ce doriți să mâncați?

— Nimic. Aş vrea multă cafea.

Femeia îl privea în acelaşi fel ciudat.

— Şi să vă pregătesc baia ?

— Doar după ce voi bea cafeaua.

Aprinse o pipă şi deschise fereastra. Aerul era încă răcoros, fu nevoit să-şi pună halatul de casă, dar se simțea deja că se va încălzi. Fațadele caselor şi pavajul se uscaseră. Strada era pustie, doar din când în când trecea o familie în haine de duminică sau o femeie de la țară cu un buchet de liliac în mână.

Viața la hotel se derula pesemne cu încetinitorul, căci aşteptă îndelung să vină cafeaua. Lăsase pe noptieră cele două scrisori primite în ajun. Una dintre ele era semnată. Scrisul era clar ca pe o gravură, iar cerneala, neagră ca tuşul:

„Vi s-a spus că văduva Gibon este moaşa care a ajutat-o pe doamna Vernoux să-l aducă pe lume pe fiul ei Alain ? Poate că e bine să ştiți.

Salutări.

Anselme Remouchamps”

A doua scrisoare, anonimă, era scrisă pe o coală de hârtie de calitate, căreia i se tăiase partea de sus, probabil ca să nu i se vadă antetul. Aceasta era scrisă cu creionul.

„De ce nu sunt interogați servitorii ? Ei ştiu mai multe decât oricine.”

Când citise aceste două rânduri, în ajun, înainte de culcare, Maigret intuise că ele fuseseră scrise de majordomul care îl primise, fără o vorbă, în casa de pe strada Rabelais şi care, la plecare, îi dăduse pardesiul. Omul, brunet, voinic, avea între patruzeci şi cincizeci de ani. Lăsa impresia unui fiu de fermier ce nu vrusese să cultive pământul şi îi ura pe oamenii bogați la fel de mult pe cât îi disprețuia pe țăranii din rândul cărora provenea.

Probabil că era uşor să se obțină un specimen al semnăturii sale. Poate că acea coală de hârtie aparținea chiar familiei Vernoux!

Toate acestea trebuiau verificate. La Paris, ar fi fost ceva simplu. Aici, în definitiv, treaba asta nu-l privea pe el.

Când camerista îi aduse, în sfârşit, cafeaua, o întrebă:

— Eşti din Fontenay?

— M-am născut pe strada Loges.

— Cunoşti pe un anume Remouchamps ?

— Cizmarul ?

— Îl cheamă şi Anselme.

— E cizmarul care locuieşte la două case de mama mea şi are pe nas un neg mare cât oul de porumbel.

— Ce fel de om e?

— E văduv de nu ştiu câți ani. Aşa e de când l-am cunoscut. Rânjeşte ciudat când trece pe lângă fetițe, ca să le sperie.

Camerista îl privi surprinsă.

— Fumați înainte să vă beți cafeaua ?

— Acum poți să-mi pregăteşti baia.

Se îmbăie în sala de baie de la capătul culoarului şi rămase mult timp în apa caldă, visând cu ochii deschişi. Deschise de câteva ori gura, vrând parcă să-i vorbească soției sale, pe care, de obicei, când făcea baie, o auzea trebăluind în camera de alături.

Coborî la zece şi un sfert. Patronul se afla la recepție, în ținută de bucătar.

— Judecătorul de instrucție a telefonat de două ori.

— Când ?

— Prima dată, puțin după ora nouă, a doua oară, acum câteva minute, când i-am răspuns că urmează să coborâți dintr-un moment în altul.

— Puteți să-mi faceți legătura cu Parisul?

— Duminica s-ar putea să meargă mai repede.

Îi spuse numărul şi ieşi în prag la aer curat. Astăzi nu mai era nimeni care să se uite la el. Un cocoş cânta undeva, nu departe, şi puteai auzi susurul râului Vandeea. Când o bătrână, cu pălărie de culoare violetă, trecu pe lângă el, ar fi putut să jure că hainele ei degajau un miros de tămâie.

Era, într-adevăr, duminică.

— Alo! Tu eşti?

— Mai eşti încă la Fontenay ? Mă suni de la Chabot? Ce mai face mama, vii?

În loc să răspundă, o întrebă şi el:

— Cum e vremea la Paris ?

— De ieri la amiază, a venit primăvara.

— Ieri la amiază?

— Da. A început imediat după masa de prânz.

Pierduse o jumătate de zi cu soare!

— Dar la tine?

— Şi aici e frumos.

— N-ai răcit?

— Mă simt foarte bine.

— Te întorci mâine dimineață?

— Aşa cred.

— Nu eşti sigur? Credeam...

— Poate că voi fi reținut câteva ceasuri.

— De ce?

— De treabă.

— Parcă spuseseşi... ... Că va profita ca să se odihnească, firește!

Păi, nu se odihnea?

Asta a fost cam tot. Rostiră frazele pe care obişnuiau să le schimbe la telefon.

Maigret ceru apoi să i se facă legătura acasă la Chabot. Rose îi spuse că judecătorul plecase la Palatul de Justiție la opt dimineața. Sună la Palatul de Justiție.

— Ceva nou?

— Da. A fost găsită arma. De aceea te-am sunat. Mi s-a spus că dormi. Poți veni până aici ?

— Ajung în câteva minute.

— Uşile sunt încuiate. O să mă uit pe fereastră când vii ca să-ți deschid.

— Ceva nu-i în regulă?

Chabot lăsa impresia unui om foarte descurajat.

— Îți spun eu.

Dar Maigret nu se grăbi. Voia neapărat să savureze ziua de duminică şi se pomeni, curând, mergând alene pe strada Republicii, unde cei de la Cafeneaua Poştei instalaseră deja scaunele şi gheridoanele galbene pe terasă.

Două case mai departe, uşa patiseriei era deschisă, iar Maigret încetini şi mai mult pasul, ca să respire mireasma dulceagă.

Băteau clopotele. O oarecare animație se isca pe stradă, cam în fața casei lui Julien Chabot. Mulțimea care fusese

la slujba de la ora zece şi jumătate începea să iasă din biserica Notre-Dame. I se păru că oamenii nu se comportau aşa cum făceau probabil în celelalte duminici.

Puțini erau credincioşii care se îndreptau direct spre casele lor.

Se formau grupuri, care nu discutau cu însufleţire, ci cu glas scăzut şi, deseori, tăceau privind la uşile pe care ieşeau enoriaşii. Chiar şi femeile zăboveau, ținând cărticica de rugăciuni cu margini aurii în mâinile înmănuşate; aproape toate purtau o pălărie deschisă la culoare, de primăvară.

În fața bisericii staționa o maşină lungă şi strălucitoare, cu un şofer în uniformă neagră lângă portieră. Maigret îl recunoscu imediat pe majordomul familiei Vernoux.

Oare familia Vernoux, care locuia la cel mult patru sute de metri de biserică, obişnuia să vină cu maşina la slujba de duminică ? Posibil. Poate că făcea parte din obiceiurile lor. Era posibil însă şi să fi luat astăzi maşina ca să evite contactul, pe stradă, cu oamenii curioşi.

Ieşiră chiar în acel moment, iar Hubert Vernoux, cu părul lui alb, îi depăşea cu un cap pe toți ceilalți. Mergea fără grabă, cu pălăria în mână. Când ajunse în capătul de sus al scării, Maigret le recunoscu, alături de el, pe soția, cumnata şi nora lui.

Mulțimea se dădea la o parte pe nesimțite. Nu se forma propriu-zis un zid viu, dar în jur se făcuse totuşi gol şi toate privirile se îndreptau spre grupul lor.

Şoferul deschise portiera. Femeile urcară primele. Apoi Hubert Vernoux urcă în față şi limuzina porni în direcția pieței Viete.

Poate că, în acel moment, un cuvânt rostit de cineva din mulțime, un strigăt, un gest ar fi fost de ajuns ca să provoace izbucnirea furiei populare. Poate că în altă parte, nu în fața bisericii, lucrul acesta s-ar fi putut întâmpla. Fețele

erau severe şi, chiar dacă norii pieriseră de pe cer, în aer stăruia încă îngrijorarea.

Câteva persoane îl salutară cu timiditate pe comisar. Mai aveau încredere în el? Se uitau după el cum trecea, cu pipa între dinţi şi umerii puţin aduşi în faţă.

Dădu ocol pieţei Viete şi intră pe strada Rabelais. În faţa casei familiei Vernoux, pe celălalt trotuar, stăteau de pază doi tineri care nu împliniseră nici douăzeci de ani. Nu purtau brasardă şi nu aveau reteveie. Aceste accesorii păreau rezervate patrulelor de noapte. Erau totuşi trimişi să facă de strajă, şi se vedea că sunt mândri de asta.

Unul îşi ridică şapca la trecerea lui Maigret, celălalt, nu. Şase-şapte jurnalişti erau adunaţi pe treptele Palatului de Justiţie, ale cărui uşi mari erau închise, iar Lomel se aşezase pe o treaptă, cu aparatele de pozat alături.

— Credeţi că o să vă deschidă ? îi zise el lui

Maigret. Aţi aflat noutatea?

— Care noutate?

— Se pare că a fost găsită arma crimei. Sunt în discuţii aprinse.

Uşa se deschise. Chabot îi făcu semn lui Maigret să intre repede şi, imediat ce acesta intră, împinse uşa cu putere, ca şi cum s-ar fi temut de o invazie în forţă a reporterilor.

Culoarele erau întunecoase şi toată umiditatea din ultimele săptămâni se impregnase în zidurile de piatră.

— Aş fi vrut să-ţi vorbesc mai întâi între patru ochi, dar a fost imposibil.

În biroul judecătorului era lumină. Înăuntru era procurorul, cu ţigara între buze, aşezat pe un scaun cu care se lăsa pe spate. Comisarul Feron se afla şi el acolo, ca şi inspectorul Chabiron, care nu se putu abţine să nu-i arunce lui Maigret o privire triumfătoare şi totodată ironică.

Pe birou, comisarul văzu imediat o bucată de țeava de plumb, lungă de aproximativ douăzeci şi cinci de centimetri şi cu un diametru de patru

centimetri.

— Asta e?

Toată lumea dădu afirmativ din cap.

— Nu s-au găsit amprente?

— Doar urme de sânge şi două-trei fire de păr lipite.

Țeava, vopsită în verde-închis, făcuse parte din instalația unei bucătării, a unei pivnițe sau a unui garaj. Secțiunea capetelor era netedă, făcută, după toate aparențele, de un profesionist cu câteva luni înainte, căci metalul avusese timp să se înnegrească.

Oare bucata fusese tăiată cu ocazia deplasării unei chiuvete de bucătărie sau a altui aparat? Era o probabilitate.

Maigret deschise gura să întrebe unde descoperiseră obiectul, dar Chabot i-o luă înainte:

— Povesteşte, inspectore.

Chabiron, care abia aştepta acest semnal, zise, cu un aer modest:

— Noi, la Poitiers, folosim încă metodele vechi şi sănătoase. Aşa cum am chestionat, împreună cu colegul meu, toți locuitorii străzii, tot aşa am început să scotocesc prin toate colțurile. La câțiva metri de locul unde a fost lovit Gobillard, se află o poartă mare care dă spre o curte cu grajduri, proprietatea unui negustor de cai. Azi-dimineață, am avut curiozitatea să cercetez acest loc. Şi, în gunoiul care acoperea pământul, am găsit destul de repede acest obiect. După toate probabilitățile, asasinul, auzind paşi, l-a aruncat peste zid.

— Cine l-a examinat în privința amprentelor ?

— Eu. Ajutat de comisarul Feron. Nu suntem experți, dar ştim destul ca să putem lua nişte amprente. Este sigur

că ucigaşul lui Gobillard purta mănuşi. În privința părului, ne-am dus la morgă ca să-l comparăm cu cel al mortului.

Şi conchise cu satisfacție:

— Se potriveşte!

Maigret se feri să-şi spună părerea. Urmă o tăcere. în cele din urmă, judecătorul zise:

— Tocmai discutam despre ce s-ar cuveni să facem acum. Această descoperire pare, cel puțin la prima vedere, să confirme depoziția lui Emile Chalus.

Maigret se abținea în continuare să facă vreo observație.

— Dacă arma nu ar fi fost descoperită la locul faptei, s-ar fi putut pretinde că era greu, pentru doctor, să se debaraseze de ea înainte de a se duce să telefoneze de la Cafeneaua Poştei. După cum subliniază inspectorul, oarecum pe bună dreptate...

Chabiron preferă să spună singur ceea ce gândea:

— Să presupunem că asasinul s-a îndepărtat, după comiterea crimei, înainte de sosirea lui Alain Vernoux, după cum pretinde acesta. Este însă a treia lui crimă. în cazul celorlalte două, a luat cu el arma. Nu numai că n-am găsit nimic nici pe strada Rabelais, şi nici pe strada Loges, dar pare evident că a lovit de fiecare dată cu aceeaşi țeava de plumb.

Maigret înțelesese, dar era mai bine să-l lase să vorbească.

— Omul nu avea nici un motiv, de data asta, să arunce arma peste un zid. Nu era urmărit. Nu-l văzuse nimeni. Dar, dacă admitem că doctorul este cel care a ucis, trebuia neapărat să se debaraseze de un obiect atât de compromițător înainte să...

— De ce să anunțe autoritățile?

— Pentru că aşa ieşea din cauză. A crezut că nimeni nu-l va bănui pe cel care a dat alarma.

Şi asta părea logic.

— Dar mai e ceva. După cum ştiţi.

Pronunţase ultimele cuvinte cu o anumită jenă, căci Maigret, fără să fie superiorul său direct, era totuşi un domn care nu putea fi atacat făţiş.

— Povesteşte, Feron.

Comisarul de poliţie, jenat, stinse mai întâi ţigara în scrumieră. Chabot, cu o expresie lugubră, evita privirea prietenului său. Doar procurorul se uita din când în când la ceasul de la mână, ca un om care are şi lucruri mai plăcute de făcut.

După ce tuşi, micul comisar de poliţie se întoarse spre Maigret.

— Ieri, când am fost întrebat la telefon dacă o cunosc pe o anume Sabati...

Comisarul înţelese şi, brusc, i se făcu teamă. Resimţi o senzaţie neplăcută în piept şi pipa avu, deodată, un gust rău.

— ... M-am întrebat, cum era normal, dacă asta avea vreo legătură cu cazul nostru. Mi-am amintit abia pe la mijlocul după-amiezei. Eram ocupat. Am vrut să trimit pe unul dintre oamenii mei, apoi mi-am zis că voi trece totuşi pe la ea, când voi merge la masa de seară.

— Ai fost acolo ?

— Am aflat că aţi stat de vorbă cu ea înaintea mea.

Feron lăsă capul în jos, ca un om care aduce o acuzaţie călcându-şi pe inimă.

— Ea ţi-a spus ?

— Nu din capul locului. Mai întâi, a refuzat să-mi deschidă uşa şi am fost nevoit să folosesc mijloace radicale.

— Ai ameninţat-o?

— I-am spus că jocul ăsta ar putea s-o coste scump. M-a lăsat să intru. Am remarcat ochiul învineţit. Am întrebat-o cine i-a făcut asta. Mai bine de o jumătate de oră, n-a scos o vorbă şi s-a uitat la mine cu un aer dispreţuitor.

Atunci am luat hotărârea să o duc la post, unde e mai uşor să-i faci să vorbească.

Maigret simţea o greutate pe umeri, nu doar pentru ce i se întâmplase lui Louise Sabati, ci şi din cauza atitudinii comisarului de poliţie. În ciuda ezitărilor, a umilinţei sale prefăcute, acesta era foarte mândru, în fond, de ceea ce făcuse.

Se simţea că îi făcuse plăcere să se ia de fata aceea simplă lipsită de apărare. Probabil că şi el avea însă aceeaşi proveniență. Se luase de una dintre ai lui. Aproape toate cuvintele pe care le rostea acum, cu o voce care devenea tot mai sigură, stârneau un sentiment penibil.

— Am început prin a-i atrage atenţia că, având în vedere că nu mai lucra de mai bine de opt luni, nu mai avea venituri legale. Iar faptul că primea la ea, în mod regulat, un bărbat o trecea automat în categoria prostituatelor. A înţeles. I-a fost teamă. S-a zbătut mult timp. Nu ştiu cum aţi reuşit, dar, până la urmă, a mărturisit că v-a spus tot.

— Care tot ?

— Relaţia ei cu Alain Vernoux, comportamentul acestuia, care face crize de furie oarbă şi o snopeşte în bătaie.

— A petrecut noaptea în arest?

— I-am dat drumul dimineaţă. Asta i-a făcut tare bine.

— A semnat declaraţia?

— Altfel n-aş fi lăsat-o să plece!

Chabot îi adresă prietenului său o privire de reproş.

— Eu n-am ştiut nimic, murmură el.

Probabil că le mai spusese asta. Maigret nu-i vorbise despre vizita lui în cartierul cazărmilor şi, acum, judecătorul considera pesemne această tăcere, care îl punea şi pe el într-o situaţie proastă, drept o trădare.

Maigret rămăsese calm în aparenţă. Privirea lui îl cerceta, visătoare, pe micul comisar, cu fizicul lui ingrat, care părea că aşteaptă felicitări.

— Presupun că ai tras nişte concluzii din povestea asta?

— În orice caz, ea ni-L arată într-o lumină o nouă pe doctorul Vernoux. Azi-dimineaţă, devreme, am interogat vecinele, care mi-au confirmat că,

aproape de fiecare dată când venea acolo, în locuinţă aveau loc scene violente, astfel încât, de câteva ori, au fost gata să cheme poliţia.

— De ce n-au făcut-o ?

— Şi-au zis, probabil, că nu era problema lor!

Nu! Vecinele nu anunţaseră poliţia pentru că bătaia primită de Sabati era, pentru ele, un fel de răzbunare pe individa care nu făcea nimic toată ziua. Şi, probabil, cu cât Alain o lovea mai tare, cu atât erau mai mulţumite. Ar fi putut să fie surori bune cu comisarul Feron!

— Ce s-a întâmplat cu ea ?

— I-am cerut să se întoarcă acasă şi să rămână la dispoziţia judecătorului de instrucţie.

Acesta tuşi la rândul lui.

— Desigur, cele două descoperiri din această dimineaţă îl pun pe Alain Vernoux într-o situaţie dificilă.

— Ce-a făcut, ieri seară, după ce ne-am despărţit?

Răspunsul îl primi de la Feron:

— S-a întors acasă. Ţin legătura cu comitetul de vigilenţă. Dacă nu am putut împiedica formarea comitetului, am preferat să-mi asigur colaborarea lui. Vernoux s-a întors imediat acasă.

— Obişnuieşte să asiste la slujba de la zece şi jumătate ?

De data aceasta, îi răspunse Chabot:

— Nu merge deloc la biserică. E singurul din familie.

— A ieşit dimineaţă din casă ?

Feron făcu un gest vag.

— Nu cred. Nu mi se semnalase nimic la nouă şi jumătate.

Procurorul luă, în sfârşit, cuvântul, ca un om care începea să-şi piardă răbdarea.

— Toate astea nu ne duc nicăieri. Trebuie să vedem dacă deţinem destule dovezi de culpabilitate împotriva lui Alain Vernoux ca să-L arestăm.

Se uită fix la judecător.

— Asta te priveşte pe dumneata, Chabot. E responsabilitatea dumitale.

Chabot, la rândul său, se uită la Maigret, al cărui chip îşi păstra expresia gravă şi neutră.

Atunci, în loc de un răspuns, judecătorul de instrucţie rosti un discurs:

— Care ar fi situaţia? Dintr-un motiv oarecare, opinia publică l-a învinuit pe Alain Vernoux încă de la primul asasinat, cel căruia i-a căzut victimă unchiul său, Robert de Courcon. Şi acum mă mai întreb pe ce s-au bazat oamenii. Alain Vernoux nu este deloc popular şi toţi îi urăsc, mai mult sau mai puţin, familia. Am primit douăzeci de scrisori anonime care îmi indicau casa de pe strada Rabelais şi mă acuzau că menajez nişte oameni bogaţi cu care întreţin relaţii mondene. Celelalte două crime nu au atenuat aceste bănuieli, dimpotrivă. De mult timp, Alain Vernoux e considerat de unii „un om diferit de ceilalţi".

Feron îl întrerupse:

— Declaraţia dată de Sabati...

— ... este zdrobitoare pentru el, aşa cum este acum, după ce a fost găsită arma, şi declaraţia lui Chalus. Trei crime într-o săptămână, e mult! E normal ca populaţia să se îngrijoreze şi să încerce să se protejeze. Până acum, am ezitat să acţionez, considerând că indiciile sunt insuficiente. Căci, într-adevăr, este o mare responsabilitate, cum a remarcat şi domnul procuror. După ce va fi arestat, un om cu caracterul lui Vernoux, chiar vinovat, nu va scoate un cuvânt.

Surprinse un zâmbet, nu lipsit de ironie şi de amărăciune, pe buzele lui Maigret, roşi şi îşi pierdu şirul ideilor.

— Trebuie să vedem dacă e mai bine să-l arestăm acum sau să aşteptăm să...

Maigret nu se putu abține să nu bombăne printre dinți:

— Sabati a fost arestată şi a fost ținută în arest toată noaptea!

Chabot îl auzi, deschise gura să-i răspundă, să explice, probabil, că nu era acelaşi lucru, dar se răzgândi în ultima clipă.

— În dimineața asta, datorită soarelui de duminică şi slujbei de la biserică, asistăm la un fel de armistițiu. Dar, la ora asta, oamenii au reînceput deja să vorbească la un păhărel, prin cafenele. Aceşti oameni, plimbându-se, vor trece înadins prin fața casei familiei Vernoux. Se ştie că am jucat acolo bridge ieri seară şi că am fost însoțit de comisar. Este greu să-i faci să înțeleagă...

— Îl arestezi ? întrebă procurorul ridicându-se, considerând că tergiversările duraseră destul.

— Mi-e teamă, pe seară, de un incident care ar putea să aibă consecințe grave. Este de ajuns un fleac, un puşti care să arunce cu o piatră în geamuri sau un bețiv care să strige invective în fața casei. Având în vedere starea de spirit a populației...

— Îl arestezi?

Procurorul îşi căuta pălăria şi nu o găsea. Micul comisar, servil, îi zise:

— Ați lăsat-o în biroul dumneavoastră. Mă duc sa v-o aduc.

Iar Chabot, întorcându-se spre Maigret, murmură:

— Ce zici.

— Nimic

— În locul meu, ce-ai...

— Nu sunt în locul tău.

— Crezi că doctorul e nebun?

— Depinde de ceea ce numim nebun.

— Crezi că a ucis ?

Maigret nu răspunse, căutându-şi şi el pălăria.

— Stai o clipă. Vreau să-ți vorbesc. Mai întâi, să termin. Cu atât mai rău, dacă mă înşel!

Deschise sertarul din dreapta, luă un formular şi începu să-l completeze, în timp ce Chabiron îi arunca lui Maigret o privire mai zeflemitoare ca oricând.

Chabiron şi micul comisar câştigaseră. Formularul era un mandat de arestare. Chabot mai ezită o secundă în momentul semnării şi ştampilării.

Apoi se întrebă căruia dintre cei doi i-l va da. La Fontenay nu mai fusese până atunci nici un caz de arestare asemănător.

— Presupun...

Apoi:

— De fapt, mergeți amândoi. Cât se poate de discret, ca să evităm manifestațiile. Ar fi mai bine sa luați o maşina.

— Am maşina mea, răspunse Chabiron.

Urmă un moment neplăcut. Ai fi zi că, preț de câteva secunde, fiecare se simți puțin rușinat. Poate nu atât fiindcă s-ar fi îndoit de vinovăția doctorului, de care erau aproape siguri, cât pentru că ştiau, în sinea lor, că acționau nu din cauza vinovăției sale, ci de teama opiniei publice.

— Să mă țineți la curent cu tot ce se întâmplă, spuse procurorul, care ieşi primul.

Apoi adăugă:

— Dacă nu sunt acasă, sunați-mă la socri.

Urma să-şi petreacă restul duminicii în familie. Feron şi Chabiron ieşiră şi ei, iar micul comisar avea la el mandatul, îndoit cu grijă şi pus în portofel.

Chabiron se întoarse, după o privire pe fereastra culoarului, ca să întrebe:

— Şi jurnaliştii ?

— Nu le spuneți nimic acum. Îndreptați-vă întâi spre centrul oraşului. Anunță-i că voi face o declarație peste o jumătate de oră şi vor rămâne pe loc.

— Îl aducem aici ?

— Direct la închisoare. în cazul în care mulțimea ar încerca să-l linşeze, va fi mai uşor de protejat.

Toate acestea luară ceva timp. în sfârşit, rămaseră singuri. Chabot nu era deloc mândru.

— Ce părere ai? îl întrebă el. Crezi că am greşit ?

— Mi-e teamă, mărturisi Maigret, care îşi fuma pipa, cu un aer sumbru.

— De ce anume?

Nu îi răspunse.

— Sincer, nu puteam face altfel.

— Ştiu. Nu la asta mă gândesc.

— Dar la ce ?

Nu voia să mărturisească faptul că îi făcuse rău atitudinea micului comisar față de Louise Sabati.

Chabot se uită la ceas.

— Peste o oră, totul se va sfârşi. îl vom putea interoga.

Maigret nu zicea nimic, părând că e concentrat asupra Dumnezeu ştie cărui gând misterios.

— De ce nu mi-ai spus nimic aseară?

— Despre Sabati?

— Da.

— Ca să evit ceea ce s-a întâmplat.

— Şi totuşi, s-a întâmplat.

— Da. Nu prevăzusem că de asta se va ocupa Feron.

— Ai scrisoarea?

— Care scrisoare ?

— Scrisoarea anonimă pe care am primit-o referitor la ea şi pe care ți-am dat-o ție. Acum sunt obligat să o pun la dosar.

Maigret se căută prin buzunare, o găsi, mototolită, încă umedă de ploaia din ajun, şi îi dădu drumul pe birou.

— Nu vrei să te uiţi dacă jurnaliştii s-au ţinut după ei?

Se duse să arunce o privire pe fereastră. Reporterii şi fotografii erau tot acolo, părând că aşteaptă un eveniment.

— Cât e ceasul exact ?

— Douăsprezece şi cinci.

Nu auziseră bătând clopotele. Din cauza uşilor închise, parcă se aflau într-o pivniţă unde nu pătrunde o nici o rază de soare.

— Mă întreb cum va reacţiona. Şi tatăl lui cum va...

Sună telefonul. Surprins, Chabot rămase o clipă încremenit, apoi ridică receptorul şi murmură, uitându-se ţintă la Maigret:

— Alo...

Se încruntă şi fruntea i se umplu de cute.

— Eşti sigur ?

Maigret auzea o voce în aparat, fără să poată desluşi cuvintele. Era glasul lui Chabiron.

— Aţi scotocit toată casa ? Unde sunteţi acum ? Bine. Da. Rămâneţi acolo. Te...

Îşi trecu mâna peste chelie, cu un gest în care se citea angoasa.

— Te sun peste câteva clipe.

Când închise, Maigret zise scurt:

— A şters-o?

— Te aşteptai?

Şi, pentru că Maigret nu răspundea, judecătorul continuă:

— Aseară s-a întors acasă imediat după ce s-a despărţit de tine, suntem siguri de asta. Şi-a petrecut noaptea în camera lui. Dimineaţă, devreme, a cerut să i se aducă o ceaşcă de cafea.

— Şi ziarele.

— Duminica nu apar ziare.

— Cu cine a vorbit?

— Încă nu ştiu. Feron şi inspectorul sunt încă în casă şi interoghează servitorii. Puțin după ora zece, întreaga familie, în afară de Alain, s-a dus la biserică cu maşina condusă de majordom.

— I-am văzut.

— La întoarcere, nimeni nu a fost preocupat de Alain. E o casă unde, în afară de sâmbătă seara, fiecare trăieşte în colțul lui. Când oamenii mei au sosit la fața locului, o servitoare a urcat să-l anunțe pe Alain. Nu era la el în cameră. L-au căutat prin toată casa. Crezi că a fugit?

— Ce spune omul aflat de pază în fața casei ?

— Feron l-a întrebat şi se pare că doctorul a ieşit din casă la puțin timp după restul familiei şi a luat-o spre oraş pe jos.

— Nu a fost urmărit? Credeam...

— Dădusem indicații să fie urmărit. Poate poliția a crezut că, duminica dimineața, nu-i necesar. Nu ştiu. Dacă nu punem mâna pe el, se va spune că am făcut înadins ca să-i las timp să scape.

— Cu siguranță că aşa se va spune.

— Nu trece nici un tren înainte de cinci după-amiază. Alain n-are maşină.

— Deci, nu-i departe.

— Crezi ?

— M-aş mira să nu-l găseşti la amanta lui. De obicei, nu se strecoară la ea decât seara, folosindu-se de întuneric. Dar nu a mai văzut-o de trei zile.

Comisarul nu mai adăugă că Alain ştia că el o vizitase.

— Ce ai ? întrebă judecătorul de instrucție.

— Nimic. Am o teamă, atâta tot. Ai face bine să-i trimiți acolo.

Chabot telefona. După care rămaseră aşezaţi unul în faţa celuilalt, în tăcere, în biroul unde primăvara încă nu intrase, iar abajurul verde al lămpii îi făcea să aibă un aer de oameni bolnavi.

Capitolul 7
Comoara Louisei

În timp ce aşteptau, Maigret avu deodată impresia jenantă că îşi privea prietenul cu lupa. Chabot îi părea şi mai bătrân, mai fără vlagă decât atunci când sosise. Avea atâta viaţă, energie şi personalitate cât să ducă existenţa pe care o ducea, iar atunci când, pe nepusă masă, cum se întâmplase acum, i se cerea un efort suplimentar, se prăbuşea, ruşinat de inerţia sa.

Numai că, putea să jure, asta nu avea nici o legătură cu vârsta. Probabil că aşa fusese dintotdeauna. El, Maigret, se înşelase, pe vremuri, pe când erau studenţi şi când îşi invidiase prietenul. Chabot era atunci pentru el prototipul adolescentului fericit. La Fontenay, mama, care îl răsfăţa, îl primea într-o casă confortabilă, unde lucrurile aveau un aspect trainic şi definitiv. Ştia că va moşteni, în afară de casă, două sau trei ferme şi primea destui bani în fiecare lună ca să mai împrumute şi colegilor.

Trecuseră treizeci de ani şi Chabot devenise ceea ce trebuia să devină. Astăzi, el se întorcea spre Maigret ca să-i ceară ajutorul.

Minutele treceau. Judecătorul se prefăcea că citeşte un dosar, dar ochii lui nu urmăreau rândurile dactilografiate. Telefonul nu mai suna.

Scoase ceasul din buzunar.

— Cu maşina, nu faci mai mult de cinci minute până acolo. Şi tot atâta ca să te întorci. Ar trebui...

Era douăsprezece şi un sfert. Trebuia să le lase celor doi oameni câteva minute ca să cerceteze casa.

— Dacă nu mărturiseşte şi dacă, în două-trei zile, nu găsesc dovezi indiscutabile, o să mă aleg cu o pensionare anticipată.

Acționase de teama mulțimii. Acum era speriat de reacțiile familiei Vernoux şi ale celor asemenea lor.

— Douăsprezece şi douăzeci. Mă întreb ce tot fac ăştia!

La douăsprezece şi douăzeci şi cinci, se ridică în picioare, fiind prea nervos ca să mai stea în fotoliu.

— N-ai maşină? îl întrebă comisarul.

El păru jenat.

— Am avut una, cu care o duceam pe mama duminica la țară.

Era ciudat să auzi vorbind de mers la țară pe cineva care locuia într-un oraş unde vacile păşteau la cinci sute de metri de strada principală.

— Acum, când mama nu mai iese din casă decât ca să meargă la slujba de duminică, la ce mi-ar mai fi trebuit o maşină?

Poate că devenise avar? Probabil. Nu chiar din vina lui. Când deții o mică avere ca a lui, totdeauna te temi să nu o pierzi. Maigret avea impresia, de când sosise la Fontenay, că înțelesese lucruri la care nu se gândise niciodată şi îşi crease altă imagine despre un orăşel decât cea pe

care şi-o făcuse până atunci.

— Cu siguranță că s-a mai întâmplat ceva!

Cei doi polițişti plecaseră de mai bine de douăzeci de minute. Nu aveai nevoie de mult timp ca să scotoceşti cele două încăperi în care locuia

Louise Sabati. Alain Vernoux nu era omul care să fugă pe fereastră şi era greu să-ți imaginezi o urmărire ca în filme pe străzile din cartierul cazărmilor.

Fusese, totuşi, un moment de speranță când auziseră motorul unei maşini ce urca strada în pantă, iar judecătorul rămăsese nemişcat, aşteptând, dar maşina trecuse mai departe fără să se oprească.

— Nu mai înțeleg.

Trăgea de degetele lungi, cu fire de păr deschise la culoare, şi îi arunca priviri scurte lui Maigret, de parcă l-ar fi implorat să-i spună ceva liniştitor, dar comisarul se încăpățâna să-şi păstreze aerul enigmatic. Puțin după douăsprezece şi jumătate, când telefonul sună în sfârşit, Chabot se aruncă, pur şi simplu, asupra lui.

— Alo! strigă el.

Dar descumpănirea i se citi imediat pe față. Era vocea unei femei, o femeie care probabil că nu era deprinsă să telefoneze şi care vorbea atât

de tare, încât comisarul o auzea din celălalt capăt al încăperii.

— Judecătorul? întrebă ea.

— Da, judecătorul de instrucție Chabot. Vă ascult.

Ea repetă cu acelaşi ton:

— Judecătorul ?

— Bineînțeles! Ce doriți?

— Sunteți judecătorul ?

El răspunse furios:

— Da. Sunt judecătorul. Nu mă auziți?

— Nu.

— Ce doriți?

În caz că l-ar mai fi întrebat o dată dacă era judecătorul, probabil că ar fi dat cu aparatul de podea.

— Comisarul vrea să veniți aici.

— Poftim ?

Dar acum, vorbind cu altcineva, aflat în camera din care telefona, femeia rosti:

— I-am spus. Ce?

Cineva îi comanda:

— închide!

— Ce să închid ?

În Palatul de Justiție se auzi zgomot. Chabot şi Maigret traseră cu urechea.

— Cineva bate cu putere în uşă. Hai cu mine!

Alergară pe culoare. Bătăile erau din ce în ce mai insistente. Chabot se grăbi să tragă zăvorul şi să descuie.

— Ați primit telefon?

Era Lomel, împreună cu trei-patru confrați de-ai săi. Alții urcau strada spre ieşirea din oraş.

— Chabiron a trecut adineauri la volanul maşinii sale. Avea lângă el o femeie leşinată. Probabil că a dus-o la spital.

O maşină era oprită la capătul de jos al treptelor.

— A mea, adică a ziarului, răspunse un reporter din Bordeaux.

— Hai să mergem!

— La spital?

— Nu. Coboară mai întâi spre strada Republicii. Faci la dreapta, în direcția cazărmii.

Se înghesuiră toți în maşină. în fața casei familiei Vernoux se adunase un grup de vreo douăzeci de persoane care îi priviră în tăcere cum trec.

— Ce se întâmplă, domnule judecător? Întrebă Lomel.

— Nu ştiu. Trebuia să aibă loc o arestare.

— Doctorul ?

Nu avu curajul să nege, să facă pe şmecherul. Câteva persoane stăteau pe terasă, la Cafeneaua Poştei. O femeie în haine de duminică ieşea dintr-o patiserie, cu o cutie albă de carton atârnată de un deget cu sforicică roşie.

— Pe-aici ?

— Da. Acum la stânga... Stai..., întoarce după clădirea asta...

Nu aveai cum să greşeşti. în faţa casei unde locuia Louise era lume multă, mai ales femei şi copii care se repeziră spre portiere la oprirea

maşinii. în primul rând, cu mâinile în şolduri, stătea femeia solidă care îl primise pe Maigret cu o zi în urmă.

— Eu v-am telefonat de la băcănie. Comisarul e sus.

Lucrurile se petreceau într-o confuzie totală. Mica trupă dădu ocol casei, iar Maigret, care cunoştea locul, mergea în frunte.

Curioşii, mai numeroşi în partea aceea, barau uşa exterioară. Era lume şi pe scară, iar în capătul de sus al treptelor, micul comisar de poliţie

fusese obligat să stea de pază în faţa uşii forţate.

— Faceţi loc... La o parte...

Feron era palid la faţă, cu părul căzut pe frunte. Îşi pierduse pe undeva pălăria. Păru să se simtă uşurat că îi veneau ajutoare.

— Aţi anunţat la comisariat să trimită întăriri ?

— Nu ştiam că..., începu judecătorul.

— Îi cerusem femeii să vă spună...

Jurnaliştii încercau să facă fotografii. Un copil mic plângea. Chabot, pe care Maigret îl lăsase să treacă în faţa lui, ajunse la treptele de sus şi

întrebă:

— Ce s-a întâmplat?

— E mort.

Împinse uşa, în parte spartă.

— În dormitor.

În cameră era dezordine. Prin fereastra deschisă intrau soarele şi muştele.

Pe patul răvăşit, doctorul Alain Vernoux stătea întins, îmbrăcat, cu ochelarii aşezaţi pe pernă, lângă faţa deja lividă.

— Povesteşte, Feron.

— N-am ce să vă povestesc. Am ajuns, împreună cu inspectorul, şi ni s-a indicat această scară. Am bătut la uşă. Văzând că nu răspunde nimeni, am trecut la somaţiile de rigoare. Chabiron a lovit de două-trei ori cu umărul în uşă. L-am găsit exact aşa cum îl vedeţi. I-am luat pulsul. Nimic. I-am pus o oglindă în dreptul gurii.

— Şi fata?

— Zăcea pe jos, ca şi cum ar fi alunecat de pe pat, şi vomase.

Călcau toţi în mizeria întinsă pe podea.

— Nu mai mişca, dar nu era moartă. În casă nu e telefon. Nu puteam să alerg prin tot cartierul după un aparat telefonic. Chabiron a săltat-o pe umăr şi a transportat-o la spital. N-aveam ce face!

— Eşti sigur că respira?

— Da, cu un horcăit ciudat din gât.

Fotografii îşi vedeau de treaba lor. Lomel îşi făcea însemnări într-un carneţel roşu.

— Toată lumea din casă a dat buzna peste mine. Nişte puştani au reuşit, pentru un moment, să se strecoare în cameră. Nu puteam să plec de-aici. Voiam să vă anunţ. Am trimis-o pe femeia care pare să fie portăreasă să vă sune...

Apoi, arătând dezordinea din încăpere, adăugă:

— N-am putut nici măcar să arunc o privire prin locuinţă!

Unul dintre jurnalişti le întinse un tub de veronal gol.

— Ia uitaţi!

Aceasta era explicaţia. Era sigur că Alain Vernoux se sinucisese.

Reuşise însă s-o convingă pe Louise să se sinucidă împreună cu el? Sau îi administrase pastilele fără să-i spună nimic?

În bucătărie, un bol de cafea cu lapte încă mai avea pe fund lichid; o bucată de brânză rămăsese alături de o felie de pâine, în care se putea vedea urma lăsată de dinții fetei.

Stătea în pat până târziu. Probabil că Alain Vernoux o găsise la micul dejun.

— Era îmbrăcată?

— În cămaşă de noapte. Chabiron a înfăşurat-o într-o cuvertură şi a dus-o aşa cum era.

— Vecinii au auzit ceartă?

— N-am putut să-i întreb. În primul rând stau puştii, iar mamele nu-i dau la o parte. Auziți-le!

Unul dintre jurnalişti se aşezase cu spatele în uşa care nu se mai închidea, ca să nu mai fie împinsă din exterior.

Julien Chabot se plimba de colo-colo ca într-un coşmar, ca un om care pierduse controlul situației. Se apropie de două-trei ori de cadavru înainte de a avea curajul să pună mâna pe încheietura mâinii care atârna.

Repetă de câteva ori, uitând că mai spusese asta sau vrând să se convingă pe sine însuşi:

— Sinuciderea este evidentă.

Apoi întrebă:

— Chabiron nu trebuie să se întoarcă?

— Presupun că are să rămână acolo ca să o interogheze pe fată, dacă se trezeşte din leşin. Ar trebui anunțat comisariatul. Chabiron a promis că-mi trimite un medic...

Acesta chiar bătu la uşă. Era un intern tânăr, care se îndreptă direct spre pat.

— E mort ?

El dădu afirmativ din cap.

— Şi fata care v-a fost adusă ?

— Ne ocupăm de ea. Are şanse să scape.

Se uită la tub, dădu din umeri şi mormăi:

— Mereu aceeaşi poveste.

— Cum se face că el a murit, iar ea...

Tânărul arătă voma de pe podea.

Unul dintre reporteri, care plecase fără să fie zărit, reveni în cameră.

— Nu a fost nici o ceartă, zise el. Le-am întrebat pe vecine. Lucrul este cu atât mai sigur cu cât cele mai multe ferestre erau în dimineaţa asta deschise.

Lomel scotocea fără ruşine prin sertare, unde nu era mare lucru de găsit: lenjerie şi haine ieftine, bibelouri fără valoare. Apoi se aplecă să se uite sub pat, iar Maigret îl văzu lungindu-se pe podea, întinzând o mână şi trăgând spre el o cutie de pantofi, din carton, legată cu o panglică albastră. Lomel se trase deoparte cu prada. Dezordinea era destul de mare ca să nu fie deranjat.

Doar Maigret se apropie de el.

— Ce-ai găsit ?

— Scrisori.

Cutia era aproape plină, dar nu numai cu scrisori, ci şi cu bilete scurte, scrise în grabă pe bucăţi de hârtie. Louise Sabati păstrase totul, aproape sigur fără ştirea amantului ei, altfel nu...

Lomel părea impresionat citindu-le. Apoi zise cu o voce nesigură:

— Sunt scrisori de dragoste.

Judecătorul băgă de seamă, în sfârşit, ce se petrecea.

— Scrisori ?

— Scrisori de dragoste.

— De la cine?

— De la Alain. Semnate cu prenumele, uneori doar cu iniţialele.

Maigret, care citise două-trei, ar fi vrut să nu le lase să treacă din mână în mână. Probabil că erau scrisorile de

dragoste cele mai emoționante pe care îi fusese dat să le citească vreodată.

Doctorul le scrisese cu înflăcărarea şi, uneori, cu naivitatea unui tânăr de douăzeci de ani. Îi spunea Louisei „Micuța mea".

Alteori: „Biata mea micuță".

Şi îi spunea, ca toți amanții, cât de lungi erau zilele şi nopțile fără ea, cât de goală îi era viața, casa, unde se lovea de pereți ca o viespe, îi spunea că ar fi vrut să o fi cunoscut mai devreme, mai înainte să o fi atins vreun bărbat, şi îi descria furia care punea stăpânire pe el când, seara, singur în pat, se gândea cum o mângâiaseră alții.

Ar fi ascuns cutia sub pat.

— Să le văd!

Uneori i se adresa ca unui copil iresponsabil; alteori erau adevărate strigăte de ură şi de disperare.

— Domnilor..., zise Maigret, simțind un nod în gât.

Nimeni nu era atent la el. Nu era problema lui. Chabot, roşind, cu lentilele ochelarilor aburite, continua să citească.

„Te-am părăsit acum o jumătate de oră şi m-am
întors în închisoarea mea. Simt nevoia să iau
din nou contact cu tine..."

O cunoştea abia de opt luni. în cutie erau aproape două sute de scrisori şi, în unele zile, se întâmplase să-i scrie trei, una după alta. Unele nu aveau timbru. Probabil că i le aducea chiar el.

„Dacă aş fi un bărbat adevărat..."

Maigret observă cu uşurare sosirea polițiştilor, care îndepărtau mulțimea şi liota de copii.

— Mai bine le-ai lua cu tine, îi şopti prietenului său.

Se văzură nevoiți să le adune din mâinile celorlalți. Cei care le înapoiau păreau jenați. Acum ezitau să se uite spre pat şi, când aruncau o privire spre trupul neînsufleţit, o făceau pe furiş, cu aerul că îşi cer scuze.

Fără ochelari, cu fața destinsă şi senină, Alain Vernoux părea mai tânăr cu zece ani decât atunci când era în viață.

— Cred că mama e îngrijorată..., spuse Chabot, privindu-şi ceasul.

Uita că în casa de pe strada Rabelais se afla o familie - un tată, o mamă, o soție, copii – care trebuia anunțată.

Maigret îi aminti. Judecătorul murmură:

— Aş prefera să nu-i anunț eu însumi.

Comisarul nu îndrăznea să se ofere el. Şi poate că nici prietenul lui nu îndrăznea să-i ceară asta.

— Îl voi trimite pe Feron.

— Unde? întrebă acesta.

— Acasă la Vernoux, ca să-i anunți. Vorbeşte mai întâi cu tatăl.

— Şi ce-i spun?

— Adevărul.

Micul comisar bombăni printre dinți:

— Uşor de zis!

Nu mai aveau ce face acolo. Nu le mai rămăsese nimic de descoperit în locuința unei biete fete a cărei singură comoară era cutia cu scrisori. Probabil că nu le înțelesese pe toate. Dar nu avea importanță.

— Vii, Maigret?

Apoi către medic:

— Te ocupi de transportarea cadavrului?

— La morgă?

— Autopsia e necesară. Nu văd cum...

Se întoarse spre cei doi agenți.

— Nu lăsați pe nimeni să intre!

Coborî scara, purtând sub braț cutia cu scrisori, şi se văzu nevoit să-şi croiască drum prin mulțimea adunată jos. Nu se gândise la problema maşinii. Se aflau la celălalt capăt al oraşului.

Jurnalistul din Bordeaux se oferi imediat:

— Unde să vă duc?

— La mine acasă.

— Pe strada Clemenceau?

Cea mai mare parte a drumului o străbătură în tăcere. La o sută de metri de casă, Chabot murmură:

— Presupun că asta încheie cazul.

Pesemne că nu era foarte sigur, pentru că se uita la Maigret cu coada ochiului. Iar acesta nu-l aproba, nu spunea nici da, nici nu.

— Dacă nu era vinovat, nu văd nici un motiv pentru care...

Tăcu, deoarece, auzind maşina, mama sa, care probabil că era tare neliniştită, deschidea deja uşa.

— Mă întrebam ce s-a întâmplat. Am văzut oameni alergând ca şi cum s-ar fi petrecut ceva.

Chabot îi mulțumi reporterului şi găsi de cuviință să-i propună:

— Un păhărel?

— Mulțumesc, nu. Trebuie să telefonez de urgență la ziar.

— Friptura o să fie prea tare. Vă aşteptam pe la douăsprezece şi jumătate. Pari obosit, Julien. Nu ți se pare, Jules, că arată rău la față?

— Ar trebui să ne laşi un moment singuri, mamă.

— Nu vreți să vă aşezați la masă?

— Nu imediat.

Bătrâna se agăța de Maigret.

— Sper că nu-i nimic rău?

— Nimic care să vă poată îngrijora.

Preferă să-i spună adevărul, sau cel puțin o parte din adevăr.

— Alain Vernoux s-a sinucis.

— Ah! exclamă bătrâna.

Apoi, dând din cap, se îndreptă spre bucătărie.

— Să intrăm în birou. Dacă nu ți-e foarte foame.

— Nu.

— Pune-ți singur ceva de băut.

Ar fi preferat un pahar cu bere, dar ştia că nu aveau aşa ceva în casă. Deschise dulapul cu băuturi şi luă la întâmplare o sticlă de pernod.

— Rose o să-ți aducă apă şi gheață.

Chabot se trântise în fotoliu; pe pielea spătarului, capul tatălui său, înaintea lui, lăsase o pată mai închisă la culoare. Cutia cu scrisori se afla pe birou, legată cu aceeaşi panglică.

Judecătorul trebuia neapărat să-şi recapete liniştea. Nervii îi erau încordați la maximum.

— De ce nu bei puțin alcool?

După privirea aruncată de Chabot spre uşă, Maigret înțelese că renunțase la băutură la insistențele mamei sale.

— E mai bine aşa.

— Cum vrei.

Deşi afară era călduț, focul continua să ardă în cămin, iar Maigret, căruia îi era prea cald, se văzu nevoit să se îndepărteze de el.

— Ce crezi ?

— Despre ce?

— Despre ce a făcut. De ce, dacă nu era vinovat...

— Ai citit câteva dintre scrisori, nu?

Chabot lăsă capul în jos.

— Comisarul Feron a dat buzna ieri în locuința Louisei, a interogat-o, a dus-o la comisariat şi a ținut-o toată noaptea în arest.

— A acționat de capul lui.

— Ştiu. Oricum, a făcut-o. Alain a dat fuga la ea dimineață, ca s-o vadă, şi a aflat totul.

— Nu văd ce ar fi schimbat asta.

Îşi dădea seama prea bine, dar nu voia să recunoască.

— Crezi că de aceea...

— Cred că a fost suficient. Mâine ar fi aflat tot oraşul. Feron ar fi continuat probabil să o hăituiască pe fată care, până la urmă, ar fi fost condamnată pentru prostituție.

— A fost imprudent. Dar ăsta nu-i un motiv ca să te omori.

— Depinde de om.

— Eşti convins că nu-i vinovat?

— Dar tu ?

— Mă gândesc că toți îl vor crede vinovat şi vor fi mulțumiți.

Maigret se uită la el, surprins.

— Vrei să spui că vei închide cazul?

— Nu ştiu. Nu mai ştiu.

— Mai ții minte ce ne-a spus Alain?

— Despre ce ?

— Despre faptul că un nebun are logica lui. Un nebun, care a trăit toată viața fără ca nimeni să-şi dea seama de nebunia lui, nu se apucă dintr-o dată să ucidă fără motiv. Trebuie să existe măcar o provocare. Este nevoie de un motiv, care poate să-i pară insuficient unei persoane cu judecată, dar care este de ajuns pentru el. Prima victimă a fost Robert de Courcon şi, după părerea mea, este şi victima care contează, fiind singura care poate să ne furnizeze un indiciu. Iar zvonurile au totdeauna o bază.

— Ai încredere în părerea mulțimii?

— I se întâmplă să greşească în felul în care se manifestă. Totuşi, aproape totdeauna, cum am putut să constat

de-a lungul anilor, există o bază serioasă. Ai zice că mulțimea e înzestrată cu un instinct...

— Astfel încât Alain este într-adevăr...

— N-am ajuns până acolo. Când a fost ucis Robert de Courcon, oamenii au făcut o apropiere între cele două case de pe strada Rabelais şi, în acel moment, încă nu era vorba de nebunie. Asasinarea lui Courcon nu era neapărat fapta unui nebun sau a unui maniac. Ar fi putut să existe motive precise pentru ca cineva să se hotărască să-l ucidă sau să-l omoare pur şi simplu într-un moment de furie.

— Continuă.

Chabot nu mai opunea rezistență. Maigret ar fi putut să-i spună orice, că ar fi încuviințat. Avea impresia că toată povestea asta îi distruge cariera, viața.

— Nu ştiu nici eu mai multe decât tine. Au fost încă două crime, una după alta, amândouă inexplicabile, amândouă comise în acelaşi fel, ca şi cum asasinul voia să sublinieze că era vorba de unul şi acelaşi vinovat.

— Credeam că toți criminalii folosesc o singură metodă, mereu aceeaşi.

— Eu mă întreb de ce era atât de grăbit!

— Atât de grăbit să ce?

— Să ucidă din nou. Apoi să ucidă iar. Ca şi cum ar fi vrut să fixeze în mintea oamenilor ideea că în oraş bântuie un nebun criminal.

De data aceasta, Chabot ridică imediat capul.

— Vrei să spui că nu-i nebun?

— Nu chiar.

— Atunci ?

— Este o problemă pe care regret că nu am discutat-o mai amănunțit cu Alain Vemoux. Cele câteva lucruri pe care ni le-a spus mi-au rămas în minte. Nici măcar un nebun nu acționează neapărat ca un nebun.

— Evident. Altfel, n-ar mai fi nebuni în libertate.

— Dar nici nu se poate spune, din capul locului, că ucide pentru că e nebun.

— Nu mai înțeleg. Care e concluzia ta?

— N-am nici o concluzie.

Soneria telefonului îi făcu să tresară. Chabot ridică receptorul, schimbându-şi atitudinea şi vocea.

— Bineînțeles, doamnă. E aici. Vi-l dau.

Apoi către Maigret:

— Soția ta.

Doamna Maigret spunea de la celălalt capăt al firului:

— Tu eşti? Nu te deranjez la ora prânzului? Mai sunteți la masă?

— Nu.

Nu avea rost să-i spună că încă nu mâncase.

— M-a sunat şeful tău, acum o jumătate de oră, şi m-a întrebat dacă te întorci sigur mâine dimineață. N-am ştiut ce să-i răspund, pentru că, atunci când mi-ai dat telefon, nu păreai prea sigur. Mi-a spus, dacă voi avea ocazia să-ți mai telefonez, să te anunț că fata nu ştiu cărui senator a dispărut de două zile. Încă nu a apărut în ziare. Se pare că e ceva foarte important, că s-ar putea să facă vâlvă. Ştii despre cine-i vorba?

— Nu.

— A pomenit un nume, dar l-am uitat.

— Adică vrea să mă întorc negreşit?

— N-a spus aşa. Totuşi, am înțeles că i-ar face plăcere să te ocupi tu de caz.

— Ploua ?

— E un timp splendid. Ce hotărăşti?

— Voi face imposibilul să fiu la Paris mâine dimineață. Trebuie să fie un tren de noapte. Încă nu m-am uitat în mersul trenurilor.

Chabot îi făcu semn că exista un tren de noapte.

— Totul e bine la Fontenay?

— Totul e bine.

— Transmite-i judecătorului salutări prieteneşti din partea mea.

— Neapărat.

După ce puse receptorul în furcă, n-ar fi putut spune dacă prietenul său era disperat sau uşurat că îl vedea plecând.

— Trebuie să te întorci la Paris?

— Ar fi cel mai bine.

— Poate că e timpul să ne aşezăm la masă?

Maigret părăsi cu regret cutia albă, care semăna, pentru el, puțin cu un sicriu.

— Să nu vorbim despre asta de față cu mama.

Cineva sună la uşă înainte de desert. Rose se duse să deschidă şi se întoarse să-i anunțe:

— Comisarul de poliție întreabă...

— Condu-l la mine în birou.

— Asta am şi făcut. Aşteaptă. Spune că nu-i ceva urgent.

Doamna Chabot se străduia să sporovăiască verzi şi uscate, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Îşi amintea tot felul de nume, de persoane care nu mai erau în viață sau părăsiseră de mult oraşul, depănându-le povestea.

În sfârşit, se ridicară de la masă.

— Să vă aduc cafeaua în birou?

Rose îi servi pe toți trei şi aşeză paharele şi sticla de coniac pe tavă cu un gest aproape sacerdotal. Aşteptară cu toții ca uşa să se închidă.

— Ia spune!

— Am fost acolo.

— O țigară de foi ?

— Mulțumesc. încă nu am luat masa.

— Vrei să mănânci ceva?

— Nu. I-am telefonat soției că nu mai întârzii mult.

— Cum a fost?

— Majordomul mi-a deschis uşa şi i-am spus că vreau să stau de vorbă cu Hubert Vernoux. M-a lăsat pe coridor până când l-a anunţat. A cam durat. Un băiat de şapte-opt ani a venit să se uite la mine din capul scărilor şi am auzit vocea mamei sale care îl chema. Altcineva a întredeschis o uşă ca să se uite la mine, cred că o femeie în vârstă, dar nu ştiu dacă a fost doamna Vernoux sau sora ei.

— Ce-a spus Vernoux ?

— A venit din capătul culoarului şi, când a ajuns la trei-patru metri de mine, m-a întrebat, apropiindu-se: „L-aţi găsit ?" I-am răspuns că venisem să-i dau o veste proastă. Nu m-a invitat în salon, m-a lăsat în picioare pe ştergător, privindu-mă de sus, dar am văzut foarte bine că buzele şi degetele îi tremurau. „Fiul dumneavoastră a murit", i-am spus în cele din urmă. Iar el a răspuns: „Voi l-aţi omorât?" „S-a sinucis, în dimineaţa asta, în camera amantei lui."

— A părut surprins? întrebă judecătorul de instrucţie.

— Am impresia că a avut un şoc. A deschis gura, ca şi cum ar fi vrut să întrebe ceva, dar s-a mulţumit să murmure: „Avea aşadar o amantă!"

Nu m-a întrebat cine era, nici ce s-a întâmplat cu ea. S-a îndreptat spre ieşire şi, când mi-a deschis uşa să ies, a spus: „Poate că aceşti oameni ne vor lăsa acum în pace". Arăta cu bărbia spre curioşii adunaţi pe trotuar, grupurile de oameni ce se opriseră de cealaltă parte a străzii, jurnaliştii care profitau de faptul că stătea un moment în prag ca să-l fotografieze.

— N-a încercat să-i evite?

— Din contră. Când i-a zărit, a zăbovit în prag, cu faţa la ei, privindu-i fix, apoi a închis încet uşa şi am auzit cum trăgea zăvoarele.

— Şi fata?

— Am trecut pe la spital. Chabiron a rămas la căpătâiul ei. Încă nu se ştie sigur dacă scapă, din cauză că are nu ştiu ce malformaţie la inimă.

Fără să se atingă de cafea, dădu pe gât coniacul şi se ridică.

— Pot să mă duc la masă?

Chabot îi făcu semn că da şi se ridică şi el ca să-l conducă.

— Pe urmă ce fac ?

— Nu ştiu încă. Treci pe la biroul meu. Procurorul are să mă aştepte acolo pe la trei.

— Am lăsat doi oameni, pentru orice eventualitate, în faţa casei familiei Vernoux. Mulţimea trece, se opreşte, discută cu glas scăzut.

— Oamenii din mulţime sunt calmi ?

— Acum, când Alain Vernoux s-a sinucis, cred că nu mai e nici un pericol. Ştiţi cum merg lucrurile !

Chabot se uită la Maigret, ca şi cum i-ar fi spus: „Vezi!"

Ar fi dat mult ca prietenul său să-i răspundă: „Sigur că da. Totul s-a sfârşit".

Numai că Maigret nu zicea nimic.

Capitolul 8
Invalidul de la Gros-Noyer

După ce plecase de la Chabot, cu puțin înainte de pod, Maigret făcuse la dreapta şi, de zece minute, străbătea o stradă lungă care nu era mai de oraş, nici de țara.

La început, casele - albe, roşii, cenuşii -, inclusiv casa mare şi crama unui negustor de vin, erau încă lipite unele de altele, dar nu semănau

deloc, de exemplu, cu cele de pe strada Republicii, iar multe dintre ele, spoite cu var, fără etaj, erau aproape nişte colibe.

Urmaseră apoi nişte locuri goale, ulicioare ce lăsau să se întrezărească grădinile de zarzavat coborând în pantă lină spre râu şi, uneori, câte o capră albă legată de un țăruş.

Nu întâlni aproape pe nimeni pe trotuare, dar, prin uşile deschise, zări, în penumbră, familii ce păreau nemişcate, ascultând radioul sau mâncând tartă; în altă parte, un bărbat în cămaşă, care citea ziarul, şi, mai încolo, o bătrânică ațipită lângă un orologiu mare cu balansier din cupru.

Treptat, grădinile deveneau din ce în ce mai întinse, golurile, mai mari între ziduri, iar râul Vandeea se apropia de drum, ducând cu sine crengile rupte de ultimele vijelii.

Maigret, care refuzase să fie dus cu maşina, începea să regrete, căci nu se gândise că drumul era atât de lung, şi

să simtă căldura soarelui în ceafă. Avu nevoie de aproape o jumătate de oră ca să ajungă la intersecția Gros-Noyer, după care păreau să nu mai fie decât pajiști.

Trei tineri îmbrăcați în bleumarin, cu părul pomădat, care stăteau sprijiniți cu spatele de uşa unui han şi probabil că nu ştiau cine era, îl priveau cu ironia agresivă a țăranilor față de omul de la oraş rătăcit prin satul lor.

— Casa doamnei Page? îi întrebă el.

— Adică Leontine?

— Nu-i ştiu prenumele.

A fost de ajuns ca să-i facă să râdă. Li se părea hazliu să nu ştie cineva cum o chema pe Leontine.

— Dacă de ea e vorba, mergeți la uşa aceea.

Casa indicată de tineri nu avea etaj şi era atât de joasă, încât Maigret putea să atingă acoperişul cu mâna. Uşa, vopsită în verde, avea două

părți, ca la unele staule, partea de sus deschisă, partea de jos închisă.

La început, nu văzu pe nimeni în bucătăria foarte curată, cu o sobă de teracotă albă, o masă rotundă acoperită cu o muşama în carouri şi liliac într-o vază împestrițată, probabil câştigată la bâlci; căminul era plin de bibelouri şi de fotografii.

Trase de sfoara unui clopoțel.

— Ce-i ?

Maigret o văzu ieşind din dormitor, a cărui uşă se deschidea spre stânga: în afară de bucătărie, era singura încăpere a casei. Femeia ar fi putut avea la fel de bine cincizeci sau şaizeci şi cinci de ani. Slabă şi aspră, aşa cum era şi camerista de la hotel, îl privea cu o neîncredere specifică țăranilor, fără să se apropie de uşă.

— Ce doriți?

Apoi, deodată:

— Nu poza dumneavoastră a apărut în ziar ?

Maigret auzi mişcare în dormitor. O voce de bărbat întrebă:

— Cine e, Leontine?

— Comisarul de la Paris.

— Comisarul Maigret ?

— Cred că aşa-l cheamă.

— Lasă-l să intre.

Fără să se mişte, femeia repetă:

— Intraţi.

Trase el însuşi zăvorul care deschidea partea de jos a uşii. Leontine nu-l invită să stea jos, nu-i spuse nimic.

— Ai fost menajera lui Robert de Courcon, nu-i aşa?

— Timp de cincisprezece ani. Poliţia şi ziarişţii mi-au pus deja toate întrebările. Nu ştiu nimic.

De unde se afla, comisarul zărea acum dormitorul alb, cu pereţii împodobiţi cu cromolitografii, precum şi picioarele unui pat înalt din lemn

de nuc, cu o plapumă de puf roşie deasupra; un fum de pipă ajungea până la nările lui. Bărbatul nu mai putea sta locului.

— Vreau să văd cum arată..., murmură el.

Iar ea i se adresă fără amabilitate lui Maigret:

— N-ai auzit ce spune soţul meu ? Veniţi mai aproape. Nu poate să se dea jos din pat.

Bărbatul din pat era bărbos; în jurul lui zăceau împrăştiate ziare şi romane populare. Fuma dintr-o pipă din spumă cu coadă lungă şi, pe noptieră, la îndemână, se aflau un litru de vin alb şi un pahar.

— Din cauza picioarelor, îi explică Leontine. De când a fost prins între tampoanele de la două vagoane. Lucra la calea ferată. A rămas beteag de picioare.

Perdelele din dantelă cu ochiuri largi creau o lumină discretă şi două ghivece cu muşcate înveseleau pervazul ferestrei.

— Am citit tot ce se spune despre dumneavoastră, domnule Maigret. Citesc toată ziua. înainte, nu citeam niciodată. Adu un pahar, Leontine.

Maigret nu putea refuza. Ciocniră. Apoi, profitând de faptul că femeia rămăsese în încăpere, scoase din buzunar bucata de țeava din plumb, care îi fusese încredințată la cererea lui.

— Cunoşti asta ?

Ea nu se tulbură şi răspunse:

— Bineînțeles.

— Unde ai văzut-o ultima dată?

— Pe masa mare din salon.

— Acasă la Robert de Courcon?

— Da, la domnul. E de la remiză, unde a fost nevoie să fie schimbată o parte din țevărie, iarna trecută, pentru că, din cauza înghețului, plesniseră conductele de apă.

— Ținea bucata asta de țeava pe masă ?

— Erau acolo tot felul de lucruri. I se spunea salon, dar era încăperea unde trăia tot timpul şi unde lucra.

— Dumneata îi făceai menajul?

— Atâta cât îmi dădea voie să fac, să mătur pe jos, să şterg praful - şi asta fără să deranjez vreun obiect de la locul lui! - şi să spăl vasele.

— Era maniac?

— N-am spus asta.

— Poți să-i spui domnului comisar, îi suflă soțul ei.

— N-am de ce mă plânge de el.

— Doar că au fost luni când n-ai primit nici un ban.

— Nu din vina lui. Dacă ceilalți, din față, i-ar fi dat banii pe care îi datorau...

— Nu ai fost ispitită să arunci această țeava ?

— Am încercat. Mi-a cerut s-o las acolo unde era. O folosea ca prespapier. Îmi amintesc că a adăugat că ar putea fi de folos dacă spărgătorii ar încerca să intre la el în casă.

Era o idee ciudată, pentru că avea pereții plini de puşti. Făcea colecție.

— E adevărat, domnule comisar, că nepotul lui s-a sinucis?

— E adevărat.

— Credeți că el e? încă un păhărel? Vedeți dumneavoastră, eu, cum îi spuneam şi soției, nu încerc să-i înțeleg pe oamenii bogați. Nu gândesc ca noi, nu sunt ca noi.

— Îi cunoşteați pe cei din familia Vernoux ?

— Ca toată lumea care i-a întâlnit pe stradă. Am auzit că nu mai aveau bani, ba chiar că împrumutaseră de la servitorii lor, şi probabil că era adevărat de vreme ce bătrânul nu-şi mai primea pensia şi nu o putea plăti pe Leontine.

Soția sa îi făcea semn să vorbească mai puțin. De altfel, nu avea mare lucru de spus, dar era încântat că stătea cu cineva de vorbă şi că îl vedea în carne şi oase pe comisarul Maigret.

Acesta plecă, având încă în gură gustul acrişor al vinului alb. Pe drumul de întoarcere, găsi ceva mai multă lume. Tineri şi tinere pe biciclete se întorceau de la oraş, spre care se îndreptau, fără grabă, familii întregi.

Probabil că ceilalți încă mai erau acolo, la Palatul de Justiție, în biroul judecătorului. Maigret refuzase să li se alăture, pentru că nu voia să influențeze hotărârea pe care urmau să o ia.

Vor hotărî să închidă cazul, considerând sinuciderea doctorului o mărturisire? Probabil că da şi, în acest caz, Chabot ar fi rămas cu remuşcări toată viața.

Când ajunse pe strada Clemenceau şi se uită în lungul străzii Republicii, văzu că era aproape aglomerație, oamenii se plimbau pe trotuare, alții ieşeau de la cinematograf şi, la Cafeneaua Poştei, toate scaunele de pe terasă erau ocupate. Soarele căpăta deja nuanțele roşiatice ale asfințitului.

Se îndreptă spre piața Viete, trecu prin fața casei prietenului său şi o întrezări pe doamna Chabot în spatele geamurilor de la primul etaj. Pe strada Rabelais, curioşii încă mai stăteau în fața casei familiei Vernoux, dar, poate pentru că moartea trecuse pe-acolo, se postaseră la o distanță respectuoasă, cei mai mulți pe trotuarul din față.

Maigret îşi spuse încă o dată că acest caz nu-l privea, că trebuia să plece cu trenul de seară, că risca să nemulțumească pe toată lumea şi să se certe cu prietenul său.

După care, neputând să reziste tentației, întinse mâna spre ciocănelul de la uşă. Aşteptă îndelung, sub privirile celor care se plimbau, auzi, în sfârşit, paşi şi majordomul întredeschise uşa.

— Aş vrea să vorbesc cu domnul Hubert Vernoux.

— Domnul nu poate să primească.

Maigret intrase fără să fie invitat. Holul era aproape cufundat în întuneric. Nu se auzea nici un zgomot

— E în apartamentul lui?

— Cred că s-a culcat.

— O întrebare. Ferestrele de la camera dumitale dau spre stradă?

Majordomul păru jenat şi răspunse cu glas scăzut:

— Da. La etaj, la trei. Eu şi soția mea dormim la mansardă.

— Şi poți vedea casa din față ?

Deşi nu auziseră nimic, cineva întredeschise uşa salonului şi Maigret recunoscu silueta cumnatei.

— Ce s-a întâmplat, Arsene ?

Îl văzuse pe comisar, dar nu vorbea cu el.

— Îi spuneam domnului Maigret că domnul nu poate să primească.

Femeia se întoarse, în sfârşit, spre el.

— Voiați să vorbiți cu cumnatul meu?

După care se hotărî să deschidă uşa.

— Intraţi.

Era singură în marele salon cu perdelele trase; doar o lampă era aprinsă pe un gheridon. Nu se vedea nici o carte deschisă, nici un ziar, nici un lucru de mână sau altceva. Probabil că stătea acolo fără să facă nimic atunci când el bătuse la uşă.

— Pot să vă primesc eu în locul lui.

— Dar eu vreau să vorbesc cu el.

— Chiar dacă v-aţi duce la el, probabil că nu ar fi în stare să vă răspundă.

Se apropie de masa pe care se găseau mai multe sticle, luă una în care fusese drojdie de Bourgogne şi care acum era goală.

— La prânz era plină pe jumătate. Nu a stat nici un sfert de oră în această încăpere, în timp ce noi eram încă la masă.

— I se întâmplă des ?

— Aproape zilnic. Acum va dormi până la cinci-şase şi se va trezi cu privirea tulbure. Eu şi sora mea am încercat să punem sub cheie sticlele, dar ştie să se descurce. E mai bine că totul se întâmplă aici decât în Dumnezeu ştie ce cafenea!

— Frecventează uneori cafenelele?

— De unde vreţi să ştim? Iese pe uşa din spate, fără ştirea noastră, şi pe urmă, când îi vedem ochii mari, când începe să se bâlbâie, ştim ce înseamnă asta. Va sfârşi ca tatăl lui.

— Şi asta a început de mult timp?

— De ani de zile. Poate că bea şi înainte, dar nu se vedea. Nu arată, dar are totuşi şaizeci şi şapte de ani.

— Îi voi cere majordomului să mă conducă la el.

— Nu vreţi să reveniţi mai târziu ?

— Mă întorc la Paris în această seară.

Ea înțelese că orice discuție era inutilă şi apăsă pe sonerie. Îşi făcu apariția Arsene.

— Condu-l pe domnul comisar la domnul.

Arsene o privi surprins, părând că vrea să o întrebe dacă se gândise bine.

— Ce-o fi o fi!

Fără majordom, Maigret s-ar fi rătăcit pe coridoarele care se intersectau, largi şi sonore precum cele ale unei mănăstiri. Întrezări o bucătărie, unde luceau ustensile de aramă şi unde, ca la Gros-Noyer, pe masă se afla o sticlă de vin alb, probabil sticla lui Arsene.

Acesta părea să nu înțeleagă atitudinea lui Maigret. După întrebarea legată de camera sa, se aşteptase la un adevărat interogatoriu. Dar nu era întrebat nimic.

În aripa dreaptă a parterului, majordomul bătu la o uşă din lemn de stejar sculptat.

— Eu sunt, domnule! zise el, ridicând glasul, ca să fie auzit din interior.

Se auzi un mormăit.

— Domnul comisar, care este cu mine, insistă să vorbească cu domnul.

Rămaseră nemişcați, în timp ce Hubert Vernoux se plimba de colo-colo prin cameră. În cele din urmă, întredeschise uşa.

Cumnata nu se înşelase când vorbise de ochii mari care se uitau acum țintă la comisar cu un fel de stupoare.

— Dumneavoastră sunteți! bâigui Hubert Vernoux, cu limba cleioasă.

Probabil că se culcase îmbrăcat. Avea hainele şifonate. Îşi trecu mâna, cu un gest de automat, prin părul alb care îi cădea pe frunte.

— Ce doriți?

— Aş dori să avem o discuție.

Doar cu greu l-ar fi putut da afară. Vernoux, care părea că nu-şi revenise pe deplin, se trase într-o parte ca să-l lase să intre. Încăperea era

foarte mare, cu un pat cu baldachin, din lemn sculptat foarte închis la culoare, cu draperii de mătase uzate.

Toată mobila era veche, mai mult sau mai puțin de acelaşi stil, şi te ducea cu gândul la o capelă sau la vreo sacristie.

— Scuzați-mă!

Vernoux intră în baie, umplu un pahar cu apă şi îşi clăti gura. La întoarcere, arăta deja mai bine.

— Luați loc. în fotoliul acesta, dacă vreți. Ați mai vorbit cu cineva?

— Cu cumnata dumneavoastră.

— Şi v-a spus că am băut ?

— Mi-a arătat o sticlă de drojdie.

El dădu din umeri.

— Mereu acelaşi refren. Femeile nu pot să înțeleagă. Un bărbat căruia i s-a anunțat cu brutalitate că fiul lui...

Ochii i se umeziră. Vocea îi devenise smiorcăită.

— E o lovitură grea, domnule comisar. Mai ales când ai un singur fiu. Ce face mama lui?

— Habar n-am...

— Va spune că e bolnavă. Dar e un truc. Spune că e bolnavă şi nimeni nu mai îndrăzneşte să-i zică nimic. Înțelegeți ? Atunci, sora ei îi ia locul. Ea numeşte asta „a lua în mâini treburile casei"...

Vernoux te ducea cu gândul la un actor bătrân care vrea cu orice preț să înduioşeze. Pe fața sa puțin cam umflată, trăsăturile îşi schimbau expresia cu o viteză uimitoare. În câteva minute, exprimaseră succesiv plictiseala, o anume teamă, apoi durerea paternă şi resentimentul față de cele două femei. Iar acum revenise teama.

— De ce ați vrut să mă vedeți ?

Maigret, care nu se aşezase în fotoliul indicat, scoase bucata de țeava din buzunar şi o puse pe masă.

— Vă duceați deseori la cumnatul dumneavoastră?

— Cam o dată pe lună, ca să-i duc banii. Presupun că s-a aflat că îi dădeam cu ce să trăiască ?

— Ați zărit deci această bucată de țeava pe biroul lui?

Ezită, înțelegând că răspunsul la întrebare era esențial, precum şi faptul că trebuia să ia o hotărâre rapidă.

— Cred că da.

— Este singurul indiciu material deținut în acest caz. Se pare că până acum nu s-a înțeles adevărata lui semnificație.

Comisarul se aşează, îşi scoase pipa din buzunar şi o umplu cu tutun. Vernoux rămăsese în picioare, cu trăsăturile încordate ca de o durere

violentă de cap.

— Îmi puteți acorda câteva minute ?

Apoi continuă, fără să aştepte răspunsul:

— S-a spus că cele trei crime erau oarecum identice, fără să se remarce că prima este, în realitate, complet diferită de celelalte. Văduva Gibon şi Gobillard au fost uciși cu sânge rece, cu premeditare. Omul care a sunat la uşa fostei moaşe venise acolo ca să ucidă, ceea ce a şi făcut, fără să mai aştepte, pe coridor. Ajuns în prag, avea deja arma în mână. Două zile mai târziu, când l-a atacat pe Gobillard, poate că nu-l viza pe acesta în mod deosebit, dar se afla pe stradă ca să ucidă. Înțelegeți ce vreau să spun?

În orice caz, Vernoux făcea un efort aproape dureros ca să ghicească unde încerca să ajungă Maigret.

— Cazul Courcon este diferit. Intrat la acesta în casă, asasinul nu avea nici o armă. Putem deduce că nu venise cu intenții criminale. Înseamnă că s-a întâmplat ceva care l-a împins la un asemenea gest. Poate atitudinea lui Co-

urcon, deseori provocatoare, poate chiar un gest amenințător din partea acestuia?

Maigret se întrerupse ca să-şi aprindă pipa cu chibritul.

— Ce credeți?

— Despre ce ?

— Despre raționamentul meu.

— Credeam că povestea asta s-a terminat.

— Chiar presupunând că ar fi aşa, încerc totuşi să înțeleg.

— Un nebun nu cred că se încurcă cu astfel de considerații.

— Şi dacă n-ar fi vorba de un nebun, în orice caz, nu de un nebun în sensul obişnuit al cuvântului ? Mai urmăriți-mă puțin. Cineva se duce la Robert de Courcon, seara, fără să se ascundă, pentru că încă nu are intenții rele, şi, din motive necunoscute nouă, ajunge să-l ucidă. Nu lasă nici o urmă şi ia cu sine arma crimei, ceea ce arată că nu vrea să fie prins. Este deci vorba de un om care cunoştea victima şi obişnuia să o viziteze la ora aceea. Poliția îşi va îndrepta cercetările inevitabil în această direcție. Şi are toate şansele să ajungă la vinovat.

Vernoux îl privea cu aerul că reflectează, cântărind bine situația.

— Să presupunem acum că o altă crimă a fost comisă, la celălalt capăt al oraşului, victima fiind o persoană care nu are nici o legătură cu asasinul sau cu Robert de Courcon. Ce se va întâmpla ?

Maigret îi zări zâmbetul aproape reținut şi îşi urmă raționamentul:

— Poliția nu va mai căuta neapărat printre cunoscuții primei victime. Toți se vor gândi că e vorba de un nebun.

Făcu o scurtă pauză şi continuă:

— Ceea ce s-a şi întâmplat. Iar asasinul, ca o măsură suplimentară de precauție, ca să întărească ipoteza nebu-

niei, a comis şi a treia crimă, pe stradă, de data aceasta, iar victima a fost primul beţiv întâlnit în cale. Judecătorul, procurorul, poliţia au căzut în capcană.

— Nu şi dumneata?

— N-am fost singurul care n-am crezut. Se mai întâmpla ca opinia publică să se înşele, însă, deseori, ea are acelaşi gen de intuiţie ca femeile şi copiii.

— Vreţi să spuneţi că L-a indicat pe fiul meu ?

— A indicat această casă.

Se ridică, fără să insiste, apoi se îndreptă spre o masă Louis XIII care servea drept birou şi pe care se găsea hârtie pentru scrisori. Luă o foaie şi scoase o hârtie din buzunar.

— Arsene a scris, zise el cu un ton neglijent.

— Majordomul meu?

Vernoux se apropie cu vioiciune, iar Maigret remarcă faptul că, în ciuda corpolenţei, avea uşurinţa de mişcare frecventă la unii oameni masivi.

— Vrea să fie interogat. Dar nu îndrăzneşte să se prezinte singur la poliţie sau la Palatul de Justiţie.

— Arsene nu ştie nimic.

— Posibil, deşi ferestrele camerei sale dau spre stradă.

— Aţi vorbit cu el?

— Încă nu. Mă întreb dacă vă poartă râcă pentru că nu-i plătiţi leafa şi pentru că aţi împrumutat bani de la el.

— Ştiţi şi asta ?

— Dumneavoastră, domnule Vernoux, nu aveţi nimic să-mi spuneţi?

— Ce să vă spun? Fiul meu...

— Să nu vorbim de fiul dumneavoastră. Presupun că niciodată n-aţi fost fericit.

Vernoux nu răspunse. Se uita fix la desenul cu ramuri întunecate al covorului.

— Atâta timp cât ați avut bani, satisfacerea vanității a putut fi de ajuns. La urma urmelor, erați omul bogat al ținutului.

— Sunt probleme personale despre care nu-mi place să vorbesc.

— Ați pierdut mulți bani în ultimii ani?

Maigret vorbea acum pe un ton lipsit de gravitate, ca şi cum ceea ce spunea ar fi fost lipsit de importanță.

— Contrar impresiei dumneavoastră, ancheta nu s-a încheiat si dosarul a rămas deschis. Până acum, din motive care nu mă privesc, cercetările nu s-au desfăşurat conform regulilor. Servitorii dumneavoastră urmează să fie interogați. Anchetatorii vor dori să vă cerceteze afacerile, să examineze extrasele de cont. Se va afla că, aşa cum toată lumea bănuieşte, de ani de zile luptați zadarnic să salvați rămăşițele averii.

În spatele fațadei nu mai există nimic, doar un om tratat fără menajamente de însăşi familia lui, de când nu mai este în stare să facă bani.

Hubert Vernoux deschise gura. Maigret nu-l lăsă să vorbească.

— Se va face apel şi la psihiatri.

Îşi văzu interlocutorul ridicând capul cu o mişcare bruscă.

— Nu ştiu care va fi părerea lor. Nu mă aflu aici în calitate oficială. Mă întorc la Paris în seara asta, iar responsabilitatea instruirii cazului îi revine prietenului meu Chabot. V-am spus adineauri că prima crimă nu a fost neapărat fapta unui nebun.

Am adăugat că celelalte două au fost comise cu un scop precis, în urma unui raționament destul de diabolic. Aşa că nu m-ar surprinde ca psihiatrii să considere acest raționament drept un indiciu de nebunie, o nebunie deosebită, mai frecventă decât am crede, pe care ei o numesc parano-

ia. Aţi citit cărţile pe care presupun că le are fiul dumneavoastră în cabinetul său?

— Mi s-a întâmplat.

— Ar trebui să le recitiţi.

— Doar nu pretindeţi că am...

— Nu pretind nimic. V-am văzut ieri jucând cărţi. V-am văzut câştigând. Probabil sunteţi convins că veţi câştiga şi această partidă în acelaşi fel.

— Nu joc nici o partidă.

Protesta slab, măgulit, în fond, că Maigret se ocupă atât de mult de el, aducând un omagiu indirect abilităţii sale.

— Vreau să vă atrag atenţia asupra unei greşeli care nu trebuie făcută. Alte crime – nici măcar una singură! - n-ar rezolva nimic, dimpotrivă, înţelegeţi ce vreau să spun? După cum sublinia fiul dumneavoastră, nebunia are şi ea nişte reguli, are logica ei.

Încă o dată, Vernoux deschise gura, dar comisarul nu-l lăsă nici acum să vorbească.

— Am terminat. Plec cu trenul de nouă şi jumătate şi trebuie să-mi fac valiza înainte de cină.

Interlocutorul său, derutat, descumpănii, îl privea fără să mai înţeleagă nimic. Făcu un gest ca să-l reţină, dar comisarul se îndrepta deja spre uşă.

— Mă descurc şi singur.

Îi trebui ceva timp ca să găsească bucătăria, de unde Arsene se ivi brusc, privindu-l întrebător.

Maigret nu-i spuse nimic, merse mai departe pe culoarul central şi deschise singur uşa, apoi majordomul o închise în urma lui.

Pe trotuarul din faţă mai rămăseseră doar trei-patru curioşi încăpăţânaţi. Oare comitetul de vigilenţă avea să-şi continue patrulările şi în seara aceea?

Vru să se îndrepte spre Palatul de Justiţie, unde probabil că şedinţa continua, dar se hotărî să se ducă să-şi facă

valiza, aşa cum spusese. După care, în stradă, i se făcu poftă de un pahar cu bere şi se aşeză pe terasa de la Cafeneaua Poştei.

Toată lumea se uita la el. Oamenii vorbeau cu glas mai scăzut. Unii începeau să şuşotească. Bău două pahare mari, fără grabă, savurându-le, ca şi cum ar fi fost la o terasă de pe Marile Bulevarde, iar părinții se opreau ca să-l arate copiilor.

Îl văzu trecând pe Chalus, învățătorul, împreună cu un personaj burtos căruia îi povestea ceva gesticulând. Chalus nu-l văzu pe comisar, şi cei doi bărbați dispărură după colțul străzii.

Era aproape întuneric, iar terasa se cam golise când Maigret se ridică cu greu şi se îndreptă spre casa lui Chabot. Acesta îi deschise chiar el si îl privi îngrijorat.

— Mă întrebam unde eşti.

— Am fost pe terasa unei cafenele.

Îşi puse pălăria în cuier, zări masa pregătită în sufragerie, dar cina nu era gata şi prietenul său îl pofti mai întâi în biroul său.

După o tăcere destul de lungă, Chabot murmură, fără să se uite la Maigret:

— Ancheta continuă.

Părea că spune: „Ai câştigat. Vezi, nu suntem chiar atât de laşi!"

Maigret nu zâmbi, făcu doar un mic semn de încuviințare.

— Din acest moment, casa de pe strada Rabelais se află sub supraveghere. Mâine voi trece la interogarea servitorilor.

— Uitam să-ți înapoiez asta.

— Chiar pleci astă seară ?

— Trebuie.

— Mă întreb dacă vom ajunge la vreun rezultat.

Comisarul pusese țeava de plumb pe masă şi căuta prin buzunare scrisoarea lui Arsene.

— Louise Sabati? întrebă el.

— Pare în afara oricărui pericol. Faptul că a vomat a fost salvarea ei. Tocmai mâncase şi nu începuse încă digestia.

— Ce-a spus ?

— Răspunde monosilabic.

— Ştia că urmau să moară amândoi ?

— Da.

— Şi se împăcase cu ideea ?

— Alain i-a spus că nu vor fi lăsați niciodată să fie fericiți.

— Nu i-a vorbit despre cele trei crime?

Chabot îl privi în ochi.

— Crezi că el e vinovatul ?

Maigret se mulțumi să clipească.

— E nebun?

— Vor hotărî psihiatrii.

— Dar părerea ta ?

— Îmi place să repet că oamenii cu judecată nu ucid. Însă e doar o părere.

— Poate nu foarte ortodoxă!

— Nu.

— Pari preocupat.

— Aştept.

— Ce?

— Să se întâmple ceva.

— Crezi că astăzi se va întâmpla ceva ?

— Sper.

— De ce?

— Pentru că i-am făcut o vizită lui Hubert Vernoux.

— I-ai spus...

— I-am spus cum şi de ce au fost comise cele trei crime. I-am dat de înțeles cam cum trebuia să reacționeze în mod normal asasinul.

Chabot, atât de mândru de hotărârea luată, acum era din nou speriat.

— Dar... în acest caz... nu ți-e teamă că...

— Masa e servită, îi anunță Rose, în timp ce doamna Chabot le surâdea, îndreptându-se spre sufragerie.

Capitolul 9
Coniac Napoleon

Încă o dată, din cauza bătrânei doamne, trebuiau să tacă sau, mai curând, să vorbească despre tot felul de alte lucruri, fără legătură cu preocupările lor. În seara aceea, subiectul l-au constituit mâncărurile, îndeosebi modul cum se prepară iepurele de la royale[1].

Doamna Chabot făcuse din nou profiterol, iar Maigret mâncă cinci, îngrețoşat, tot timpul cu ochii la limbile vechiului orologiu.

La opt şi jumătate, încă nu se întâmplase nimic.

— Nu trebuie să te grăbeşti. Am comandat un taxi, care va trece mai întâi pe la hotel ca să-ți ia bagajele.

— Oricum, trebuie să merg acolo ca să achit nota de plată.

— Am telefonat s-o treacă în contul meu. Asta ca să te înveți minte să stai la noi, o dată la douăzeci de ani, când catadicseşti să vii la Fontenay.

Li se serviră cafeaua şi coniacul. Acceptă o țigară de foi, pentru că asta era tradiția şi fiindcă mama prietenului său ar fi fost nemulțumită dacă refuza.

---

[1] Umplut cu măruntaie de vită şi pate de ficat de gâscă, fript la foc domol cu vin alb şi servit cu sos de trufe (n.t.).

Era nouă fără cinci şi maşina aştepta în faţa uşii, cu motorul pornit. Deodată, se auzi soneria telefonului.

Chabot dădu fuga şi ridică receptorul.

— Da, eu sunt... Cum?... A murit ?... Nu te aud, Feron... Nu mai vorbi aşa tare... Da... Vin imediat... Să fie transportat la spital, se înţelege...

Se întoarse spre Maigret.

— Trebuie să mă duc imediat acolo. Musai să te întorci în seara asta la Paris?

— Negreşit.

— N-am să te pot însoţi la gară.

Din pricina mamei sale, nu spuse mai mult, îşi luă pălăria şi pardesiul.

Abia pe trotuar, murmură:

— La Vernoux a avut loc o scenă cumplită. Hubert, beat mort, a început să spargă totul în camera lui şi, la sfârşit, dezlănţuit, şi-a crestat încheietura mâinii cu un brici.

Judecătorul era surprins de calmul comisarului.

— N-a murit, continuă Chabot.

— Ştiu.

— De unde ştii?

— Pentru că oamenii ...

— Totuşi, fiul lui...

— Du-te. Eşti aşteptat.

Gara era la o distanţă de cinci minute, şi se apropie de taxi.

— Ar fi timpul să mergem, zise şoferul

Comisarul se întoarse pentru ultima dată spre prietenul său, care părea dezorientat în mijlocul trotuarului.

— O să-mi scrii.

Urmă o călătorie monotonă. În două-trei gări, Maigret coborî să bea un pahar de alcool şi, în cele din urmă, aţipi, auzind totuşi ca prin vis, la fiecare oprire, strigătele şefului

de gară şi scârţâitul cărucioarelor. Sosi la Paris în zori şi luă un taxi până acasă unde, de jos, zâmbi către fereastra deschisă. Soţia îl aştepta pe palier.

— Nu eşti prea obosit? Ai dormit câtuşi de puţin ?

Se destinse abia după ce bău trei ceşti mari de cafea.

— Faci o baie?

Bineînţeles! Ce bine era să audă din nou vocea doamnei Maigret, să regăsească mirosul apartamentului, mobila şi toate obiectele la locul lor.

— N-am prea înţeles ce mi-ai spus la telefon. Te-ai ocupat de un caz?

— S-a terminat.

— Ce-a fost?

— Un tip care nu se putea împăca cu gândul că a pierdut.

— Nu înţeleg.

— Nu-i nimic. Există oameni care, decât să o ia înapoi la vale, sunt în stare de orice.

— Probabil că ştii tu ce ştii, murmură ea filozofic, fără să o mai preocupe subiectul.

La nouă şi jumătate, în biroul şefului său, comisarul primea toate informaţiile necesare despre dispariţia fiicei senatorului. Era o poveste urâtă, cu reuniuni mai mult sau mai puţin orgiastice, într-o pivniţă, unde la sfârşit se consumau droguri.

— E aproape sigur că nu a plecat de bunăvoie şi, în acelaşi timp, există puţine şanse să fi fost răpită. Cel mai probabil, a murit în urma unei doze prea mari de droguri, iar prietenii ei, cuprinşi de panică, au făcut cadavrul dispărut.

Maigret copie o listă de nume, de adrese.

— Lucas a interogat deja câţiva. Până acum, nici unul nu s-a hotărât să vorbească.

Nu era meseria lui să-i facă pe oameni să vorbească?

— Te-ai distrat bine?

— Unde?

— La Bordeaux.

— A plouat tot timpul.

Nu zise nimic despre Fontenay. Avea timp să se gândească la ce se întâmplase în cele trei zile pe care şi le petrecu ascultând declarațiile unor tineri prostănaci si şmecheri.

Apoi, printre scrisori, găsi una care avea ştampila din Fontenay-le-Comte. În mare, cunoştea din ziare epilogul întregii poveşti.

Chabot, cu scrisul lui citeț şi strâns, puțin ascuțit, pe care l-ai fi putut lua drept un scris de femeie, îi istorisea detalii:

„La un moment dat, puțin după plecarea ta de la Vernoux, s-a strecurat în pivniță şi Arsene l-a văzut urcând cu o sticlă de coniac Napoleon

care era păstrată în familia Courgon de două generații."

Maigret nu-şi putu reține zâmbetul. Hubert Vernoux, pentru ultima beție, nu se mulțumise cu orice fel de alcool! Alesese tot ce putea fi mai

rar din casă, o sticlă venerabilă, păstrată ca un fel de dovadă de noblețe.

„Când majordomul a venit să-l anunțe că cina era servită, avea deja privirea rătăcită şi ochii roşii. Cu un gest larg, teatral, i-a poruncit să-l

lase singur şi a strigat:

— Putorile să cineze fără mine !

Femeile s-au aşezat la masă. După aproximativ zece minute, s-au auzit zgomote înăbuşite care veneau din apartamentul său. L-au trimis pe

Arsene să vadă ce se întâmplă, dar uşa era încuiată, iar Vernoux spărgea tot ce-i cădea în mână, răcnind obscenităţi. Când i s-a spus ce se întâmplă, cumnata lui a sugerat:

— Fereastra...

Nu s-a deranjat nici una, ci au rămas în sufragerie, în timp ce Arsene ieşea în curte. O fereastră era întredeschisă. A dat la o parte perdelele.

Vernoux l-a văzut. Avea deja un brici în mână. A strigat din nou să fie lăsat singur, că se săturase, şi, după spusele lui Arsene, a continuat să folosească vorbe urâte, pe care nimeni nu le mai auzise vreodată din gura lui.

Văzând că majordomul striga după ajutor, căci nu îndrăznea să intre în cameră, celălalt şi-a crestat încheietura mâinii. Sângele a ţâşnit. Vernoux l-a privit cu groază, după care a rămas aşa. Câteva clipe mai târziu, a căzut moleşit pe covor, pierzându-şi cunoştinţa.

De atunci, refuză să răspundă la întrebări. A doua zi, la spital, l-au găsit spintecându-şi salteaua şi a fost nevoie să fie închis într-o celulă capitonată.

Desprez, psihiatrul, a venit de la Niort pentru un prim consult: mâine se va fi sfătuit cu un specialist de la Poitiers.

Am semnat actul pentru înhumarea lui Aluni Funeraliile au loc mâine. Louise Sabati e tot în spital şi se simte cât se poate de bine. Nu ştiu ce să fac cu ea. Tatăl ei lucrează undeva în Franţa, după câte se pare, dar nu reuşim să dăm de el. Nu o pot trimite înapoi în locuinţa ei, pentru că încă se mai gândeşte la sinucidere.

Mama spune să o luăm menajeră la noi, ca să-i fie puţin mai uşor lui Rose, care a îmbătrânit. Mă tem că oamenii...”

Maigret nu avu timp să citească scrisoarea până la capăt în dimineața aceea, pentru că i se aducea un martor important. O puse în buzunar.

Şi nu a aflat niciodată ce s-a mai întâmplat.

— Să ştii că am primit veşti de la Julien Chabot, îi spuse el seara soției sale.

— Şi ce spune?

Căută scrisoarea şi nu o găsi. Probabil că îi căzuse din buzunar când îşi scosese batista sau punguța pentru tutun.

— Vor angaja o nouă menajeră.

— Şi altceva ?

— Cam atât.

Mult timp după aceea, uitându-se cu nelinişte în oglindă, murmurase:

— Mi s-a părut îmbătrânit.

— Despre cine vorbeşti?

— Despre Chabot.

— Ce vârstă are ?

— E mai mic cu două luni decât mine.

Doamna Maigret făcea ordine în încăpere, ca totdeauna înainte de a merge la culcare.

— Era mai bine dacă se însura, conchise ea.

Shadow Rock Farm, Lakeviile (Connecticut),
27 martie 1953

În seria Maigret au apărut:

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret şi şcoala crimei
Cazul Louise Laboine
Maigret se terne

În pregătire :

Maigret şi moartea Louisei
Nebunul din Bergerac
Dansatoarea de la Gai-Moulin

Cuprins

Capitolul 1 Cu trenul prin ploaie ..... - 2 -

Capitolul 2 Negustorul de piei de iepure ..... - 20 -

Capitolul 3 Învățătorul care nu dormea ..... - 40 -

Capitolul 4 O italiancă plină de vânătăi ..... - 59 -

Capitolul 5 Partida de bridge ..... - 77 -

Capitolul 6 Slujba de la zece şi jumătate ..... - 96 -

Capitolul 7 Comoara Louisei ..... - 115 -

Capitolul 8 Invalidul de la Gros-Noyer ..... - 133 -

Capitolul 9 Coniac Napoleon ..... - 150 -

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37;
P.O. BOX L-728, 030174
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României:
SIMENON, GEORGES
Maigret se teme / Georges Simenon ;
trad, de Nicolae Constantinescu- Iaşi: Polirom, 2004
216 p., 20 cm
ISBN: 973-68L-58L-L
I. Constantinescu, Nicolae (trad.)
821.133.1(493)-31=135.1
821.133.1 (493)-312.4=135.1
Printed in ROMANIA

La întoarcerea de la un congres al poliției, Maigret trece prin Fontenay-le-Comte pentru a-și vizita un fost coleg de școală, judecătorul Chabot. Orășelul e în fierbere, iar reporterii îl asaltează pe celebrul comisar: a venit să elucideze misterul celor două crime comise de curînd? Încă o victimă, și populația exasperată se organizează singură pentru a se apăra de nebunul ce pare să bîntuie noaptea pe străzi. Sub presiunea opiniei publice, Chabot semnează un mandat de arestare. Însă, spre surprinderea unora, prezumtivul asasin a dispărut, iar Maigret se teme de tot ce poate fi mai rău...

În aceeași serie:

Prima anchetă a lui Maigret
Inspectorul Cadavre
Maigret și școala crimei
Cazul Louise Laboine

EDITURA POLIROM
ISBN 973-681-581-1
9 789736 815812
www.polirom.ro